Sevgili Meslektaşlarım,

2007 yılını geride bıraktığımız bu günlerde sektörümüzdeki gelişmeleri kısaca hatırlamamızda fayda olduğunu düşünüyorum.

2007 yılı, Sigortacılık Kanunu ve buna bağlı ikincil mevzuat konusundaki çalışmalar ile çok yoğun geçti. Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü tarafından görüş alınmak üzere Birliğe gönderilen her yeni mevzuat taslağı ilgili çalışma komiteleri ve üye şirketlerimizden gelen görüşler bütünlüğünde incelenmekte ve görüşlerimiz gerek yazılı olarak gerekse SGM yetkilileri ile yaptığımız görüşme ve toplantılarda kendilerine iletilmektedir.

Tüm bu çalışmalar boyunca verilen desteğe teşekkür ederim.

2007 yılı içerisinde hazırlanan ve 2008 yılında yürürlüğe girecek olan mevzuat düzenlemelerinin bir çoğu sektörümüzün ilk defa karşılaşacağı düzenlemelerdir. Teknik Karşılıklar Yönetmeliğinde yer alan devam eden riskler karşılığı, ikramiye ve indirimler karşılığı gibi yeni karşılık türleri ile aktüeryal zincirleme merdiven metodu ile hesaplanan muallak tazminat karşılığı tutarı bunlardan bazılarıdır. Teknik karşılıkları karşılayan varlıklara ilişkin düzenlemeler de Avrupa Birliği direktiflerine uygun olarak yapılmış ve sektörümüz için yeni olan düzenlemelerdir. Finansal Raporlama Yönetmeliği ile getirilen ve şirket faaliyetlerinin, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun finansal tabloların hazırlanma ve sunulma esaslarına ilişkin mevzuat hükümleri çerçevesinde muhasebeleştirilmesi esası sektörümüzün mali tablolarının diğer ülkelerde faaliyet gösteren şirketlerin mali tabloları ile karşılaştırılabilir olması açısından önemlidir. Bu durum, kredi derecelendirme kuruluşlarının şirketlerimiz hakkında yapmış oldukları değerlendirmelerine artı puan olarak yansıyacak, sigorta şirketlerine yatırım yapmak isteyenlerin şirket hakkındaki değerlendirmelerini daha hızlı bir şekilde sonuçlandırmalarını sağlayacaktır. Bu düzenlemelerin anlaşılması ve uygulanması aşamasında yoğun bir çalışma temposu bizleri beklemektedir.

Sektörümüzün gelişimi ve uluslar arası standartlara uygun hale getirilmesi yönünde yapılan tüm bu çabalar yabancı sermayenin Türk Sigorta Sektörüne yönelik ilgisini giderek artırmıştır. Yeni mevzuat düzenlemeleri, Şirketlerimizi daha etkin çalışmaya, risk-fiyat dengesini ön planda tutmaya ve sonuç olarak teknik karlılığı artırıcı yönde önlemler almaya mecbur kılacaktır.

Trafik Sigortalarında 2008 yılı içinde serbest tarife sistemine geçilmesi, üzerinde çalışma yapılan yeni düzenlemelerden bir tanesidir. Kaza branşının ve sektör toplam prim üretiminin önemli bir bölümünü oluşturan trafik sigortalarının teknik sonuçları son iki yılda olduğu gibi 2007 yılında daha da büyüyen bir zararla kapatacağı kesinleşmiştir.

Doğal olarak Serbest Tarife rejiminde şirketlerimizin son birkaç yıldır oluşan teknik zararları dikkate alması ve ona göre tarifelerini oluşturması sektörümüz açısından hayati bir önem arzetmektedir.Bu konuda sektörün gerekli hassasiyeti göstereceğini beklemekteyim.

Tüm bu gelişmelerin ışığında gerek büyüme gerekse sonuçları itibarı ile olumlu bir yıl olması dileklerimle saygılarımı sunarım.

Saygılarımla

Hulusi TAŞKIRAN

III. Ulusal Sigorta Sempozyumu düzenlendi

Birlik Başkanı Hulisi Taşkıran

2010 Yılında Türk Sigorta Sektörü" konulu III. Ulusal Sigorta Sempozyumu 18 Ekim 2007 tarihinde İstanbul'da Ceylan Intercontinental Otel'de Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ile Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı işbirliğinde gerçekleştirildi. Sempozyumun açılış konuşmalarını Birlik Başkanı Sn. Hulusi Taşkıran ve Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürü Sn. Ahmet Genç yaptı.

Sempozyumda "Küresel Isınma ve Sigorta Sektörü", "Mortgage ve Mortgage Sigortaları" ve "Sigortacılık Kanunu ve İlgili Yönetmeliklerin Sigorta Sektörünün Gelişimi Açısından Değerlendirilmesi" başlıklı oturumlar düzenlendi. Sempozyuma sektör yoğun ilgi gösterdi.

Soldan sağa: Samim Ünan, Dilek Kabukçuoğlu Özer, İbrahim Taşbaşı, Bülent Somuncu

Soldan Sağa: Saim Üstündağ, Erhan Tunçay, Ahmet Genç, Walter Stahel

Sigortacılık Genel Müdürü Ahmet Genç

Soldan sağa: Colette Kraaijenhagen, Richard Weurding, Erhan Tunçay, Berna Özşar Kumcu

Birlik, Hollanda Sigorta Şirketleri Birliği VVN'ye çalışma ziyareti gerçekleştirdi

Birliğin 2007 yılı stratejisi çerçevesinde, gerek Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde gerekse Türk sigorta sektörüne yeni sigorta ürünlerinin tanıtılması aşamasında sektörün sorunlarla karşılaştığı alanlarda Avrupa Tek Sigorta Piyasası içerisinde yer alan ülkelerin deneyimlerinden faydalanılması; Birliğin uluslararası tanınırlığının arttırılması; uluslararası ilişkilerinin geliştirilmesi; iyi uygulama örneklerinden yararlanılması ve ortaklık kurma faaliyetlerinde bulunulması amacıyla Avrupa ülkeleri sigorta birliklerine çalışma ziyaretlerinde bulunuluyor.

2007 yılı stratejisi çerçevesinde bu ziyaretlerin sonuncusu 19 Kasım 2007 tarihinde Hollanda Sigorta Birliği VVN'nin Lahey'deki merkezinde bir çalışma toplantısı şeklinde gerçekleştirildi. Toplantıya Birliği temsilen Genel Sekreter Erhan Tunçay ve Avrupa Birliği ve Uluslararası İlişkiler Uzmanı Berna Özşar Kumcu katıldı.

Toplantı öncesinde VVN Sigorta İstatistikleri Merkezi Direktörü Sayın Jan van Rijckevorsel, Avrupa Birliği'nde emeklilik ve sigorta sektörünün rolü konusunda bir bilgilendirmede bulundu. Bunu takiben VVN Genel Sekreteri Richard Weurding, Yönetim Kurulu Üyesi Willem Terwisscha van Scheltinga ve Kamu İlişkileri Yöneticisi Colette Kraaijenhagen ile gerçekleştirilen toplantıya geçildi. Toplantı, Birlik tarafından hazırlanmış olan kapsamlı sunumla başladı. Sunumda Birlik, Birliğin yapısı, çalışmaları, yayınları, uluslararası ilişkileri, AB sürecinde gerçekleştirdiği faaliyetler, Türk sigorta sektörü, sektörün temel göstergeleri, AB sürecinde gerçekleştirilen yasal düzenlemeler ve 2007 İlerleme Raporu'nda Türk sigorta sektörünün değerlendirilmesine ilişkin bilgiler sunuldu. Bunu takiben VVN yetkilileri tarafından Hollanda sigorta sektörü, VVN'nin yapısı ve işleyişi konularında bir sunum gerçekleştirildi.

Toplantının sonunda Hollanda Sigorta Birliği Dergisi "Verzekerd"de yayınlanmak üzere Birlik Genel Sekreteri Sayın Erhan Tunçay ile bir röportaj gerçekleştirildi.

Birlik Merkezinde Emniyet Genel Müdürlüğü Yetkilileri ile Sektör temsilcilerini bir araya getiren bir toplantı düzenlendi

03 .10.2007 tarihinde Birlik Merkezinde Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürlüğü'nden Sn. Yakup AKTAŞ (Şube Müdürü), Sn. Bilal ŞEN (Emniyet Amiri), Sn. Aytekin KOÇAK (Büro Amiri), Sn. Hüseyin GELENEK (Emniyet Amiri), Sn. Hasan ZEYREK (Emniyet Amiri), Sn. Murat GÜÇLÜ (Polis Memuru)'nün ve çok sayıda Sektör temsilcisinin katıldığı toplantıda karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

Emniyet Yetkilileri tarafından Emniyet ile Birliğin yapmış olduğu işbirliği konuları, oto hırsızlık ile ilgili son verilerin paylaşıldığı bir sunumunda yapıldığı toplantıda, son dönemde artan işbirliği neticesinde 2007 yılı içerisinde çalıntı araç sayılarında % 30'lara varan oranlarda düşüş olduğu ifade edilmiştir.

Asayiş Şube Müdürü Sn. Yakup AKTAŞ tarafından Birliğin oto hırsızlık ile mücadelede katkılarından dolayı Genel Sekreter Sn. Erhan TUNÇAY'a bir teşekkür plaketi verilmiştir.

Erhan Tunçay ve Yakup Aktaş

Genel Sağlık Sigortasının sigorta sektörüne etkileri ile ilgili bilgilendirme toplantısı yapıldı

13 Kasım 2007 tarihinde Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı Sn. Birol Aydemir Birliğe davet edilerek şirketlerin üst düzey yöneticilerinin katılımıyla bir toplantı gerçekleştirildi.

Toplantıda Genel Sağlık Sigortası'nın işleyişi ve Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda yapılması düşünülen değişikliklere ilişkin bir sunum yapıldı. Sunum sonrasında toplantıya katılan sektör yöneticileri konuyla ilgili görüşlerini Sn. Birol Aydemir'e ilettiler.

2007 yılının ardından...

2007 yılının son çeyreği de gerek yasal düzenlemeler, gerekse düzenlenen seminerler açısından yoğun bir dönem olarak geçirilmiştir.

2007 yılının sektörümüz açısından en önemli gelişmesi olarak kabul edilen ve 14 Haziran 2007 tarih ve 26552 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, Birlik tarafından Türkçe ve İngilizce iki ayrı kitapçık haline getirilerek şirketlere, ilgili kamu kuruluşlarına, meslek örgütlerine, sigorta birlik ve federasyonlarına ve uluslararası kuruluşlara dağıtılmıştır.

Önceki yazılarımda da belirttiğim üzere Kanunun yayımlanmasının ardından yoğun bir ikincil mevzuat ve yönetmelik çalışması yapılarak genel sigortacılık mevzuatının Kanunla uyumlaştırılması çalışmasına gidilmiştir. Bu kapsamda ;

Gelir İdaresi Başkanlığınca yayınlanan 31.08.2007 tarihli ve 64 nolu Gelir Vergisi Sirkülerinin "Birikimsiz Sigorta Poliçeleri/Karma Poliçeler Dolayısıyla Elde Edilen Gelirler" başlıklı (3) no'lu bölümüyle, 59 no'lu Gelir Vergisi Sirkülerinin (4) no'lu bölümünün üçüncü paragrafı değiştirilmiştir.

Gelir İdaresi Başkanlığı ile 5684 sayılı Sigortacılık Kanununda teknik karşılıklar ile ilgili getirilen yeni düzenlemeler paralelinde Kurumlar Vergisi Kanunu ilgili 8. maddesinin düzeltilmesine yönelik görüşmelerimiz sürmektedir.

3 Seri no'lu Veraset ve İntikal Vergisi Sirküleri yayımlanmıştır. Ancak sirkülerde yer alan düzenlemelerle ilgili sektörde oluşan tereddütler üzerine Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan görüş sorulmuş ve gelen görüş sektörle paylaşılmıştır.

"Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik", 28.10.2007 tarih ve 26684 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. İlgili Yönetmeliğin, 28.11.2006 tarih ve 26360 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik'i yürürlükten kaldıran 14 üncü maddesi yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş olup diğer maddeleri 01.03.2008 tarihinde yürürlüğe girecektir. Daha sonra 15.11.2007 tarihinde Hazine Müsteşarlığı tarafından "Sözleşme Öncesi Bilgilendirme Yönetmeliğinin Kapsamına İlişkin Genelge yayımlanmış ve bu Genelge ile Zorunlu Sigortalar ve Devlet Destekli Sigortalar Bilgilendirme Yönetmeliği'nin kapsamı dışında bırakılmıştı. Hazine Müsteşarlığından konuya ilişkin açıklığa kavuşması istenilen konular ile ilgili halen cevap beklenmektedir.

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 32nci maddesinin 1inci fıkrasının ve anılan Kanun uyarınca yürürlüğe giren Sigorta Şirketleri ve Reasürans Şirketleri'nin Kuruluş ve Çalışma Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 25inci maddesinin uygulanmasına ilişkin olarak Hazine Müsteşarlığınca hazırlanan "Sigorta ve Reasürans Şirketlerinin Yayımlayacağı İlan ve Reklamlara İlişkin Genelge", 11.07.2007 Tarihli ve 26579 Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan 2007/1 sayılı Sigorta Branşlarına İlişkin Tebliğin Uygulama Esaslarına Dair Genelge" ve 2007/1 sayılı Sigorta Branşlarına İlişkin Tebliğin Sigorta Genel Şartları Bazında Uygulama Esaslarına Dair Genelge" ile 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 4üncü maddesi uyarınca hazırlanan 2007/1 sayılı Sigorta Branşlarına İlişkin Tebliğ ile yapılan yeni branş düzenlemesi gereğince alınmış ruhsatnamelerin bu mevzuata uygun hale getirilmesi amacıyla Ruhsatname Yenilemelerine İlişkin Sektör Duyurusu", Hazine Müsteşarlığı tarafından yayımlanmıştır.

Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" 18 Ekim 2007 tarih ve 26674 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

18.07.2007 tarihi ve 26586 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hayat Sigortaları Yönetmeliği'nin bazı maddelerinin uygulanmasına ilişkin genelge 22.10.2007 tarihinde Hazine Müsteşarlığı tarafından yayımlanmıştır. Hayat Sigortaları ile ilgili komisyon kesintileri konusunda HM/SGM ile görüşmelerimiz devam etmektedir.

Bu gelişmeler haricinde Hazine Müsteşarlığı'nca Ekim-Aralık döneminde yayımlanan önemli bazı genelge ve sektör duyuruları da aşağıda belirtilmektedir:

● Hayat Dışı Branşlar İçin Asgari Teminatın Hesabına İlişkin Genelge yayımlandı

● Tehlikeli Hastalıklar ve Sürekli Sakatlık Teminatının Ek Teminat Şeklinde Verilmesi Hakkında Sektör Duyurusu yayımlandı

● Deprem Hasar Karşılıklarının Sermaye Artırımında Kullanılmasına Dair Sektör Duyurusu yayımlandı

● Devam Eden Riskler Karşılığı ve Dengeleme Karşılığına İlişkin Genelge yayımlandı

● Tehlikeli Maddeler Zorunlu Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarında Yapılan Değişiklik Hakkında Sektör Duyurusu", Hazine Müsteşarlığı tarafından yayımlandı.

● Yine 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu uyarınca Levhaya Kayıt Olan Gerçek ve Tüzel Kişi Eksperlere İlişkin Sektör Duyurusu Hazine Müsteşarlığı tarafından yayımlanmıştır.

Ekim-Aralık Döneminde sektörümüzün yoğun ilgi gösterdiği "2010 Yılında Türk Sigorta Sektörü" konulu III. Ulusal Sigorta Sempozyumu 18 Ekim 2007 tarihinde Ceylan Intercontinental İstanbul Otel'de Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ile Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı işbirliğinde gerçekleştirilmiştir. Sempozyumda "Küresel Isınma ve Sigorta Sektörü", "Mortgage ve Mortgage Sigortaları" ve "Sigortacılık Kanunu ve İlgili Yönetmeliklerin Sigorta Sektörünün Gelişimi Açısından Değerlendirilmesi" başlıklı oturumlar düzenlenmiştir.

13 Kasım 2007 tarihinde Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı Sayın Birol Aydemir Birliğe davet edilerek Genel Sağlık Sigortası'nın işleyişi ve Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda yapılması düşünülen değişikliklere ilişkin bir bilgilendirme toplantısı yapılmıştır.

GSS Kanunu ile ilgili TSRŞB'nin tamamlayıcı sağlık tanımının kanuna eklenmesi ve fark alınması konularındaki görüşlerini Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Nazım Ekren, Sağlık Bakanı Recep Akdağ, TBMM Alt Komisyon Başkanı Zekai Özcan ve çeşitli bürokratlara ziyaretler ile anlatıldı.

Geçtiğimiz üç aylık dönem içinde Birlik yurtdışındaki kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve çalışmalarını da sürdürmüş olup bu çerçevede; Birliğin sigorta sektörünün Avrupa Birliği'ne uyumunu sağlamak, özellikle AB müktesebatına uyumda karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri getirebilmek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmalar kapsamında 1 Ekim 2007 tarihinde Avrupa Komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğü'ne bağlı TAIEX Birimine sunduğu proje teklifi 6 Kasım 2007 tarihinde kabul edilmiştir.

Bunun yanında Avrupa Komisyonu İç Pazar Genel Müdürlüğü'nde temaslarda bulunulmuş, CEA Genel Sekreteri ile görüşülmüş, CEA Ekonomi ve Finans Komitesi toplantısına katılınmış, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu'nda ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nde temaslarda bulunulmuş, CEA Tek Pazar Komitesi toplantısına iştirak edilmiş, IMIA (Uluslararası Mühendislik Sigortacıları Birliği) Yıllık Konferansına katılınmış ve Hollanda Sigorta Şirketleri Birliği'ne çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir.

13 yıldır beklenen Sigortacılık Yasasının çıkması ve bunu destekleyici düzenlemelerin birbiri ardına yürürlüğe girmesiyle birlikte Türk Sigorta Sektörü'nün önü açılmış ve sektör uluslararası ölçülere daha da yaklaşmıştır. Bu da sigorta şirketlerinin daha iyi ve etkin hizmet verebilmesi için gereken şartları oluşturmuştur. 2008 yılı ve sonrasında yeni düzenlemelerin Türk Sigortacılığını güçlendireceği inancı ile saygılarımı sunarım.

Erhan TUNÇAY
Genel Sekreter

İNGİLTERE'de Hayat Sigortaları

Atilla OKSAY
TSRŞB Bölüm Yöneticisi

Hayat sigortaları, bireyin vefat etmesi durumunda onun kazancına bağımlı bir hayat süren ailesine değerli bir finansal koruma temin eden sigorta ürünleridir. Aynı zamanda Hayat sigortaları tasarruf aracıdır. Korumanın ve tasarrufların bu birleşimi hayat sigortalarını diğer finansal ürünlerden farklı kılmaktadır.

Bazı poliçeler sadece koruma sağlarken bazıları bireylere tasarruf yapmaları konusunda yardımcı olmakta, bazıları ise hem koruma sağlama hem tasarruf yapma işlevine sahip olmaktadır. Çalışmada İngiltere'de uygulanan hayat sigorta ürünleri hakkında genel bilgi verilmektedir.

1. KORUMA SAĞLAYAN HAYAT SİGORTALARI

Yaşam kaybı kişinin mirasçıları için gelir kayıpları, borç ödemeleriyle ilgili yaşanan sorunlar veya vergi yükümlülüklerinin karşılanması sonuçlarını doğurabilir. İngiltere'de bu maliyetlere yardımcı olmak için süreli vefat sigortası (term insurance), hayat boyu vefat sigortası (whole life insurance) ve karma hayat sigortası (endowment insurance) olmak üzere üç çeşit temel hayat sigortası ürünü bulunmaktadır. Bu sigortaların hepsi bireyin vefatı halinde yapılan toplu ödeme teminatını sunmaktadır. Sınırlı bir gelire sahip bireyler için süreli vefat sigortası en doğru karar olarak düşünülmektedir. Teminat dönemi olarak ipotekli ev kredisi ödemeleri veya çocukların büyüdüğünde giderlerin en yüksek olduğu dönem olarak seçilebilmektedir.

Bazı aileler düzenli gelir ödemelerini toplu ödemelere tercih etmektedir. Bu düşünceye sahip kişiler vefat halinde sigortalının aile fertlerine aylık, üç aylık, altı aylık ya da yıllık gelir ödemelerinin yapıldığı aile gelir sigortasını (family income benefit policy) tercih etmektedirler.

Hayat boyu vefat sigortası (whole life insurance) daha kapsamlı koruma sağlamakta, sigortalı ne zaman vefat ederse etsin ailesi finansal olarak teminat altına alınmaktadır. Süreli vefat sigortasında sigortalı daha önce belirlenmiş dönem içinde yaşamını kaybettiği takdirde, finansal koruma sağlanmaktadır. Bu dönem 10, 15, 20 yıl olabileceği gibi, poliçede belirtilmesi kaydıyla teminat altına alınan dönem sadece bir ay da olabilmektedir. Belirlenen dönem sonunda sigortalının hayatta kalması durumunda herhangi bir tazminat ödemesi veya iştira bedeli ödenmesi söz konusu değildir. Aynı zamanda eğer sigortalı prim ödemelerine son verirse teminatın durmakta ve tahsil edilen primler geri ödenmemektedir.

1.1. Süreli Vefat Sigortası (Term Insurance)

Süreli vefat sigortası, koruma hayat sigortası türlerinin en hesaplısı ve düşük bir prim bedeli ile yüksek hayat sigortası teminatı sunan türüdür. Bu sigorta türü sınırlı bir gelire sahip sigortalılar için idealdir. Teminat genelde sadece bir kişinin teminat altına alınması için planlanır, fakat bazı durumlarda eşler de aynı poliçede teminat altına alınabilirler.

Süreli vefat sigortasının çeşitli uygulamaları bulunmaktadır.

a. Sabit Süreli Vefat Sigortası (Level Term Insurance): Sigortalı anlaşılan dönem boyunca sabit bir miktarla teminat altına alınmıştır.

b. Yenilenebilir Süreli Vefat Sigortası (Re-

newable Term Insurance): Belirlenen bir yaştan (genellikle 65 ve daha fazla) sonra devam etmeyecek şekilde düzenlenen ve sigortalının belirli dönemden sonra, genelde beş yıl sonra, sağlığıyla ilgili herhangi bir kanıta gereksinim duymadan sigortayı yenileyebilme seçeneği sunmaktadır.

c. Dönüştürülebilir Süreli Vefat Sigortası (Convertible Term Insurance): Sigortalı poliçesini sağlık durumunu ispata gerek olmadan hayat boyu vefat sigortasına veya karma hayat sigortasına dönüştürülebilir. Eğer sigortalı bu tür bir dönüşüme karar verirse yeni poliçenin maliyeti hayat boyu vefat sigortası veya karma hayat sigortasıyla aynıdır Bu sigorta türü genç ve sınırlı bir gelire sahip aileler için ideal bir üründür. Bu sigorta sadece uygun bir prim karşılığında hayat teminatı vermekle kalmaz ayrıca sigortalının gelirinin yükselmesi ya da sağlık durumunun kötüleşmesi hallerinde farklı seçenekler sunar.

d. Azalan Süreli Vefat Sigortası (Decreasing Term Insurance): Sigorta bedeli yıldan yıla azalır ve dönem sonunda sıfır değerine ulaşır. Prim ödemeleri dönem boyunca sabit olarak devam eder.

Bu poliçeler; bireyin vefat etmesi halinde ipotekli ev kredisi teminatı veya diğer borçların ödenmesi için kullanılır. Ayrıca bu sigorta, bireyin varlıkları üzerinden ödenecek veraset vergisi sorumluluğunu da teminat altına almaktadır. Fakat belirlenen dönem sonunda bireyin vefat etmemesi durumunda ne teminat bedeli ödenir ne de alınan primlerin geri ödemesi yapılır.

e. Artan Süreli Vefat Sigortası (Increasing Term Insurance): Sigorta bedeli ve primler her yıl orijinal sigorta bedelinin belirli bir yüzdesi olarak düzenli olarak artmaktadır. Bu poliçeler sigortalının gelirinin arttığında sigorta teminatını da arttırma olanağı sağlamaktadır.

f. Aile Gelir Sigortası (Family Income Benefit Policy): Eğer sigorta süresi içerisinde sigortalı vefat ederse bireyin ailesine gelir ödemesi şeklinde tazminat ödenmektedir. Gelir aylık, 3 aylık, senelik dönemler itibariyle ödenebilmektedir. Bazı poliçeler her yıl sabit bir oranda, örneğin %3 ve ya % 5lik artışla, gelir ödemesi sağlayabilmektedir.

1.2. Hayat Boyu Vefat Sigortası (Whole Life Insurance)

Sigortalının ölümü ne zaman gerçekleşirse gerçekleşsin bu poliçe belirlene sigorta teminatını ödemektedir. Hayat boyu vefat sigortası süreli vefat sigortasındaki gibi belirli bir dönemle sınırlandırılmamıştır. Primler, sigorta şirketi kesinlikle sigorta bedelini ödeyeceği için genelde daha yüksektir. Bazı poliçelerde primler sigortalı vefat edinceye kadar ödenmek zorundadır, bazılarında ise seçilen yaştan sonra primlerin ödenmesi zorunlu değildir. Fakat sigortacı sigorta bedelini sigortalı vefat ettiği zaman öder. Bu durumda poliçe ödenmiş olarak bilinir. Hayat boyu vefat sigortası kar paylı veya kar paysız olarak planlanabilir ya da hayat sigortası poliçesinden elde edilen kârların yatırım portföyüne birimler halinde yatırıldığı (unit-linked) sigorta ürünleri şeklinde de planlanabilir. Böylelikle potansiyel ek gelir imkanı veren poliçeler şeklinde de poliçe düzenlenebilir.

2. TASARRUF VE KORUMA SAĞLAYAN HAYAT SİGORTALARI

Uzun dönemli hayat sigortaları, bireye uzun dönemli tasarruf yapabilmesi için net planlar yapmasına olanak verir. Hayat sigorta şirketleri, bireyin erken ölmesi durumunda koruma sağladığı gibi, uzun ve geniş seçenekler içeren başarılı yatırım planları deneyimine sahiptirler.

2.1. Karma Hayat Sigortası (Endowment Insurance)

Bu sigorta türü hem bireyin ailesini koruma altına alırken hem de bireyin geleceği için tasarruf yapmasına imkan sağlamaktadır. Karma hayat sigortaları sadece koruma teminatından ibaret olmayıp bireyin ölümü halinde ailesine tazminat ödeme yoluyla finansal yardım sağlamakta, aynı zamanda uzun dönemde tasarruf yapmak için kullanılan bir

sigorta ürünü olarak göze çarpmaktadır. Karma hayat sigortaları kar paylı sigorta (with profit policy) veya birime bağlı sigorta (unit-linked policy) şeklinde düzenlenmektedir. Sigortalı belirlenen süre boyunca (10,15,20 yıl gibi) prim öder. Süre sonunda sigortalı kar paylı sigortada kar paylarıyla birlikte, birime bağlı sigortada yatırıma yönlendirilen tutardan kazanılan miktarla birlikte sigorta bedelini alır. Eğer sigortalı vade tarihinden önce ölürse, sigorta şirketi ya belirlenen sigorta bedelini öder ya da o anda poliçenin yatırımlarla ulaştığı değer daha büyükse bu değeri öder.

2.1.1. Kar Paylı Sigorta (With Profit Policy)

Kar payı fonları, bireyin ödediği primlerin diğer sigortalıların ödediği primlerle toplandığı ve sigorta şirketinin çeşitli geniş alanlarda yatırıma yönlendirdiği tutarlardan oluşan yatırım havuzlarıdır. Bu yatırım havuzları menkul değerleri, tahvilleri, devlet tahvillerini, gayrimenkulleri ve nakit parayı içermektedir. Yatırımlardan kazanılan kar payları sigortalıya geri ödenmekte ve şirketin bu konudaki profesyonel deneyimi sayesinde kişinin kendisinin yapacağı direkt yatırımlarda uğrayabileceği çeşitli zararlar bertaraf edilmektedir. Yatırılan primlerle oluşan fonun büyümesi, primlerin düzenli ödenmesi ve elde edilen kar paylarının bu fona eklenmesiyle gerçekleştirilir.

Verilecek kar payı ve fon performansı başlangıçta garanti edilmemektedir. Gerçekleştirilecek iyi fon yönetimi performansı ile sağlanan kar payları fon tutarına eklenmektedir. Kar paylı karma hayat sigortaları minimum riskli ve uzun dönemde iyi bir tasarruf tutarı sağlayabilecek hayat sigortası ürünleridir.

2.2. Birime Bağlı Sigorta (Unit-Linked Policy)

Hayat sigortası poliçesinden elde edilen karların yatırım portföyüne birimler halinde yatırıldığı ve böylelikle potansiyel ek gelir imkanı veren poliçelerdir. Bu poliçelerle sigortalının vefatı sonucunda ödenecek tazminat tutarı haricinde süre sonunda ödenecek sigorta tutarının büyüklüğü konusunda bir garanti verilmemektedir. Sigorta şirketi bireyin primlerini yine sigortalının seçtiği belirli fonlara yatırmaktadır. Poliçe şartları çerçevesinde ödenecek tutar, poliçenin vade tarihinde bu fonların ulaşacağı yatırım değerine bağlıdır. Sigorta şirketleri poliçenin bağlı olduğu farklı fonları sigortalının seçimine sunmaktadır. Poliçeyi satın almadan önce fonların risklerini ve fırsatlarını anlamak için farklı fonlar hakkında yeterli bilgiyi almak sigortalının lehine olacaktır.

Süre sonunda ödenecek tutarın büyüklüğü hakkında herhangi bir garanti verilmemektedir. Ancak genel olarak bu tip ürünlerin sağlayacağı fayda kar paylı sigortaların sağlayacağı faydadan çok daha yüksektir. Yine de bazı durumlarda oluşabilecek riskler nedeniyle (örneğin fon değerlerinin düşmesiyle) olumsuz bazı durumlarda doğabilmektedir.

2.3. Tahviller (Bonds)

Bu ürünler tek prim ödemeli olarak satılan bir ürün olsa da bazen primler düzenli olarak da ödenebilmektedir. Bireyin ödemeleri sigorta şirketi tarafından ya kar paylı fonlara ya da birime bağlı yatırım şeklinde değerlendirilir. Önceden belirlenen dönem boyunca garanti edilmiş bir oranda gelir ödenmekte daha sonra sigorta süresi sonunda oluşan birikim tutarı ödenmektedir.

3. EK TEMİNATLAR

Hayat poliçelerinin çoğu ek teminat seçme imkanı sunmaktadır.

3.1. Prim Alma Hakkından Vazgeçme (Waiver of Premium)

Eğer sigortalı hastalık veya yaralanma sebebiyle mesleğine devam edemezse, sigorta şirketi primleri sigortalı yerine ödemektedir (poliçede belirlenen şartlar uyarınca).

3.2. Kritik Hastalıklar (Critical İllness)

Bu teminat sigortalıya kalp krizi geçirme, kanser olma gibi risklere karşı teminat sağlamaktadır. Eğer birey poliçede belirlenmiş

hastalıklardan birine yakalandığını ispat ederse sigorta bedeli ödenir (veya öngörülen süre içerisinde ara sıra veya düzenli gelir ödemesi seçilebilir). Bu teminat, tek başına veya hayat boyu vefat sigortasına, karma hayat sigortasına, süreli vefat sigortasına ek olarak verilebilmektedir.

4.DİĞER BAZI HAYAT SİGORTASI ÜRÜNLERİ

İngiltere'de yukarıdaki bölümlerde kısaca değinilen ve diğer ülkelerde de daha çok bilinen ürünler dışında bu ürünlere benzer ve piyasa şartlarına göre oluşturulan ve hayat sigorta şirketleri tarafından sunulan başka sigorta ürünleri de bulunmaktadır. Bu bölümde kısaca bu ürünlere değinilecektir.

4.1. Karma İpotek Kredisi Sigortası (Endowmwnt Mortgages)

Sunulan bu sigorta ürünü iki bölümden oluşmaktadır; birinci bölümde ipotek kredisi veren kuruma yapılacak aylık faiz ödemeleri için teminat verilmekte ve ikinci bölümde aylık ödemeler ve vefat riski için teminat verilmektedir. Bu sigorta ürünü genellikle ipotek kredisi borçları bitene kadar sürecek şekilde düzenlenir ve sağlanacak yatırım gelirleri ile borçlanılan miktarın geri ödemesinde kullanılmaktadır. İngiltere'de ipotek kredisi ile bağlantılı yaklaşık 9,5 milyon sigorta poliçesi bulunmaktadır.

Faiz oranlarının yüksek ve menkul kıymetler borsasının tavan yaptığı 1980 ve 1990'li yıllarda birçok kişi ipotek kredilerini ödemek için bu sigorta ürününü kullanmıştır. Bugünlerde faiz oranları umulmadık değerlere düşmekte ve menkul kıymetler borsası gelirleri düşmektedir. Bunun ipotek kredisi geri ödemelerini teminat altına alan bu ürüne de etkisi vardır. Nisan 2000 ve Temmuz 2003 yılları arasında Halifax ipotek kredisi faiz oranı %7.74'ten %5.65 e düşmüş ve bu düşüş 50.000€ bedelli karma ipotek kredisi sigortasının aylık ödemelerini 87€ düşürmüştür.

Tüm bu gelişmeler sonucunda kamu otoritesi ve sigorta endüstrisi tüketicilerin bilgilendirilmesi için bir kampanya düzenlenmesi fikri üzerinde anlaşmışlar ve sigorta şirketleri sigortalılarına açıklayıcı bilgiler göndermişleridir.

4.2. İş Dünyası için Geliştirilen Ürünler

Birçok iş adamı işletmelerini mali krizler ve finansal kayıplardan korumak için mal ve sorumluluk sigortalarının değerini fark etmiş, fakat işletmelerinde çalışan ve kritik kararlar alan yöneticilerinin ölümü sonucunda oluşacak finansal kayıpları koruma amaçlı hayat sigortasını unutmuşlardır.

4.2.2. Anahtar Kişi Sigortası (Key Person Insurance)

İşletmede çok önemli sorumluluklar üstlenen ve yerine kolay işgücü yetiştirilemeyecek çalışanların vefat etmesi işletme için risk oluşturabilmektedir. Geliştirilen ürün ile bu özellikteki çalışanlar sigortalanmakta ve çalışanın vefatı sonucunda işletmenin uğrayacağı maddi zararlar teminat altına alınmaktadır.

4.2.3. Ortaklık (Partnerships)

İşletme, ortaklarından birinin ölmesi durumunda risk altına girebilmektedir. Geliştirilen hayat sigortası ürünü hayatta olan ortağa ölen ortağın hisseleri almak için teminat sağlamaktadır.

5. EMEKLİLİK

Emeklilik dönemi için yatırım yapılmasının çeşitli nedenleri bulunmaktadır ve herkes bu dönem için planlar yapmaya ihtiyaç duymaktadır.

5.1. Ek Emeklilik Planlarına İhtiyaç Duyulma Nedenleri

● **(Devlet tarafından sunulan emeklilik planları yetersizdir.)**

Temel kamu emeklilik planı çalışma hayatının sonunda finansman bakımından rahat bir emeklilik dönemi geçirebilmek için yeterli değildir. İngiltere'de Nisan 2003 tarihinden itibaren bu sistemden emekli aylığı alan bir kişinin haftalık aldığı tutar 77.45 sterlindir.

● **Ortalama yaşam süresi uzamıştır.**

Kişilerin emeklilik planlarına ihtiyaç duyma-

larının bir diğer nedeni toplumlarda ortalama yaşam süresinin giderek yükselmesidir. 1998 yılında 65 yaşında emekli olan erkek çalışanın ortalama 15 yıl, kadın çalışanın ise ortalama 18 yıl daha yaşayacağı tahmin edilmekteydi. Günümüzde ise bu sürenin daha da uzadığı görülmektedir

● **Emeklilik planları finansal açıdan emeklilik döneminin daha rahat geçmesini sağlamaktadır.**

Emeklilik planları emeklilik döneminde sahip olunan yaşam tarzını devam ettirebilmek için ihtiyaç duyulan finansal katkıyı sağlamaktadır.

● **Özel emeklilik planları genellikle emeklilik dönemi için tasarruf yapmada en uygun seçenekleri sunmaktadır.**

Emeklilik dönemi için tasarruf yapılmasının amaçlandığı emeklilik planlarını desteklemek amacıyla devlet vergi teşvikleri getirmiştir. Emeklilik planları için ödenen katkı payları vergi öncesi kazançlardan düşülebilmektedir.

Diğer bir anlatımla, vergi mükellefi bir çalışanın ödediği her 78 sterlinlik katkı payına devlet de 22 sterlin ilave etmektedir. (Her ne kadar kişinin ne kadar katkı payı ödeyebileceğinin bir sınırı olsa bile)

Bir emeklilik planına ne kadar erken katılım sağlanırsa planın faydaları o kadar yüksek olmaktadır. Çünkü emeklilik dönemi için bir emeklilik planına ne kadar erken katılım olursa yatırımlar daha çok değerlenecek, emeklilik döneminde alınması planlanan gelire ulaşmak daha kolay olacaktır.

5.2. İngiltere'de Emeklilik Sistemleri

İngiltere'de Devlet tarafından sağlanan temel devlet emeklilik planı yanında ek devlet emeklilik planları ve özel emeklilik planları bulunmaktadır. Bu planlara ilişkin özet bilgiler aşağıda verilmiştir.

5.2.1. Devlet Emeklilik Sistemleri

● Temel devlet emeklilik planında çalıştığı dönemde sosyal sigortalar primlerini ödeyen bireylere devlet tarafından maaş ödenmektedir.

● İlave devlet emeklilik planı, 6 Nisan 2002 `den beri uygulanan ikinci devlet emeklilik sistemidir. Bu tarihten önce SERPS (State Earning Related Pension Scheme) adı verilen sistem uygulanmıştır. Ek devlet emeklilik planı ile temel Devlet emeklilik planından alınan maaşa ek olarak bir gelir ödenmektedir. Bireyin alacağı tutar sosyal sigortalar primleri kayıtları ve aynı seviyedeki çalışanın kazanç düzeyi temel alınarak belirlenmektedir. Hastalıklar, engelli olma veya çocuk bakma sorumluluğu nedeniyle çalışmayan birçok insan da bu ikinci devlet emeklilik sistemine katılabilir (bu özellik SERPS'de mevcut değildir). Serbest meslek sahibi bireyler şimdilik bu ilave emeklilik sisteminden faydalanamamaktadırlar.

5.2.2. Özel Emeklilik

● Mesleki emeklilik planları, işveren emeklilik planları ile düzenlenmektedir. Çalışan genelde bu emeklilik planına katkı payı ödemektedir.

● Bireysel emeklilik planları, hemen hemen herkese açıktır ve özellikle serbest meslek çalışanları veya işveren emeklilik planı olmayan kurumda çalışanlar bu planlara dahil olmaktadır.

Bireyin emekli oluncaya kadar ödediği katkı payları (ve bazen işveren tarafından ödenen katkı payları) ile emeklilik fonları oluşturulmaktadır.

6. RAKAMSAL VERİLER

6.1. Prim Üretimi

İngiltere, AB hayat sigortası pazarının lideri konumundadır. 2005 yıl sonu itibariyle AB(25) hayat sigortası prim üretiminin % 28.42'ü İngiltere tarafından üretilmiştir. Aynı zamanda 2005 yıl sonu itibariyle İngiltere'de hayat sigortaları toplam prim üretiminin % 70.3'ünü oluşturmaktadır. Aşağıdaki tabloda İngiltere hayat sigortası pazarının son 2001-2005 yılları prim üretimleri ve toplam prim üretimi içerisindeki payları yer almaktadır.

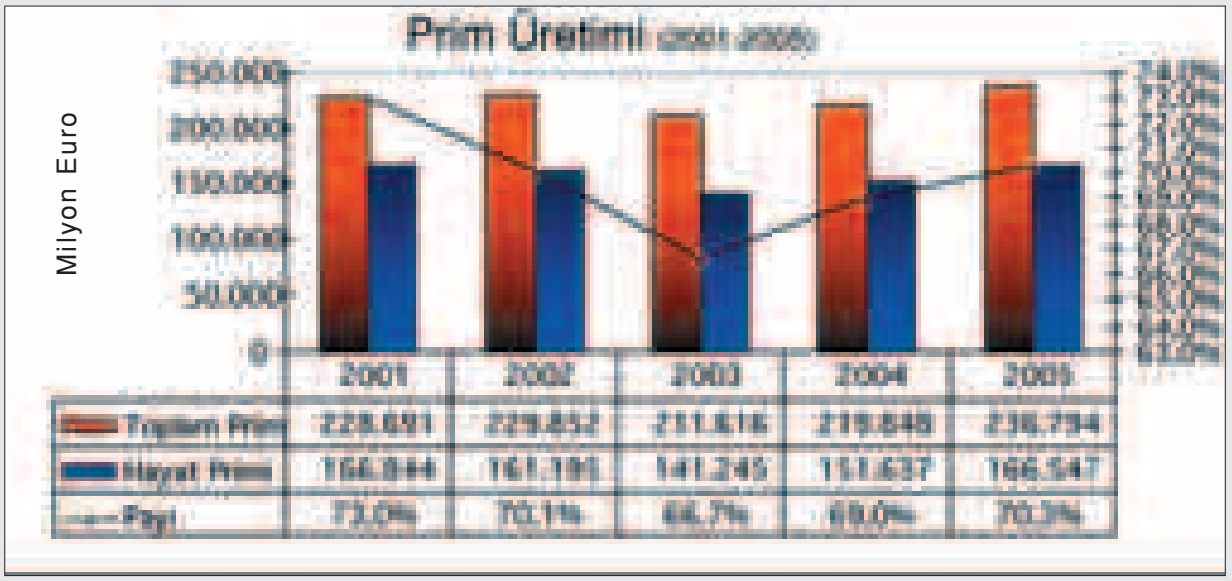

6.2. Kişi Başına Prim Üretimi

İngiltere hayat prim üretiminde AB'nin lideri olsa da kişi başı prim üretiminde liderliği Lüksemburg'a kaptırmıştır. 2001 yılından itibaren devam eden düşüş trendi 2005 yılında son bulmuş olsa da 2001 yılının seviyesini geçememiştir.

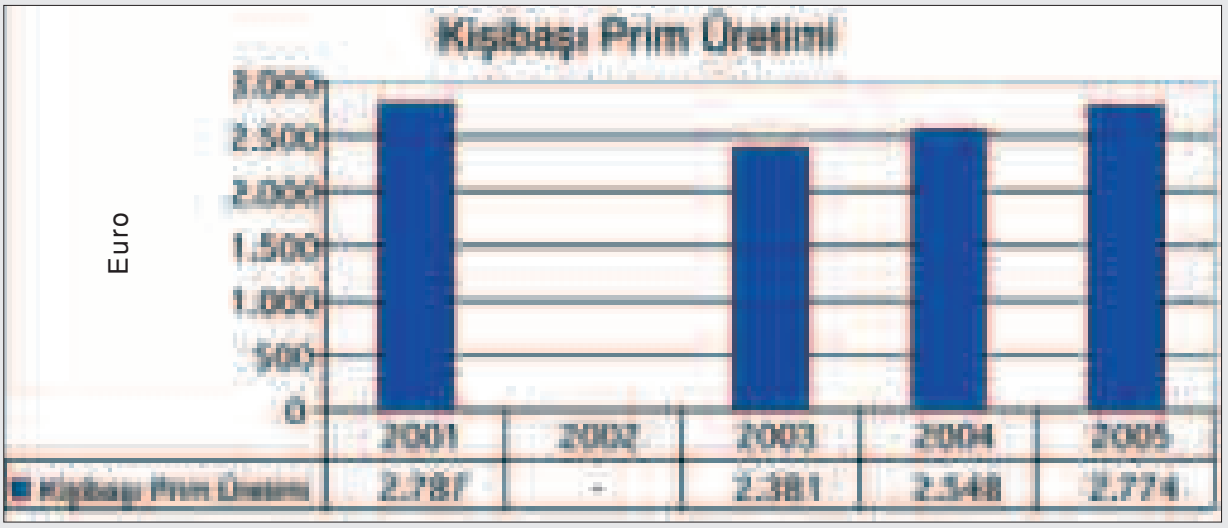

6.3. Hayat Prim Üretimi / GSMH Oranı

Bir ülkenin sigorta sektörünün gelişmişliğinin ölçütlerinden bir tanesi de Prim/GSMH oranının yüksekliğidir. 2005 yıl sonu itibariyle Hayat Prim Üretimi/GSMH oranı AB (25) ortalaması %5.3 olarak gerçekleşmişken İngiltere'de bu oran % 9.3 olarak gerçekleşmiştir.

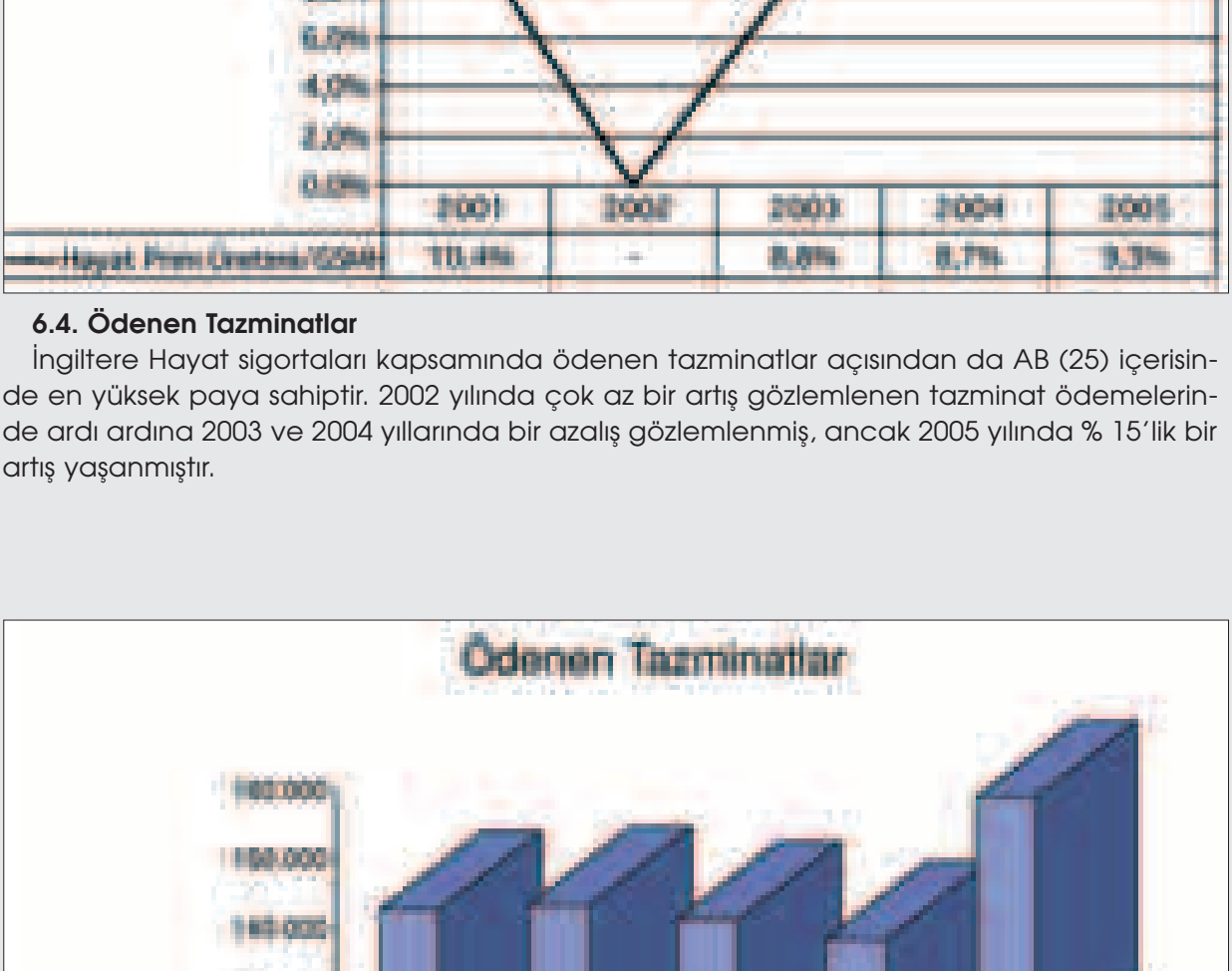

6.4. Ödenen Tazminatlar

İngiltere Hayat sigortaları kapsamında ödenen tazminatlar açısından da AB (25) içerisinde en yüksek paya sahiptir. 2002 yılında çok az bir artış gözlemlenen tazminat ödemelerinde ardı ardına 2003 ve 2004 yıllarında bir azalış gözlemlenmiş, ancak 2005 yılında % 15'lik bir artış yaşanmıştır.

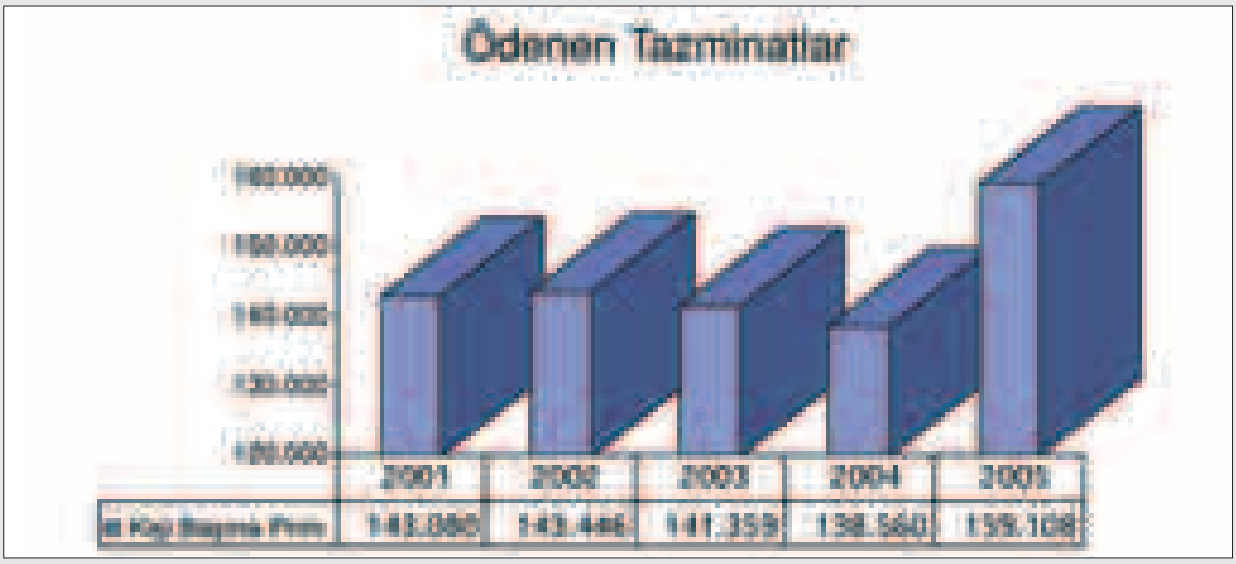

6.5. Teknik Karşılıklar

AB (25)'de 2005 yıl sonu itibariyle hayat sigorta şirketleri 4.9 trilyon dolar karşılık ayırmışlardır. İngiltere'de faaliyet gösteren hayat sigorta şirketleri 1.9 trilyon dolar karşılık ayırarak AB'deki en yüksek tutara ulaşmışlardır.

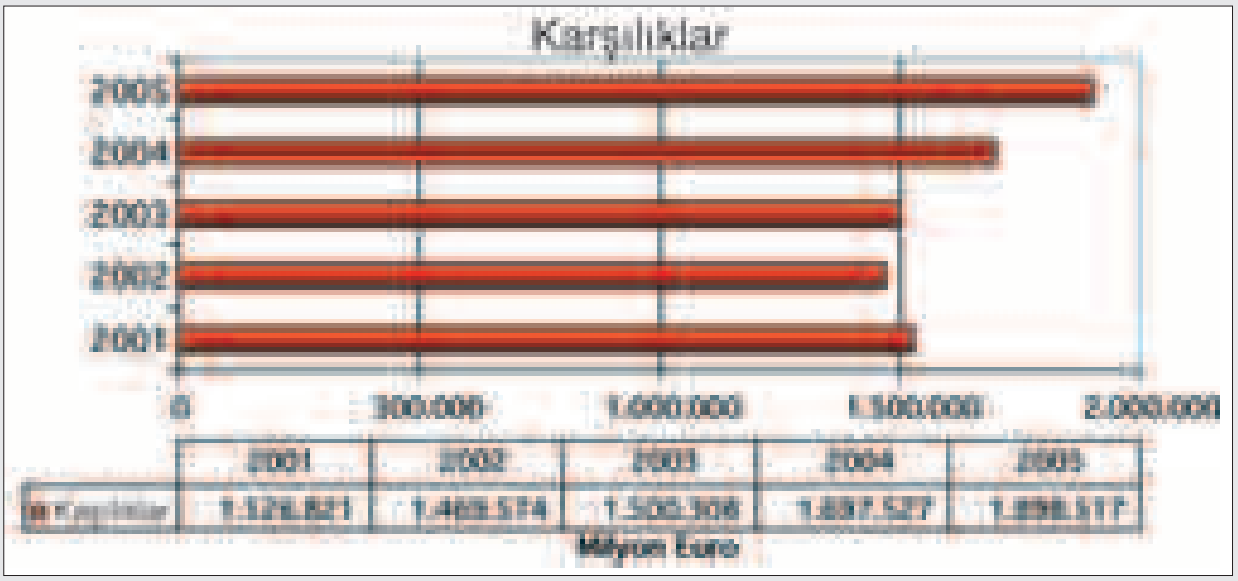

6.6. Yatırımlar

Sigorta Sektörünün en önemli fonksiyonlarından bir tanesi de fon yaratmak ve yaratılan bu fonları çeşitli yatırım araçları kanalıyla ekonomiye kazandırmaktır. 2005 yılında hayat sigorta şirketlerinin yatırımları toplamı 1.7 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Yapılan bu yatırımlardaki en yüksek pay % 49.2 ile hisse senetlerine ait olup bunu % 18.1 ile tahviller, % 17.2 ile ikrazlar, % 6.9 ile gayrimenkuller izlemektedir.

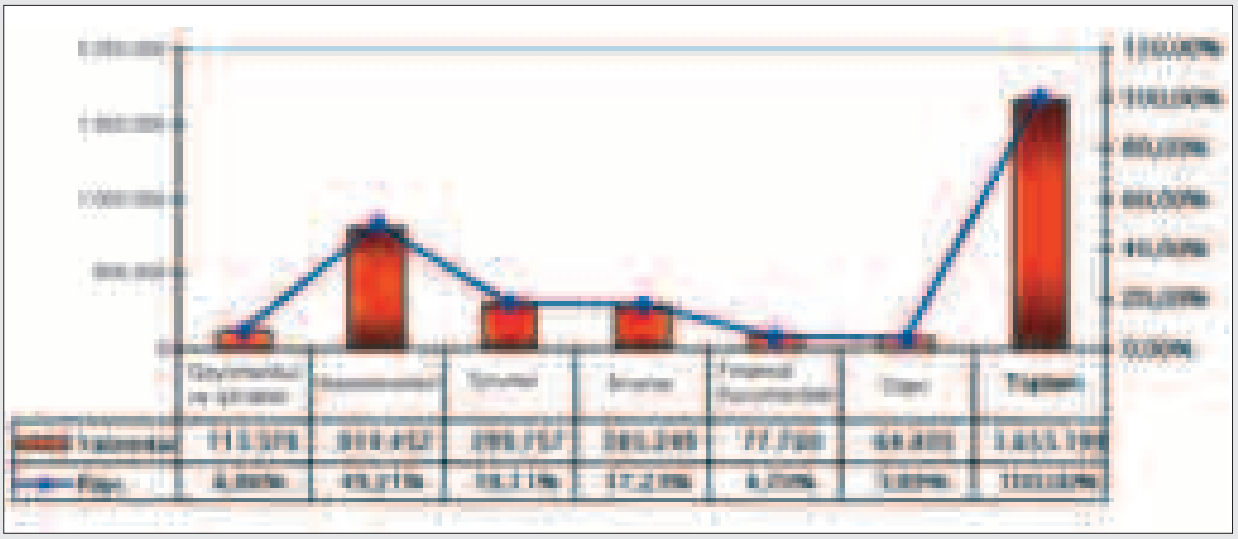

Kaynaklar :

1. Association of the British Insurers (www.abi.org.uk)
2. The European Insurance Market in 2005, CEA Statistics No:29
3. European Insurance in Figures, CEA Statistics No:31

Maddi Hasarla Sonuçlanan Kazalarda Tarafların Anlaşmaları Durumunda Yapılacak İşlemler

Erdinç YURTSEVEN
TSRŞB Genel Sekreter Yardımcısı

Son yıllarda özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir gibi metropollerde trafik yoğunluğunda önemli bir artış gözlemlenmektedir. Trafiğe çıkan araç sayısında yaşanan hızlı artışa karşılık karayolları alt yapısının bu artışı karşılamada yetersiz kalması, sürücülerin trafik kurallarına uyma konusunda hassasiyet göstermemeleri ve birbirlerine olan saygı eksikliği gibi faktörlerin birleşmesi trafik sorununu ortaya çıkarmıştır. Trafikte geçirilen sürenin uzamasının insanlar üzerindeki psikolojik etkisi yanında ülke ekonomisine de zarar veren bir boyutu mevcuttur. Bu sorunun çözümü için kamu otoritesi yoğun bir uğraş içine girmiştir. Trafik sorununun bileşenlerinden bir tanesi olarak trafik kazaları gösterilmekte olup kazalara müdahale etmesi gereken trafik zabıtası sayısının yetersizliği nedeniyle bu kazalara geç müdahale edilmesi de trafik yoğunluğunu arttırmaktadır. Özellikle metropol kentlerimizde havanın yağışlı olduğu zamanlarda bir çok trafik kazası meydana gelmekte ve bu durum zaten yoğun olan trafiği içinden çıkılmaz bir hale getirmektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan Trafik İstatistik Bülteni'nin Aralık 2006 sayısından aldığımız bilgilere göre 2006 yılında Türkiye genelinde resmi makamlara intikal etmiş trafik kazası sayısı 664.540 adettir.

Bu kazaların %88'ine tekabül eden 585.344 adedi maddi hasarla sonuçlanmış, 2.581 adedi ise yaralanma ve ölümle neticelenmiştir. 2002 yılı verileri incelendiğinde ise, Türkiye genelinde 407.103 adet trafik kazasının meydana geldiği ve bu kazaların %87'sinine tekabül eden 352.357'sinin sadece maddi hasarla sonuçlandığı görülmüştür. Bu rakamlar, 4 yıllık bir süre içerisinde Türkiye genelinde meydana gelen trafik kazası sayısında % 61 gibi oldukça yüksek oranlı bir artışın gerçekleştiğini göstermektedir.

Yazımızda, trafik kazaları nedeniyle trafik yoğunluğunun artması sorununa getirilebilecek önlemlerden biri olarak düşünülen kazaya karışanların kendi aralarında anlaşarak tutanak tutmaları ve kaza yerinden ayrılmaları konusu işlenecektir.

1- Trafik mevzuatında yer alan hükümler

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 7 inci kısmı trafik kazalarına ayrılmış olup bu kısımda; trafik kazalarına karışanlar ile ilgili kurallar, trafik kazalarına kazaya karışmamış olmalarına rağmen bu konuda bazı yükümlülükler verilmiş olanlar, trafik kazalarına el koymaya yetkili kişiler ile trafik kazalarında sürücü kusurlarının tespiti ile ilgili hükümler yer almaktadır. Kanunun bu kısmında yer alan ve yazımızın konusunu oluşturan yeni uygulama "Trafik kazalarına karışanlar ile ilgili kurallar" başlıklı 81 inci madde ile ilgilidir.

81 inci maddeye göre;

"Trafik kazalarına karışanlar;

a) Hareket halinde iseler trafik için ek bir tehlike yaratmayacak şekilde hemen durmak, .kaza mahallinde trafik güvenliği için gereken tedbirleri almak,

b) Kazada ölen, yaralanan veya maddi hasar var ise bu kaza trafiği, can ve mal güvenliğini etkilemiyorsa sorumluluğun saptanmasında yararlı olacak kanıt ve izler dahil, kaza yerindeki durumu değiştirmemek,

c) Kazaya karışan kişiler tarafından istendiği takdirde kimliğini, adresini, sürücü ve trafik belgesi ile sigorta poliçe tarih ve numarasını bildirmek ve göstermek,

d) Kazayı; yetkili ve görevli memurlara bildirmek, bunlar gelinceye kadar veya bunların iznini almadan kaza yerinden ayrılmamak,

e) Sürücüsü, mal sahibi veya ilgili kişilerin bulunmadığı sırada araç, eşya veya yüklere zarar veren sürücüler, zarar verdikleri araç, eşya veya mülkün sahibini veya ilgili kişileri bulmak, ilgilileri bulamadıkları takdirde durumu tespit etmek ve zarar verilen şey üzerine yazılı bilgi bırakmak, ilgili zabıtaya en kısa zamanda bilgi vermek,

zorundadırlar.

Yalnız maddi hasar meydana gelen kazalarda, kazaya dahil kişilerin tümü, yetkili ve görevli kişinin gelmesine lüzum görmezlerse, bunu aralarında yazılı olarak saptamak suretiyle kaza yerinden ayrılabilirler.

Görüleceği üzere, trafik kazalarına karışanlar kazayı yetkili ve görevli memurlara bildirmek ve bunlar gelinceye kadar kaza yerinden ayrılmamakla yükümlüdürler. Bunun istisnasını, yalnız maddi hasarla sonuçlanan kazalarda, kazaya dahil kişilerin tümünün, yetkili ve görevli kişinin gelmesine lüzum görmediği durum oluşturmaktadır. Bu durumda, ilgililer aralarındaki anlaşmayı yazılı olarak saptayarak kaza yerinden ayrılabileceklerdir.

Kanunun "Trafik kazalarına el koyma ve bilirkişilik" başlıklı 83 üncü maddesinde de, trafik kazalarına adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca ve kazanın oluş nedenlerini, iz ve delillerini belirleyerek trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca el konulacağı hüküm altına alınmıştır. Bu maddede yer alan; "Karayollarında meydana gelen ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anlaşması halinde ve fiil başka bir suç oluşturmuyorsa adli kovuşturma yapılmaz ve Türk Ceza Kanunu'nun 565 inci maddesi hükmü uygulanmaz." hükmü ile yine yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anlaşması hali için istisna getirilmiştir.

Kanunun uygulanmasını göstermek üzere çıkarılan Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin "Trafik kazalarına karışanlar" başlıklı 152 nci maddesinde Kanunun 81 inci maddesindeki hüküm ayrıntılandırılmıştır.

Buna göre; maddi hasarla sonuçlanan kazalarda; kazaya karışan kişilerin tümü, yetkililerin gelmesine gerek görmez ve anlaşırlarsa, durumu aralarında yazılı olarak tespit etmek suretiyle olay yerinden ayrılabilecekler ancak bu şekilde bir anlaşma ile olay yerinden ayrılmış olan taraflar, meydana gelen zararın kendilerince doğrudan veya sigortaları tarafından karşılanacağını kabul etmiş sayılacaklardır. Bu kişiler, ayrıca, yazılı tespit yapmış olsun veya olmasınlar sonradan yetkililerden kaza tespit tutanağı

düzenlenmesini isteyemeyeceklerdir.

Yukarıdaki açıklamalardan da görüleceği üzere, yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anlaşması durumunda trafik zabıtasının olaya el koyması beklenmeden ilgililer kaza yerinden ayrılabilirler. Ancak, uzun yıllardır kazaya karışanlar aralarında anlaşmak gibi bir tercih ortaya koymamışlar ve trafik polisinin kaza yerine gelmesi ve kaza tespit işlemlerini yapmasını beklemişlerdir.

2- Trafik sorununun çözümüne yönelik önlem

a) Kaza tespit tutanağı örneği hazırlanması

2006 yılının sonlarında, yalnız maddi hasarla sonuçlanan kazalardan sonra kazaya karışanların olay yerinde uzun süre trafik polisinin gelmesini beklemelerinin önlenmesi ve bu bekleyişten kaynaklanan trafik yoğunluğunun giderilmesinin sağlanması amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğü, Hazine Müsteşarlığı ve Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği yetkililerinin katılımıyla bir komisyon oluşturmuştur. Bu komisyon, Karayolları Trafik Kanunu'nun 81 inci maddesinde yer alan hükme işlerlik kazandırmak için yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anlaşmaları durumunda dolduracakları "Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı" nı oluşturmuştur. Tutanak oluşturulurken CEA'nın (Comite Europeen des Assurances) Avrupa Birliği ülkelerinde iki aracın karıştığı kazalarda kullanılmak üzere oluşturduğu form örnek alınmış ve formun toplumun her kesiminden gelen vatandaşların doldurabileceği kadar basit, anlaşılır ve kusur oranlarının belirlenmesi için gereken tüm verileri sağlar nitelikte olmasına çalışılmıştır.

Komisyon oluşturulmadan önce Birlik tarafından Kaza Tespit Tutanağı ile ilgili yapılan çalışmalarda yurt dışı uygulamaları incelendiğinde maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarından sonra çoğunlukla tarafların kendi aralarında anlaştıkları tespit edilmiştir. Taraflar aralarında anlaşamadıkları takdirde olaya polis müdahale etmektedir. Anlaşan taraflar yukarıda adı geçen formu doldurulduktan sonra sigorta şirketine intikal ettirmektedir.

b) Tutanakta yer alan bilgiler, tutanağın dağıtımı ve istisnai durumlar

Komisyon tarafından oluşturulan "Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı" nda; kaza tarihi ve yerine ilişkin bilgiler, kazaya karışan araçlarla ilgili bilgiler, sürücüye ait bilgiler ile trafik poliçesi bilgileri yer almaktadır. Bu bilgiler yanında formda, 2918 sayılı Kanunda yer alan trafik kurallarından 15 adedi yer almakta ve kazaya karışanlardan uygun hali işaretlemeleri beklenmektedir. Tutanakta, çarpışma yeri ve anının taslağının çizilmesinin istendiği bir alan ile sürücülerin kaza ile ilgili görüşlerinin yer aldığı bir bölüm de mevcuttur.

Sigorta şirketlerinin kazanın oluş şekli ile ilgili olarak mümkün olan en açık şekilde bilgilendirilmesi kusur oranlarının tespiti açısından çok önemlidir. Özellikle çarpışma yerinin ve anının krokisinin açık ve basit bir şekilde çizilmesi ile araç üzerinde meydana gelen hasarlı noktaların işaretleneceği bölümün doldurulması şirketlere yardımcı olacaktır. Günümüzde bir çok kişi cep telefonu sahibidir. Kazaya karışanlardan istenen en önemli belgelerden biri de, cep telefonları yardımı ile kaza yerinin ve araçların resminin çekilmesi ve bu resimleri tutanak ile beraber sigorta şirketine ulaştırmalarıdır.

Tutanak örnekleri sigorta şirketleri veya acenteleri tarafından trafik sigortası poliçesi ile birlikte sigortalılara verilecektir. Vatandaşlarımızın tutanağı kolay ve istenen şekilde doldurabilmeleri için gereken açıklamalar ile doldurulmuş bir tutanak örneği de tutanakla beraber verilecektir. Maddi hasarla sonuçlanan bir trafik kazasına karışanlar, olayda aşağıda sayılan istisnalar da mevcut değilse, olayın oluş şekli üzerinde aralarında anlaştıkları durumda tutanağı doldurarak karşı tarafın trafik sigortasını tan-

zim eden şirkete veya kendi aracının kasko poliçesini tanzim eden şirkete göndereceklerdir. Sigorta şirketleri düzenlenen bu tutanaklar ile varsa kaza yerinde çekilmiş fotoğraflar yardımı ile kusur değerlendirme işlemini yapacaklardır.

Aşağıda sayılan hallerde tarafların anlaşmaları söz konusu olmayacak ve tutanak mevcut durumda olduğu gibi yine trafik zabıtası tarafından düzenlenecektir.

a. Sürücü belgesiz motorlu araç kullanılıyorsa veya yetersiz sürücü belgesi ile motorlu araç kullanılıyorsa,

b. Sürücüde yaş küçüklüğü varsa,

c. Sürücüde alkol veya akıl sağlığı şüphesi varsa,

d. Kazaya karışan araçlardan birinin veya daha fazlasının kamu kurumlarına ait olması,

e. Kamu kurumlarına ait eşyada zarar meydana gelirse,

f. Trafik Kazasında sadece 3 üncü kişilere ait eşyalara zarar gelirse,

g. Kazaya karışan araçlardan birinin veya birkaçının trafik sigortasının bulunmaması,

h. Trafik kazası ölüm ve/veya bedeni zarar ile sonuçlanmışsa.

c- Kusur oranlarının belirlenmesi

Her bir sürücünün sigorta şirketi karşı tarafa verilen zararı sigortalılarının kusurları oranında ödeyecektir. Yukarıda belirtildiği üzere, kazaya karışan araçlardan birinin trafik sigortası poliçesinin olmaması durumunda tarafların anlaşmalarına izin verilmeyecek ve kaza yerine trafik polisinin intikali beklenecektir. Yeni uygulamanın en önemli noktasını sorumluluk oranlarının taraflar ve sigorta şirketleri arasında anlaşmazlığa yol açmayacak şekilde tespit edilmesi oluşturmaktadır. Bilindiği üzere, ülkemizde çok farklı kusur oranları uygulanmaktadır. Kusur oranlarının %25, %50 ve %100 olarak tespit edilmesi en yaygın olanlarıdır.

Birlik tarafından yapılan araştırma ve incelemelerde; kusur oranlarının trafik polisi yanında şirketler tarafından da belirlendiği ülkelerden Yunanistan'da %50 ve %100 olarak iki oran kullanıldığı İspanya'da ise sadece %100 oranının kullanıldığı anlaşılmıştır. Bu ülkelerde de trafik zabıtasının kullandığı oranlar şirketlerden farklılık göstermektedir.

Kusur oranlarının belirlenmesi konusunda sektörde bir standart oluşturulması amacıyla Birlik nezdinde faaliyet gösteren Hasar Araştırma ve İnceleme Komitesi üyeleri ile diğer bazı şirketlerimizden gelen yetkililerin katılımıyla geniş kapsamlı bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda, yeni uygulanmaya başlanacak olan sistemde kusur oranlarının ayrıntılı bir şekilde tespit edilmeye çalışılması durumunda zorluk yaşanacağı fikrinden hareketle bir çok kusur oranının kullanılması yerine %50 ve %100 olacak şekilde iki farklı oran belirlenmesinin daha uygun olacağı görüşü gündeme gelmiş ve uygulamada bu tür bir yapının işleyip işlemeyeceği tartışılmıştır. Toplantı sonucunda, trafik polisi tarafından tutulan tutanaklarda da genelde %50 ve %100 kusur oranlarına yer verildiği tali kusur verilen durumların çoğunluğu oluşturmadığı anlaşılmıştır.

Bu aşamadan sonra, Emniyet Genel Müdürlüğü Yetkililerinin de desteğiyle 37 adet kaza durum krokisi oluşturulmuştur. Bu krokilerde yer alan durumlar şirketlerimizin hasar servislerinde çalışan elemanların en çok karşılaştıkları durumlardır. Emniyet Yetkilileri de krokilerin bir çok kaza durumunu kapsadığı konusunda görüş beyan etmişlerdir. Bu krokiler bir kitapçık haline getirilerek sektörde araç sigortaları konusunda faaliyet gösteren tüm şirketlere verilecektir.

Her bir krokide yer alan kaza durumlarında kusurlu olan taraf ve taraflara %50 ile %100 oranında kusur oranı yüklenmektedir. Şirketler kendilerine ulaştırılan Tutanaklarda yer alan ve taraflarca çizilmiş olan krokileri oluşturulan kaza

durum krokileri ile karşılaştırarak kusur oranlarını belirleyeceklerdir. Söz konusu krokiler her bir şirket tarafından standart olarak kullanılıyor olsa da bazı durumlarda şirketlerin aynı kroki üzerinden farklı kusur oranlarına ulaşmaları da ihtimal dahilindedir.

Bu durumda, Hazine Müsteşarlığı tarafından yayımlanan Genelgeye uygun olarak iki şirket arasındaki görüş ayrılığının çözümüne yönelik olarak şirketlerden tamamen bağımsız bir komisyon kurulacaktır. Komisyonun kararı her iki taraf için de bağlayıcılık arz edecektir.

3-Süreç nasıl işleyecektir

Hazine Müsteşarlığı tarafından yayımlanan 2007/27 sayılı genelgeye göre süreç aşağıdaki şekilde işleyecektir.

1. Yalnız maddi hasarlı trafik kazalarında taraflar kazanın oluş şekli üzerinde anlaşırlarsa "Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı"nı dolduracak ve imzalayacaklar.

2. Kazaya karışan tarafların tamamı tarafından imzalanmayan tutanaklar geçerli kabul edilmeyecektir.

3. İkiden fazla motorlu aracın karıştığı trafik kazalarında veya gerek görüldüğünde birden fazla form kullanılabilir. Düzenlenen tutanaklar fotokopi yoluyla çoğaltılabilir.

4. Formlar kopyalanabilir nitelikte ve en az 2 nüsha olacak şekilde Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğince Kara Araçları Sorumluluk ile Kara Araçları sigorta branşlarında ruhsat sahibi olan sigorta şirketlerinden toplanan talebe göre bastırılır. Form basım maliyetleri talep edilen miktara göre talep sahibi şirketler tarafından karşılanır.

5. Bu şekilde düzenlenen Tutanak Trafik Zabıtasınca düzenlenen Trafik Kaza Tespit Tutanağı hükmündedir.

6. Tutanak ile beraber araçlar kaza yerinden kaldırılmadan mümkünse araçların fotoğrafları çekilir ve fotoğraflar tutanak ile beraber değerlendirilir.

7. Hak sahipleri karşı tarafın Karayolu Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası) poliçesini veya kendi araçlarının kasko sigortası poliçesini düzenleyen sigorta şirketine yukarıdaki madde hükmüne uygun olarak doldurdukları Tutanak ve varsa fotoğraflar ile başvuracaklardır.

8. Başvurulan sigorta şirketi en geç takip eden işgünü sonuna kadar Tutanağı ve varsa fotoğrafları elektronik ortamda Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi'ne (TRAMER) iletir.

9. TRAMER, Tutanağı ve varsa fotoğrafları başvuru konusu trafik kazası ile ilgili Trafik Sigortası şirketine veya Kasko Sigortası poliçesini düzenleyen sigorta şirketine en geç bir günlük gecikmeyle elektronik ortamda iletir.

10. Sigorta şirketleri TRAMER tarafından gönderilmesini müteakip 3 iş günü içinde bu Genelge ekinde yer alan kaza krokileri ve Tutanak çerçevesinde %0, %50 ve %100 oranlarına göre sorumluluk değerlendirmesini yapar. Her bir şirket kendi sorumluluk değerlendirmesi sonucunu elektronik ortamda TRAMER'e iletir. Sigorta şirketlerinin, değerlendirme sonuçlarına elektronik ortamda gerçek zamanlı ulaşabilmelerini teminen gerekli alt yapı TRAMER tarafından oluşturulur.

11. İlgili sigorta şirketleri tarafından bildirilen değerlendirmelerde mutabakata varıldığının TRAMER tarafından tespiti halinde, sorumluluk oranları ilgili sigorta şirketlerine bildirilir.

12. Sigorta şirketlerince yukarıdaki hükümler çerçevesinde varılan mutabakat, süresinde değerlendirmesini iletmeyen diğer şirketler için de bağlayıcıdır. İlgili şirket-

lerden birisi sorumluluk değerlendirmesini yukarıdaki hükümlere uygun olarak TRAMER'e göndermesine rağmen diğer şirketler süresi içinde göndermemişlerse değerlendirme gönderen şirketin belirlediği sorumluluk oranları esastır.

13. TRAMER tarafından 9 uncu maddeye göre yapılan gönderimi izleyen 3 iş gününde yapılan şirket değerlendirmelerinde farklı sonuçlara ulaşıldığının tespiti halinde Tutanak ve varsa fotoğraflar TRAMER tarafından bu Genelgenin 17 nci maddesine göre TRAMER bünyesinde oluşturulan ilgili Tutanak Değerlendirme Komisyonuna (Komisyon) sunulur. Komisyon, Tutanağı ve varsa çekilen fotoğrafları inceleyerek sorumluluk oranlarını %0, %50 ve %100 oranları çerçevesinde kesin olarak belirler. Sonuç TRAMER aracılığıyla ilgili şirketlere elektronik ortamda bildirilir.

14. İlgili sigorta şirketi yukarıdaki maddeler kapsamında kendisine sorumluluk oranlarının iletilmesinin ve gerekli belgelerin tamamlanmasının ardından sekiz iş günü içinde tazminatı ödeyecektir. Kara Taşıtları Kasko Sigortasına ilişkin hükümler saklıdır.

15. TRAMER hak sahiplerinin tutanak incelemesinin hangi aşamada olduğunu internet üzerinden öğrenmelerini sağlayacak altyapıyı kurar.

16. Aşağıdaki hallerde trafik kazası tespit tutanağı trafik zabıtası tarafından düzenlenecektir.

a. Sürücü belgesiz motorlu araç kullanılıyorsa veya yetersiz sürücü belgesi ile motorlu araç kullanılıyorsa,

b. Sürücüde yaş küçüklüğü varsa,

c. Sürücüde alkol veya akıl sağlığı şüphesi varsa,

d. Kazaya karışan araçlardan birinin veya daha fazlasının kamu kurumlarına ait olması,

e. Kamu kurumlarına ait eşyada zarar meydana gelirse,

f. Trafik Kazasında sadece 3 üncü kişilere ait eşyalara zarar gelirse,

g. Kazaya karışan araçlardan birinin veya birkaçının trafik sigortasının bulunmaması,

h. Trafik kazası ölüm ve/veya bedeni zarar ile sonuçlanmışsa.

17. Tutanak örnekleri, düzenlenen Trafik Sigortası poliçesine ek olarak ilgili sigorta branşında yetkili olan şirketlerce sigortalılara teslim edilir.

18. Bu Genelge kapsamında trafik kazalarında kusur değerlendirmesi yapmak üzere Birlik Yönetim Kurulu Kararı ile TRAMER bünyesinde yeterli sayıda Komisyon kurulur. Her Komisyon biri başkan olmak üzere 3 üyeden oluşur. Komisyonların Başkan ve üyeleri, yetkili oldukları bölgeler Birlik Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. Komisyon üyelerinin ücret ve sair mali hakları, TRAMER tarafından karşılanır. Komisyon çoğunlukla karar verir. Komisyon üyeleri çekimser oy kullanamaz. Oylamada eşitlik olması halinde Komisyon başkanının oy kullandığı oran karara esas alınır. Komisyon gelen işleri en çok 3 iş günü içinde sonuçlandırmak zorundadır.

Yukarıdaki maddelerin incelenmesinden görüleceği üzere, sigorta şirketleri en geç ihbarı takip eden iş günü sonuna kadar tutanakları ve varsa fotoğrafları TRAMER'e aktaracaklardır. Bu işlemin amacı, TRAMER nezdinde bir veri bankası oluşturulması, kazaya ait bilgilerin Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ilgili birimlerine aktarılması ve kazaya karışan araçları teminat altına alan sigorta şirketlerinin aynı anda olaydan haberdar edilmesidir. Şirketlerin aynı anda haberdar edilmesindeki amaç tutanakların şirketler tarafından hızlı bir şekilde değerlendirilmesidir. ■

BU TUTANAK YALNIZ MADDİ HASARLA SONUÇLANAN KAZALARDAN SONRA KAZAYA KARIŞAN DİĞER SÜRÜCÜ VEYA SÜRÜCÜLERLE KAZANIN OLUŞ ŞEKLİNİN TUTANAK İLE TESPİTİNDE ANLAŞTIĞINIZ TAKDİRDE DOLDURULACAKTIR.

DİKKAT!!!! Aşağıdaki durumlarda bu tutanak DOLDURULMAYACAKTIR. Bu durumlarda 155 veya kaza mahalli Jandarma bölgesiyle 156 numaralı telefondan trafik zabıtasına haber veriniz.

- Sürücü belgesiz motorlu araç kullanılıyorsa veya yetersiz sürücü belgesi ile motorlu araç kullanılıyorsa,
- Sürücüde yaş küçüklüğü varsa,
- Sürücüde alkol veya akıl sağlığı şüphesi varsa,
- Kazaya karışan araçlardan biri veya daha fazlası kamu kurumlarına ait ise,
- Kamu kurumlarına ait eşyada zarar meydana gelirse,
- Trafik Kazasında araçlar haricinde sadece 3 üncü kişilere ait eşyalara zarar gelirse,
- Kazaya karışan araçlardan birinin veya birkaçının trafik sigortası yok ise,
- Trafik kazası ölüm ve/veya bedeni zarar ile sonuçlanmışsa,

- Mümkün olan durumlarda araçlar kaza yerinden kaldırılmadan önce farklı açılardan fotoğrafları çekilmelidir.

- Tutanakların bir sureti fotoğraflarla beraber karşı tarafın trafik sigortası poliçesini tanzim etmiş olan sigorta şirketine veya aracın kasko sigortacısına başvurulması durumunda bu şirkete derhal ulaştırılmalıdır.

- İkiden fazla aracın karıştığı trafik kazalarında birden fazla form kullanılabilir. Bu durumda, her bir form tüm sürücüler tarafından imzalanmalıdır.

1 ve 2 numaralı alanlara kazanın tarihi ve yerine ilişkin bilgiler yazılacaktır.

3 numaralı alan varsa görgü tanıklarının ifadesine ayrılmıştır.

4, 5 ve 6 numaralı alanlara sürücüye, araca ve Trafik poliçesine ilişkin bilgiler yazılacaktır.

7 numaralı alanda yer alan araç türleri üzerinde aracın ilk darbeyi aldığı yeri işaretlemeyi unutmayınız.

8 numaralı alanda yer alan kutucuklardan uygun olanı (x) ile işaretleyiniz. Bu alanın doldurulması zorunlu olmamasına rağmen şirketin olayı kısa sürede değerlendirmesi için önemlidir.

9 Numaralı alana çarpışma yerinin ve anının taslağını mutlaka çiziniz. Taslak üzerinde cadde ve sokak ismi belirtilmeli, aracın gittiği yön işaretlenmeli, yol çizgileri çizilmelidir. Araçlar A ve B aracı olarak işaretlenmelidir.

10 numaralı alan sürücülerin kazanın oluş şekli üzerinde anlaşmaları durumunda doldurulacaktır. Sürücü görüşleri için 10 numaralı alanın yeterli olmadığı durumlarda görüşler beyaz bir sayfa kullanılarak tamamlanabilir.

10 numaralı alanın açıklamadaki şekilde doldurulmasından sonra 11 numaralı alanın sürücüler tarafından imzalanması zorunludur. İmzalanmayan tutanaklar geçersizdir.

Tutanağın doldurulmasında, poliçe ile beraber verilen örnek tutanaklardan veya www.tsrb.org.tr ile www.tramer.org.tr adreslerinde yer alan örnek tutanaklardan yararlanabilirsiniz.

MADDİ HASARLI TRAFİK KAZASI TESPİT TUTANAĞI

1- Kaza Tarihi	Saat

2- Kaza Yer	İl:	Mahalle:
	İlçe:	Cadde:
	Semt:	Sokak:

3- Görgü Tanıkları

Adı Soyadı	Adresi	Tel No:

ARAÇ A	A	8 - Uygun Kutulara (x)	B	ARAÇ B
4- Sürüçü Bilgileri		Kırmızı ışık ihlalinde bulunmak		**4- Sürüçü Bilgileri**
Adı Soyadı:		Taşıt giremez işareti bulunan karayoluna girmek		Adı Soyadı:
T.C. Kimlik No:		Karşı yönden gelen trafiğin kullandığı yola girmek		T.C. Kimlik No:
Sürücü Belge No. Ve Sınıfı:		Geçme yasağı (sollama yasağı) olan yerde geçiş yapmak		Sürücü Belge No. Ve Sınıfı:
Alındığı Yer (İl/İlçe):		Kavşakta geçiş önceliğine uymamak		Alındığı Yer (İl/İlçe):
Adres:		Yetkili memurun dur işaretinde geçmek aynı istikamette ve aynı şeritte giderken önündeki araca arkadan çarpmak		Adres:
Tel No:		Sağa dönüş kurallarına uymamak		Tel No:
5- Araç Bilgileri:		Sola dönüş kurallarına uymamak		**5- Araç Bilgileri:**
Marka ve Modeli:		Geri manevra kurallarına uymamak		Marka ve Modeli:
Plaka:		Geçme (sollama) kurallarına uymamak		Plaka:
Kullanım Şekli:		Geçiş önceliğine uymamak		Kullanım Şekli:
6- Trafik Sigortası Poliçe Bilgileri		Parketme kurallarına uymamak		**6- Trafik Sigortası Poliçe Bilgileri**
Sigortalının Adı Soyadı:		Duraklama Kurallarına uymamak		Sigortalının Adı Soyadı:
T.C. Kimlik No:		Kurallara uygun olarak park edilmiş araca çapmak		T.C. Kimlik No:
Sigorta Şirketinin Ünvanı:		km/s — Hız Durumu — km/s		Sigorta Şirketinin Ünvanı:
Acente No:		m. — tespit edildi ise fren izi uzunluğu — m.		Acente No:
Poliçe No:				Poliçe No:
TRAMER Belge No:				TRAMER Belge No:
Poliçenin Başlangıç - Bitir Tarihi:				Poliçenin Başlangıç - Bitir Tarihi:
7- Aracın ilk darbe aldığı yeri bir ok (-) ile gösteriniz.				**7- Aracın ilk darbe aldığı yeri bir ok (-) ile gösteriniz.**

ön

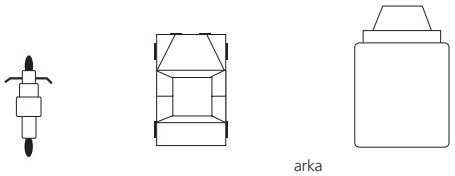

arka

ön

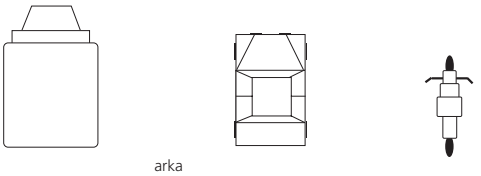

arka

9- Çarpışma verinin ve anının taslağını çiziniz.

10- Sürücü görüşleri			10- Sürücü görüşleri

11 Sürücülerin İmzaları 11

Resmi Şekilde Satışı Yapılmayan Aracın Kasko Sigortasında Menfaat Sahibi Değişikliği Neden Kabul Edilmez...

Av. Zihni METEZADE
TSRŞB Yönetim Kurulu Müşaviri

Gerek Yargıtay ilgili dairesinin, gerek Hukuk Genel Kurulu'nun kararları sigorta hukuku ve uygulaması açısından, kanımızca tartışılabilir niteliktedir. Bu yazımızda, konuyu yargı açısından bağlayan Yargıtay Hukuk Genel Kurul Kararı ele alınmıştır.

1.GİRİŞ

Kasko sigortasında malın sahibinin değişmesi halinde sigorta sözleşmesinin taraflarından biri olan sigorta ettirenin sözleşmedeki durumu ne olacaktır? Değişiklik nasıl olmalıdır?

T. Ticaret Kanununun 1303üncü maddesi bu konuda açıktır. "Mukavele müddeti içinde sigorta edilen malın sahibi herhangi bir surette değişmişse, mukavelede aksine hüküm olmadıkça, sigortadan doğan hak ve borçlar o malın rizikosu kendine ait olduğu tarihten itibaren yeni sahibine intikal eder."

Sigorta bir sözleşmeye dayandığı cihetle sözleşmenin taraflarından birinin değişmesi halinde, sözleşmenin sona ermesi normal olmakla beraber yukarıda değinilen madde hükmü ile buna istisna getirilmiş; sözleşmenin, aksine hüküm olmadıkça, devamı sağlanmak istenmiştir. Madde de sigortalı malın sahibinin değişmesi için belirli bir şekil veya usul öngörülmemiştir. "Herhangi bir surette" denilerek, mal sahipliğinin her türlü usulle kazanılması yeterli görülmüştür.

1303üncü madde hükmünden istifade edilebilmesi için sözleşmede aksine bir hüküm olmaması gerekir. Yargıtay bir kararında "..... sigorta poliçesinin 8inci maddesinde sigortalı aracın mülkiyetinde bir değişiklik olduğu takdirde, sigorta sözleşmesinin münfesih olacağı yazılıdır" diyerek dava konusu poliçeyi feshedilmiş saymıştır. (Özel Daire 22.3.1982 tarihli, 1982/1216 sayılı karar).

Sigortada, muhakkak mülkiyet mi esas olmalıdır. Oysa sigorta genel şartlarının hepsinde yer alan mülkiyet değişikliği halinde uygulanacak hükümlerde Hazine Müsteşarlığınca önemli bir değişiklik yapılmış ve son

senelerde düzenlenen Genel Şartların birçoğunda "Mülkiyet Değişikliği" başlığı altında düzenlenmiş hüküm, "Menfaat Sahibinin Değişmesi" başlığı altında toplanmış ve hükmün içeriği de buna göre değiştirilmiştir. Hukuken bu önemli değişikliğe rağmen, Yargıtay'ın özellikle araç malikinin değişikliği ile ilgili kararlarında, bu husus üzerinde yeterince durulmadığı görülmektedir.

Sigorta şirketlerinin yaptıkları sözleşmelerin hukuki neticelerini etkileyen ve mahalli mahkemelerin kararlarına karşı itirazlarının tetkik merci olan Yargıtay'ın bu konudaki görüşü ve kararları kanımızca şirket menfaatlerine aykırı sonuçlar vermeye başlamıştır. Bu nedenle, yazımızda Yargıtay'ın bize göre doğru olmayan bu anlayışı irdelenmiştir.

2- Yargıtay Kararlarına ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararına Göre Kasko Sigortalarında Mülkiyet-Menfaat Sahibi Değişikliği

Yargıtay Onbirinci Hukuk Dairesinin araç sigortaları ile ilgili kararlarında "Menfaat sahibi değişikliğinin kabul edilebilmesi için, Trafik Kanununa göre bir satım sözleşmesi olması" gerekli görülmüştür.

Onbirinci Hukuk Dairesinin örnek olarak aldığımız 9.11.1998 tarihli, 1998/7556 sayılı, 24.5.1999 tarihli, 1999/4296 sayılı kararında olduğu gibi, kasko sigortasına ilişkin ihtilaflarda Karayolları Trafik Yasasısının 20/6 maddesi uyarınca araç satış ve devrinin noterce yapılması gerektiğine değinilerek, "araç satış protokolu, haricen yapılmıştır. Trafik Kanununun 20nci maddesinde öngörülen kayıt ve şarta riayet edilmemiş, şekle uyulmamıştır, bu itibarla geçerli değildir. Dolayısı ile menfaat değişikliği yoktur. Davalı sigorta şirketi poliçe şartları dahilinde meydana gelen zarardan sorumludur" şeklinde bir görüşle karar verilmiştir.

Bu tür kararlar oldukça fazladır. Kanımızca Yargıtay'ın dikkate almadığı husus sigorta sözleşmesinin himaye edilebilecek bir "menfaat"a dayalı olmasının asıllığı ve gerekliliğidir.

Son olarak Yargıtay hukuk Genel Kurulu'nun 11.2.2004 tarihli, Esas 2004/18-32 sayılı ve 2004/55 sayılı kararında Yargıtay'ın bu konudaki görüşü pekleştirilmiş ve "Kasko sigortalı aracın resmi şekilde yapılmayan satışı ile sigorta yönünden menfaat sahibi değişikliği ve sigorta sözleşmesinin münfesih olduğu kabul edilmez" şeklindeki kararı ile bu konuda içtihad oluşturulmuştur.

Ancak gerek Yargıtay ilgili dairesinin, gerek Hukuk Genel Kurulu'nun kararları sigorta hukuku ve uygulaması açısından, kanımızca tartışılabilir niteliktedir.

Bu yazımızda, konuyu yargı açısından bağlayan Yargıtay Hukuk Genel Kurul Kararı ele alınmıştır.

Hukuk Genel Kurulu kararında, yerel mahkemenin kararına değinilerek yapılan görüşme sonucunda olayın değerlendirilmesi ve görüş şu şekilde oluşmuştur.

"Dava, kasko sigorta bedelinin tahsili istemine ilişkindir.

Davacı vekili, müvekkiline ait davalı sigorta şirketine kasko sigortası ile sigortalı aracın diğer davalıya emaneten bırakıldığı sırada, park halinde iken başka aracın çarpması sonucu hasarlandığını, rizikonun davalılara ihbar edilmesine rağmen hasar bedelinin ödenmediğini ileri sürerek, 2.960.553.499.-Liranın 26.4.2001 tarihinden itibaren faizi ile davalılardan tahsilini istemiştir.

Davalı Mehmet, davanın reddini savunmuştur.

Davalı sigorta vekili, davalı Mehmet'in olay akabinde verdiği ifadesinde aracı haricen satın aldığını belirttiğini, kazanın bu şahsın evinin önünde olduğunu, Genel Şartlar C.5. maddesi uyarınca menfaat sahibinin değişmesi nedeniyle hasarın teminat dışı olduğunu ifadeyle, davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, davalı Mehmet hakkındaki dava "kusurunun bulunmadığı ve aracı haricen satın aldığı"; davalı sigorta şirketi hakkındaki dava da, "iddia, savunma, bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamından, aracın davalı Mehmet'e haricen satıldığı, davacı tarafından talepte bulunmasının sebepsiz

zenginleşmeye yol açacağı, ayrıca aracın davacının elinden haricen satışla da olsa çıkması nedeniyle, böyle bir hakkın kullanılmasının hakkın kötüye kullanılması anlamına geldiği", gerekçesiyle reddedilmiştir.

Davacı vekilinin temyizi üzerine özel dairece davalı Mehmet yönünden verilen karar "adı geçenin hasarda kusuru olmadığı" gerekçesiyle onanmış; davalı sigorta şirketi yönünden verilen karar ise, ayrıntısı yukarıda açıklandığı üzere, "Menfaat sahibi değişikliğinin söz konusu olmadığı" gerekçesiyle davacı yararına bozulmuştur.

Mahkeme önceki kararında direnmiş, hükmü davacı vekili temyiz etmiştir.

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlığın değerlendirilmesine göre; "Kasko Sigortası Genel Şartlarının C.5. maddesinde öngörülen "menfaat sahibinin değişmesi halinde sigorta sözleşmesinin kendiliğinden feshi" hükmünde geçen "menfaat sahibi değişikliği" olgusunun somut olay yönünden söz konusu olup olmadığı; daha açık anlatımla, haricen satıldığı davalı sigorta şirketince iddia edilen, ancak resmi şekilde satışı gerçeklememiş olan aracın, sigorta sözleşmesi yönünden menfaat sahibinin değiştiğini kabule olanak bulunup bulunmadığı, noktasındadır.

İlkin somut olaya bakıldığında; sigortalı araç, hasar tarihi olan 26.4.2001 tarihinde ve dava aşamasında trafik sicilinde davacı adına kayıtlıdır. Başkasına satıldığına ilişkin bir kayıt bulunmamaktadır. Davalı sigorta şirketince Özel Oto Birleşik Sigorta Poliçesi ile 15.5.2000-15.5.2001 tarihleri arasında geçerli olmak üzere sigortalanmış; 26.4.2001 tarihinde davalı Mehmet'in kapısının önünde park halinde iken başka bir aracın çarpması sonucu hasarlanmıştır. Davalı Mehmet, müracaatında ve akabinde verdiği beyanlarında aracı haricen satın aldığını, daha sonra ise davacıya ait olduğunu çelişik bir biçimde ifade etmiştir. Davacının süresinde yaptığı başvuruya karşın diğer davalı sigorta şirketi, diğer davalının bu beyanına itibar ederek menfaat değişikliği olduğu gerekçesiyle kasko bedelini ödemekten kaçınmıştır. Davacı 17.5.2001-17.5.2002 dönemi için kasko sigortasını başka sigorta şirketine yaptırmış; ödenmeyen kasko sigorta bedelinin tahsili için de eldeki davayı açmış; şehir dışına çıkarken aracını davalı Mehmet'in evi önüne park ederek gereğinde kullanılmak üzere ruhsat ve anahtarını davalı Mehmet'e bıraktığını, park halinde iken araca başka bir aracın çarpması nedeniyle meydana gelen hasar bedelinin davalı sigorta şirketince ödenmediğini iddia etmiştir. Davalı Mehmet, aracın haricen satın alıp almadığı konusunda çelişkili beyanlarda bulunmuş; diğer davalı sigorta şirketi ise, yine bu beyanlara dayanarak ödeme yapmamakla haklı olduğunu, davanın reddini, savunmuştur.

Öncelikle belirtilmelidir ki, Türk Ticaret Kanununun 1263üncü maddesinde, "Sigorta bir akittir ki bununla sigortacı bir prim karşılığında diğer bir kimsenin para ile ölçülebilir menfaatini halele uğratan bir tehlikenin, bir rizikonun meydana gelmesi halinde tazminat vermeyi yahut bir veya birkaç kimsenin hayat müddetleri sebebiyle veya hayatlarında meydana gelen belli bir takım hadiseler dolayısıyla bir para ödemeyi veya sair edalarda bulunmayı üzerine alır" şeklinde tanımlanmış; aynı kanunun 1269uncu maddesinde, hangi menfaatlerin kimler tarafından kendi adlarına sigorta ettirilebileceği gösterilmiş; ondan sonra gelen 1270 ve 1271 maddelerde ise, bir kimsenin nam ve hesabına yapılan sigortalara ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Aynı Kanunun 1264üncü maddesinde de; 1269uncu madde hükmünün amir hüküm olduğu, aksine yapılacak sözleşmelerin batıl olduğu açıklanmıştır. Mal sigortalarında sigorta konusu mal değil menfaattir. Bu itibarla sigorta akdinin tarafı olan kimsenin bir malı sigorta ettirmekte para ile ölçülebilir bir menfaatinin olması gerekir. Aksi halde TTK'nun 1264/2nci maddesi gereğince sigorta sözleşmesi batıl olur. Bu

Kasko (Birleşik) Sigortası Genel Şartlarının "Menfaat Sahibinin Değişmesi" başlıklı C.5. maddesinde "Sözleşme süresi içinde, menfaat sahibinin değişmesi halinde sigorta sözleşmesi kendiliğinden feshedilmiş olur feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi gün esasına göre hesap edilir ve fazlası sigorta ettirene geri verilir.

durumda aynı yasanın 1269uncu maddesinde açıklandığı gibi, araç maliki veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla yapılan satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya malikin adi veya rehinli alacaklısı, uzun süreli kiracı, Finansal Kiralama Sözleşmesine istinaden elinde bulunduran kişi, hukuki bir akde istinaden ariyet olarak elinde bulunduran ve buna mümasil para ile ölçülebilir bir meşru menfaati bulunan kişilerin bir mal sigortası türü olan kasko sigorta akdi yaptırabileceği açıktır.

Kasko (Birleşik) Sigortası Genel Şartlarının "Menfaat Sahibinin Değişmesi" başlıklı C.5. maddesinde ise, "Sözleşme süresi içinde, menfaat sahibinin değişmesi halinde sigorta sözleşmesi kendiliğinden feshedilmiş olur ve feshin hüküm ifade ettiği tarihe kadar geçen sürenin primi gün esasına göre hesap edilir ve fazlası sigorta ettirene geri verilir. …… Süresinde kullanılmayan fesih hakkı düşer" denilmektedir. Bu hükmün; yeni ve geçerli bir hukuki tasarrufla sigortalının sigorta akdini yaptırmakla menfaatinin son bulması ve bu menfaatin sigortalıdan başkasına geçmesi anlamına geldiğini kabulde zorunluluk vardır.

Yeri gelmişken belirtmekte yarar vardır ki, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 21.5.1997 gün ve 4262 sayılı Yasanın md. 2 ile değişik 20/6 maddesinde "Noterce yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir" hükmü yer almaktadır. Kamu yararı düzeni amacına yönelik bu emredici kural açık ve ortada iken, aracın kayıt maliki dışında bir başkasına ait olduğu yolundaki mücerret açıklamalara değer verilerek, o şahsın malik olduğunun; bu suretle menfaat sahibinin değiştiği ve sigorta akdinin sona erdiğinin kabulüne olanak bulunmamaktadır. Eş söyleyişle, Araç maliki yasanın aradığı biçimde değişmediğine, aracı haricen satın alanın ayrı bir sigorta akdine taraf olması olanaklı bulunmadığına göre, ortada menfaat sahibi değişikliğinin bulunduğundan ve sigorta sözleşmesinin münfesih olduğundan da söz edilemez.

Davalı Mehmet'in kanıtlanmayan ve çelişik olan haricen satın aldığı yönündeki beyanına dayanan diğer davalı sigorta şirketinin, aracın haricen satılması ile menfaat şartının değiştiğini ve sigorta akdinin son erdiğini ileri sürmesi, açıklanan durum karşısında da, yerinde değildir.

Bu açıklamalar ışığında somut olay irdelendiğinde; davalı sigorta şirketinin "menfaat değişikliği" savunmasını "araç satımına" dayandırdığı; ancak, varlığını ileri sürdüğü bu satımın 2918 Sayılı Kanunun 20/d maddesinde öngörülen resmi şekilde yapıldığını kanıtlayamadığı; araç sahibi ve sigorta sözleşmesinin tarafı durumunda olup, dolayısıyla menfaat sahibi sıfatını da koruyan davacıya dayanağı olan sigorta poliçesi kapsamına göre ödenmesi gereken tazminat mik-

tarının ödenmediği dosya kapsamı ile belirgindir. Mahkemece, işin esasına girilerek poliçe kapsamına göre davalı sigorta şirketi tarafından ödenmesi gereken tazminat miktarının belirlenerek sonucuna göre karar verilmesi gerekir."

3. Konuya İlişkin Görüşümüz

Yargıtay'ın ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun kararlarında, araç satışının, haricen yapıldığı, Trafik Kanununun 20nci maddesininde öngörülen kayıt ve şarta riayet edilmediği, şekle uyulmadığı bu itibarla satışın geçerli olmadığı, dolayısıyla menfaat değişikliğinin bulunmadığı esas alınmıştır. Bu görüşün aşağıdaki nedenlerle doğru olmadığını düşünüyoruz. Şöyle ki;

1. T.Ticaret Kanununun 1269uncu maddesi mülkiyeti değil, menfaat ilişkisini temel almıştır.

Nitekim T.Ticaret Kanununun 1269uncu maddesinde "Bir malı muayyen rizikolara karşı temin etmekte para ile ölçülebilecek bir menfaatı olan malik, malikin adi veya rehinli alacaklısı, malın muhafazasından dolayı malikine karşı mesul olan acente, kiracı, komisyoncu ve diğer kimseler, malın muhafazasında hakikaten menfaati olan kimseler yahut bunların kanuni temsilcileri bu menfaatı sigorta ettirebilirler" hükmü yeralmaktadır.

Maddede vurgulanan husus, ilgili kimsenin malın sigortalanabilmesi için para ile ölçülebilecek bir menfaatinin bulunmasıdır. Madde hükmüne göre mülkiyete sahip olmak şart değildir. "Malın muhafazasında menfaati olan kimseler yahut bunların temsilcileri bu menfaati sigorta ettirebileceklerdir." Sigorta ettirenin menfaati yoksa sigorta sözleşmesi batıldır. Bu nedenle, sigorta sözleşmesinin yapılmasında esas olan, menfaat ilkesinin bulunmasıdır. Bu ilkenin sözleşmenin yapıldığı sırada olması da şart görülmemektedir. Ancak her halükarda sigorta sözleşmesi yapıldıktan sonra rizikonun gerçekleşmesinden önce doğmuş olması lazımdır.

Yargıtay'ın kararlarında değindiği resmi şekilde satışın gerçekleşmiş olması, menfaat sahibi olmak için şart değildir, önemli olan menfaat sahibi olunduğunun kanıtlamasıdır.

Yargıtay'ın kararlarında değindiği resmi şekilde satışın gerçekleşmiş olması, menfaat sahibi olmak için şart değildir, önemli olan menfaat sahibi olunduğunun kanıtlamasıdır.

2. Kanunun 1269uncu maddesi hükmünü göz önünde tutan Hazine Müsteşarlığı diğer genel şartların bir çoğunda olduğu gibi, Kasko Sigortaları Genel Şartlarının "sigortalı aracın mülkiyetinde bir değişiklik olduğu takdirde sigorta sözleşmesi münfesih olur" şeklindeki 8inci maddesi hükmünü, "C-5 Menfaat Sahibinin Değişmesi," başlığı altında "sözleşme süresi içinde menfaat sahibinin değişmesi halinde sigorta sözleşmesi kendiliğinden feshedilmiş olur" şeklinde değiştirmiştir. Bu suretle, madde T.Ticaret Kanununun 1269uncu maddesi hükmüne paralel olarak menfaat ilkesine istinat ettirilmiştir.

3. Yargıtay'ın kararlarında ise 2918 sayılı Trafik Kanununun 20nci maddesinde öngörülen kayıt ve şart göz önünde tutulmuştur.

Trafik Kanunu'nun 20nci maddesinin (d) fıkrasında "tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri aracın motorlu taşıtlar vergisi borcu bulunmadığına dair belgenin ibrazı halinde araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi esas alınarak noterlerce yapılır. Bu satış noterlerce tescil belgesine tarih konularak ve tasdik edilmek suretiyle işlenir. Ayrıca tescil edilmiş araçların satış ve devir işlemleri noterler tarafından siciline işlenmek, üzere işlemin tamamlanmasını müteakip en geç onbeş işgünü içinde ilgili tescil kuruluşuna ve

vergi dairesi müdürlüğüne bildirilir. Noterlerce yapılmamış her çeşit satış ve devirler geçersizdir" hükmü yeralmaktadır.

Hüküm ile araç mülkiyetinin devredilmesi düzen altına alınmıştır. Bu hükmün gerekçesi olarak uygulamada kazaya karışan aracın işleteninin, mal sahibinin kim olduğunun bilinemediği; mağdurların açtığı davalarda karışıklıklara yol açıldığı, gizli elden mülkiyet değiştirmelerinde, pek çok aracın alım satım vergisi kayıplarının doğduğu gösterilmiştir.

Madde ile getirilen hüküm maliye açısından düzenleyici nitelik taşımakta; Yasa Koyucunun amacının daha çok üçüncü kişilerin ve toplum yararının korunması olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle sigorta hukukuna mahsus düzenlemelerle; 2918 sayılı Trafik Kanununun amacını birbirinden ayırmak lazımdır.

4. Kaldı ki, Trafik Kanununda ve dolayısıyla Trafik Sigortalarında, Kasko Sigortaları Genel Şartlarının C.5. maddesindeki menfaat ilkesi; kendisini, Trafik Sigortasını yaptırmak zorunluluğunda olan işleten tanımında da göstermekte ve malik olmayan işletene bu sigortayı yapmak yükümlülüğü getirmektedir. 2918 sayılı Kanunun 3üncü maddesine göre, "işleten; araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet ve rehni gibi hallerde kiracı, ariyet ve rehin alan kişidir. Ancak, ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufta bulunduğu ispat edilirse bu kimse işleten sayılır" denilmiş; ve işletenin değişmesi halinde, sigortanın belli bir süre yürürlükte kalması, sigortacının durumun kendisine tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde sigortayı feshedebileceği kabul edilmiştir, (2918 sayılı kanun madde 94).

5. Kara Taşıtlar Kasko Sigortası Genel Şartlarının sigortanın konusunu düzenleyen A.1. maddesine göre "Sigorta ile sigortacı sigortalının karayolunda kullanılabilen motorlu, motorsuz taşıtlardan, römork veya karavanlar ile iş makinelerinden ve lastik tekerlekli traktörlerden doğan menfaatinin, aşağıdaki tehlikeler dolayısıyla ihlali sonucu uğrayacağı maddi zararları temin eder". Madde hükmünde iki husus çok açıktır. Bunlar, bu sigorta ile;

- Sigortalının maddede sayılan araçlardan doğan menfaatinin teminat altına alındığı;
- Maddede sayılan araçların sigorta edilmesinde aracın tescil edilmiş olması gereğinin aranmadığıdır.

6. Yargıtay Özel dairenin kararlarında da araç üzerindeki menfaat ilişkisi ön planda tutulmuştur. Örneğin Özel Dairenin 20.2.1979 tarihli, 1979/286-777 sayılı kararında "... satışta mülkiyeti uhdesinde muhafaza eden kimse sıfatıyla araç üzerindeki menfaati sigorta ettirmiştir.

Davacı ise sigorta edilen araçtan iktisaden yararlanan kimsedir. Bu nedenle yapılan sigorta akdi geçerli olup davacının intifa hakkı sahibi olarak T.Ticaret Kanununun 1269uncu maddesi hükmü uyarınca bu sigortadan faydalanma ve dolayısıyla sigortacı aleyhine dava açma hakkının bulunduğunun kabulü gerekir" denilmiştir.

Sonuç olarak;

T.Ticaret Kanunu ve Trafik Kanunu hükümleri ile Kasko Sigortası Genel Şartlarının sigortanın konusu ve menfaat sahibinin değişmesine ilişkin hükümleri karşısında, Yargıtay'ın son zamanlarda oluşan kasko sigortası genel şartlarının, "menfaat sahibinin değişmesi" maddesi ile ilgili olarak aracın Trafik Kanununun 20nci maddesindeki kayıt ve şartlarla devredilmiş olması halinde menfaat sahibinin değişmesinin gerçekleşmiş ve sigorta sözleşmesinin kendiliğinden feshedilmiş olacağı; aksi takdirde aracın resmi şekilde yapılmayan satışında sigorta sözleşmesinin fesh edilemeyeceği ve devam edeceği yolundaki görüşünün doğru olmadığını; menfaat sahibi olmanın yeterli olduğunu ve bunun kanıtlanması halinde, sigorta sözleşmesinin feshedilmiş sayılacağını düşünüyoruz. ■

2007 yılı İlerleme Raporu ve Sigorta Sektörünün değerlendirilmesi

Berna ÖZŞAR KUMCU
TSRŞB, AB ve Uluslararası İlişkiler

Türkiye'nin Avrupa Birliği mevzuatına ve Kopenhag kriterlerine uyumunun başlıklar altında düzenli olarak her yıl değerlendirildiği ve bu çerçevede Avrupa Birliği ile ilişkilerin hangi alanlarda olumlu şekilde gerçekleştiği, hangi alanlarda sorunların devam ettiğini ortaya koyan İlerleme Raporlarının onuncusu 6 Kasım 2007 tarihinde yayınlandı.

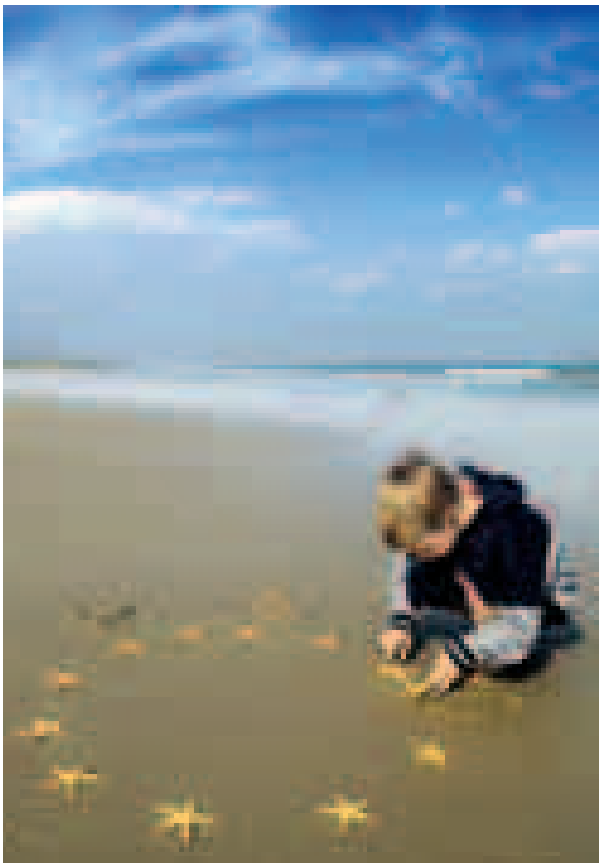

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne uyumda kaydettiği gelişmelerin değerlendirildiği 2007 yılı İlerleme Raporu, Avrupa Komisyonu tarafından 6 Kasım 2007 tarihinde yayınlandı. Raporda Türk sigorta sektörüne ilişkin değerlendirmelerin geçmiş yıllara göre çok daha olumlu olduğu göze çarpıyor.

Raporda geliştirilmiş siyasi diyalog ve siyasi kriterler, ekonomik kriterler ve müktesebat başlıklarına uyumda kaydedilen gelişmeler kapsamlı biçimde ele alınıyor. Raporda genel olarak olumlu bir üslup kullanılmasına karşın bazı değerlendirmelerin eleştiriye açık olduğu göze çarpıyor.

Siyasi kriterler bölümünde Türkiye'nin uluslararası insan hakları araçlarının onaylanması ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanması konularında ilerleme kaydettiği, kötü muamele vakalarına ilişkin iddiaların azaldığı, avukata erişim konusundaki reformların olumlu sonuçlar verdiği, toplanma ve dernek kurma özgürlüğünde ilerleme kaydedildiği vurgulanıyor. Buna karşın Türk Ceza Kanununun belirli hükümleri uyarınca, şiddet içermeyen görüşlerin ifadesinin kovuşturmaya ve cezalandırmaya ta-

bi olmasının ciddi endişe kaynağı olduğu ve 301. maddenin Avrupa Birliği standartlarıyla uyumlu hale getirilmesi gerektiği ifade edilirken, yargının bağımsızlığı, yolsuzlukla mücadele gibi konularda da bazı eleştirilerde bulunuluyor.

Ekonomik kriterlere ilişkin olarak ise, makroekonomik istikrarın büyük ölçüde sürdürüldüğü, şirketlerin piyasaya girmelerinin önündeki idari engellerin kaldırıldığı, vergi yönetimi ile şirket yönetişiminin etkinliğinin arttırıldığı ve yatırım ortamının iyileştirildiği ifade ediliyor. Diğer yandan devlet yardımları, piyasadan çıkışa ilişkin düşük şeffaflık ve kadınlar ile yaşlılar için iş gücüne katılım oranlarının azlığı gibi konulara da vurgu yapılıyor.

SİGORTA SEKTÖRÜNE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER

2007 yılı İlerleme Raporu'nda sektörümüze ilişkin gelişmelerin ise geçmiş yıllara oranla daha kapsamlı biçimde ele alındığı ve kaydedilen ilerlemelerin genel olarak olumlu değerlendirildiği görülüyor. Raporda "Ekonomik Kriterler" başlığı altında sigorta sektörüne yönelik genel bir değerlendirmede; "Rekabet Politikası" (Başlık 8) başlığı altında ise blok muafiyet düzenlemelerine ilişkin bir değerlendirmede bulunuluyor. Sektörümüze ilişkin kapsamlı değerlendirmeler ise "Mali Hizmetler" (Başlık 9) başlığı altında yapılıyor.

İlerleme Raporu'nun "Ekonomik Kriterler" başlıklı bölümünde Türk finansal piyasalarındaki gelişmeler genel olarak değerlendiriliyor. Bu çerçevede, sigorta şirketleri, emeklilik fonları, leasing veya faktoring şirketleri gibi banka dışı temel finansal kurumların etkileyici bir büyüme gösterdikleri; buna rağmen söz konusu kurumların toplam varlıklarının 2007 yılı ortası itibarı ile GSYİH'nin yalnızca %10'una tekabül ettiği ifade ediliyor. Şubat 2007'de Mortgage Kanunu, Haziran 2007'de ise yeni Sigortacılık Kanunu'nun TBMM'de kabul edilmesinin, finansal sektörün genişlemesinde daha fazla esneklik ve güvenlik sağlayacağı vurgulanıyor.

"Rekabet Politikası"na ilişkin 8. başlık altında geçtiğimiz yılki raporda sigortacılık alanında sektöre özel blok muafiyetlere ilişkin yasal düzenlemelerin gerekliliğine atıfta bulunulurken, 2007 yılı İlerleme Raporu'nda sektöre özel blok muafiyetlere ilişkin yasal düzenlemelerin iç hukuka aktarılmasının henüz tamamlanmadığı" vurgulanıyor.

Sigorta sektörüne ilişkin gelişmeler, geçtiğimiz yıl olduğu gibi yine "Mali Hizmetlere" ilişkin 9. başlık altında kapsamlı olarak ele alınıyor. 2007 yılı İlerleme Raporu'nda sektörümüze yönelik değerlendirmelerin geçmiş yıllara oranla daha olumlu olduğu görülürken, eksikliklere ve ilerleme kaydedilmeyen alanlara da atıfta bulunuluyor. İlgili başlık altında sektörümüze yönelik olarak şu değerlendirmeler yapılıyor:

- Sigortacılık ve bireysel emeklilik alanlarında iyi bir ilerleme sağlanmıştır. Sigortacılık alanında 5684 sayılı yeni Sigortacılık Kanunu kabul edilmiş ve Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Kanun, sigorta ve reasürans faaliyetlerine başlama ve bu faaliyetleri yürütmeye ilişkin düzenlemeler yapmakta ve sigorta aracılığına ilişkin kurallar getirmektedir.

- Teknik karşılıklar, teminatlar (collaterals), irat ödemelerine (annuities) ilişkin genel kurallar ve poliçe sahiplerinin sigorta sözleşmelerine yönelik olarak bilgilendirilmelerine ilişkin ikincil mevzuat düzenlemeleri kabul edilmiştir.

- Tüketicilerin korunması için mahkeme dışı bir uyuşmazlık çözüm kurumunun (orijinal metinde tahkim olarak ifade edilmemiş) oluşturulması oldukça olumlu bir gelişmedir.

- Bu olumlu gelişmelere karşın, yeni Sigortacılık Kanunu, Avrupa Birliği müktesebatına ancak kısmen uyumludur; zira Avrupa Birliği'nde sigortacılığı düzenleyen mevzuatın bazı temel ilkelerinin gözetilmediği görülmektedir. Zorunlu sigortalarda tarifelerin serbestçe belirlenmesi kısıtlıdır ve genel şartlar Hazine Müsteşarlığı'nın onayına tabidir.

- Türkiye, "finansal kayıplar" (miscellaneous financial expenses) ve "destek sigortaları" (assistance) olmak üzere iki yeni sigorta branşı oluşturmuştur.

- Türkiye, teknik karşılıkların hesaplanması ve teknik karşılıkların yatırılacağı varlıklara ilişkin kuralları düzenleyen yeni ikincil mevzuatı kabul etmiştir.

Bununla birlikte, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin finansal raporlamalarına ilişkin ikincil mevzuat da kabul edilmiştir. Ancak, hayat-dışı sigortacılık mevzuatına ilişkin olarak koasürans, kredi sigortası, hukuksal koruma sigortası ve destek sigortaları konularında ilerleme kaydedilmemiştir.

- Türkiye, havayolu taşımacılığı ve havayolu şirketleri için yolcular, bagaj, kargo, üçüncü kişiler ve posta konularına ilişkin olarak asgari sigorta yükümlülükleri belirleyen mevzuatı iç hukukuna aktarmıştır.

- Türkiye, zorunlu motorlu taşıt sigortalarına ilişkin yeni bir düzenleme getirmiş olup söz konusu düzenleme motorlu taşıt sigorta tarifelerini bir ölçüde serbestleştirmektedir.

- Türkiye, sigorta garanti sisteminin kapsamını genişleterek sistemin tüm zorunlu sigortaları kapsayacak hale gelmesini sağlayan mevzuatı kabul etmiştir (Burada güvence hesabına atıfta bulunulmaktadır).

- Türkiye, bireysel emeklilik şirketi çalışanlarına ve aktüerlere ilişkin asgari yeterliliklere dair ikincil mevzuatı kabul etmiştir.

- Sigortacılık sektörünü düzenleyen ve denetleyen Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu'nun yaptırım kapasiteleri ve bağımsızlıklarına ilişkin ilerleme kaydedilmemiştir. Sigortacılık ve bireysel emeklilik alanlarında Avrupa Birliği müktesebatına kısmi uyum vardır.

- Özellikle yeni Sigortacılık Kanunu'nun kabulü ile Türkiye, sigortacılık ve bireysel emeklilik alanlarında oldukça önemli bir ilerleme kaydetmiştir.

2006 yılında yayınlanan Türkiye İlerleme Raporunda, "bazı ilerlemeler olmasına karşılık sigortacılık alanında Avrupa Birliği müktesebatına uyum sınırlıdır" ifadesine yer verilirken, 2007 yılındaki İlerleme Raporunda "sigortacılık ve bireysel emeklilik alanlarında Avrupa Birliği müktesebatına kısmi uyum vardır" ifadesinin kullanılması uyum konusunda kaydedilen ilerlemenin teyit edilmesi açısından son derece önem taşıyor.

"Mali Hizmetler" başlığı altında Avrupa Komisyonu'nun vurguladığı bir diğer hususun söz konusu başlıkta müzakerelerin askıya alınması olduğu görülüyor. Hatırlanacağı gibi, 11 Aralık 2006 tarihinde Brüksel'de yapılan AB Genel İşler ve Dış İlişkiler Konseyi Toplantısı'nda havaalanları ve limanlarını Kıbrıs Rum Kesimi'ne açmaması nedeniyle Türkiye ile müzakerelerde sekiz başlığın kısmen askıya alınması kararı alınmış, bu karar 14/15 Aralık 2006 tarihinde AB Konseyi tarafından kabul edilmişti. Askıya alınan başlıklar arasında "mali hizmetler" de bulunmaktaydı (Askıya alınan diğer fasıllar malların serbest dolaşımı, iş kurma hakkı ve hizmet sunumu serbestîsi, tarım ve kırsal kalkınma, balıkçılık, ulaştırma politikası, gümrük birliği ve dış ilişkilerdi). Avrupa Komisyonu, 2007 Yılı İlerleme Raporu'nda bu konudaki kısıtlamalar devam ettiği sürece Türkiye'nin söz konusu başlığa ilişkin müktesebatı tam olarak uygulamış sayılmayacağını vurguluyor. Bu vurgu, ne yazık ki, kaydedilen olumlu gelişmelere gölge düşürüyor. ■

Dünya Sigorta Sektöründe Risk Algılaması

Onur ACAR
TSRŞB, Mali ve Finansal Düzenlemeler

Londra merkezli bir düşünce kuruluşu olan Finansal Yenilik Araştırmaları Merkezi (Centre for the Study of Financial Innovation – CSFI) tarafından Pricewaterhouse Coopers işbirliği ile 2007 yılında gerçekleştirilen "Sigortacılık Riskleri" adlı araştırmada, dünyada sigorta sektörünün karşı karşıya kaldığı riskler öncelik sırasına göre belirlenmektedir. İngiltere, ABD, İsviçre ve Bermuda başta olmak üzere 21 ülkede faaliyet gösteren hayat dışı ve hayat sigorta şirketleri, reasürans şirketleri ve brokerlik şirketleri ile sigorta düzenleme ve denetim kurumlarından 139 üst düzey yöneticiyle yapılan araştırmada, bu kişilerin sektöre ilişkin risk algılamaları ortaya konmaktadır.

CSFI tarafından yapılan bir araştırmada 2007 yılında dünyada sigorta sektörünün karşı karşıya kaldığı en büyük riskin bankacılık sektöründe de olduğu gibi "aşırı mevzuat" riski olduğu ortaya çıkmaktadır.

SİGORTA SEKTÖRÜNDE RİSKLER

CSFI tarafından yapılan araştırmada, 2007 yılında dünyada sigorta sektörünün karşı karşıya kaldığı en büyük riskin bankacılık sektöründe de olduğu gibi aşırı mevzuat olduğu ortaya çıkmaktadır. Aşırı mevzuat riski hayat şirketlerinde birinci, hayat dışı şirketlerde dördüncü, reasürans şirketlerinde altıncı sırada yer alırken, düzenleyiciler, denetçiler ve danışmanlar için ilk on sırada yer almamaktadır.

Faaliyetlere başlanmasına ve bu faaliyetlerin sürdürülmesine, sermayeye, muhasebeye ve kurumsal yönetime ilişkin yasal düzenlemelerin çok fazla olması ve sürekli değişmesi şirketlere maliyet yüklemekte ve karlılıklarını azaltmaktadır. Aşırı mevzuat, yeni düzenlemelere uyum sağlanmasını temin etmek için yöneticilerin esas işlerinin dışındaki işlerle uğraşmasına neden olmaktadır. Aşırı ve hızlı değişen mevzuat sektörde yeniliğin ve rekabetin yeterince gelişememesine de yol açmaktadır. Dünyada sektör yetkililerinin şikayet ettiği bir diğer konu da düzenlemelerin ülkeler arasında değişmesi ve hatta aynı ülkede yerel ve yabancı şirketlerin farklı kurallara tabi tutulabilmesidir.

Tüm Avrupa Birliği üyesi ülkelerin sigorta ve reasürans şirketlerinin aynı kurallara tabi olarak faaliyet gösterdiği Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası ise dünyada benzeri olmayan bir örnektir. Bu piyasada şirketler ürünlerini tüm üye ülkelerde serbestçe sunabilmekte, tüketiciler de sigorta işlemlerini yerleşik oldukları ülke dışında herhangi bir üye ülke sigorta şirketine yaptırabilmektedir. Böylece rekabetçi bir piyasa oluşturulmakta, tüketicilerin sigorta ürünlerine ucuz ve kolay erişimi sağlanmakta ve sigortalıların güveni artırılmaktadır. Avrupa Birliği'nde mevcut sermaye yeterliliği sistemini kökünden değiştirerek, tüm üye ülkelerde ekonomik risk bazlı yeni bir sistem öngören Solvency II düzenlemeleri de aşırı mevzuat olarak değerlendirilmemelidir.

Sermaye yeterliliği düzenlemelerinin yanı sıra, hayat dışı, hayat ve reasürans faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin çok sayıda düzenlemeyi de tek çatı altında toplayan ve Temmuz 2007 tarihinde yayınlanan Solvency II Direktif Taslağı, tüm üye ülkeler için daha modern ve daha kolay anlaşılan ortak bir sistem getirmektedir. Böylece, 2012 yılında yürürlüğe girmesi beklenen yeni Direktifle, aşırı, hızlı değişen, kolay anlaşılamayan ve ülkeler arasında farklılık gösteren yasal düzenleme sorunu Avrupa Birliği çapında büyük ölçüde ortadan kaldırılmış olacaktır.

Araştırmada, sektöre ilişkin risk sıralamasında ikinci sırada Avrupa'da seller, Amerika'da kasırga ve Asya'da deprem gibi doğal afet riskleri yer almaktadır. Buna paralel olarak en hızlı artan risk olarak görülen iklim değişikliğine ilişkin riskler de dördüncü sıradadır. Nitekim, doğal afetlerin gittikçe nüfusun yoğun olduğu yerlerde ve daha şiddetli şekilde görülmesi, iklim değişikliğinin ise zararların tahminini zorlaştırması gibi nedenlerle etkin risk yönetimi ve doğru ürün fiyatlandırması günümüzde çok daha zor hale gelmiştir.

Aşırı mevzuatın en önemli sorun olarak görüldüğü bir ortamda, yönetimin kalitesi ön plana çıkmakta ve kalitesiz yönetim riski sektör tarafından üçüncü sıraya oturtulmaktadır. Bu çerçevede, personelin sürekli eğitim ihtiyacının giderilememesi ve kaliteli iş gücünün sektöre çekilememesi olası riskler arasında sayılmaktadır.

İlk on içinde yer alan diğer riskler ise, sigortalama dönemindeki oynaklıklar, özellikle İngiliz sigorta piyasasındaki geleneksel dağıtım kanallarındaki yüksek maliyetler ve yeni web bazlı satış kanallarının doğması, aktüeryal varsayımlardaki yanılma ve kullanılan varsayımların güncelliğini yitirmesi, hayat dışı şirketlerde fiyatlandırma sorununa yol açan uzun dönemli (uzun vadede belirginleşen) yükümlülükler, hayat şirketlerinde ve sağlık sigortalarında uzun yaşama ilişkin varsayımlar olarak sıralanmaktadır.

HAYAT DIŞI, HAYAT VE REASÜRANS ŞİRKETLERİNDE RİSKLER

CSFI tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçları, hayat dışı, hayat ve reasürans şirketleri bazında incelendiğinde, hayat dışı şirketlerde doğal afetler, iklim değişikliği ve sigortalama döneminin yönetimine ilişkin riskler ilk üç sırada yer almaktadır. Hayat şirketi yetkililerine göre aşırı mevzuat, dağıtım kanalları ve faiz oranlarına ilişkin riskler, reasürans şirketi yetkililerine göre ise sigortalama dönemi, doğal afetler ve risk yönetim tekniklerine ilişkin riskler ilk üç sırayı almaktadır.

Hayat şirketlerinde ilk sırada yer alan aşırı mevzuat riskine paralel olarak politik baskılara ilişkin riskler ile yatırımlardan kaynaklanan

Sigorta Sektöründe Riskler

1. Aşırı mevzuat
2. Doğal afetler
3. Yönetim kalitesi
4. İklim değişikliği
5. Sigortalama dönemi
6. Dağıtım kanalları
7. Uzun dönemli yükümlülükler
8. Aktüeryal varsayımlar
9. Uzun yaşamaya ilişkin varsayımlar
10. Yeni tür rakipler
11. Yatırım performansı
12. Teknoloji gereksinimi
13. Sermaye piyasaları
14. Risk yönetim teknikleri
15. Back office hizmetleri
16. Politik istikrarsızlık ve baskılar
17. Yeni risklerin fiyatlandırılması
18. Terörizm
19. Yeni karmaşık ürünler
20. Perakende satış uygulamaları
21. Kirlilik
22. Faiz oranları
23. Kurumsal yönetim
24. Demografik değişiklikler

Araştırmada, sektöre ilişkin risk sıralamasında ikinci sırada Avrupa'da seller, Amerika'da kasırga ve Asya'da deprem gibi olaylarla kendini gösteren doğal afet riskleri yer almaktadır. Buna paralel olarak en hızlı artan risk olarak görülen iklim değişikliğine ilişkin riskler de dördüncü sıradadır.

Hayat Şirketlerinde Riskler

1. Aşırı mevzuat
2. Dağıtım kanalları
3. Faiz oranları
4. Uzun yaşamaya ilişkin varsayımlar
5. Politik gerginlikler ve baskılar
6. Yatırım performansı
7. Yönetim kalitesi
8. Perakende satış uygulamaları
9. Sermaye piyasaları
10. Yeni tür rakipler

Hayat Şirketlerde Riskler

1. Doğal afetler
2. İklim değişikliği
3. Sigortalama dönemi
4. Aşırı mevzuat
5. Yönetim kalitesi
6. Dağıtım kanalları
7. Uzun dönemli yükümlülükler
8. Yatırım performansı
9. Teknoloji gereksinimi
10. Yeni tür rakipler

faiz oranı riski, yatırım performansı riski ve sermaye piyasalarına ilişkin riskler ön plana çıkmaktadır. Buna karşın hayat dışı şirketlerde, zararlara yol açabilecek afet riskleri, iklim değişikliği, uzun vadede ortaya çıkan yükümlülükler daha ön plana çıkmaktadır. Yönetim kalitesine ilişkin riskler her üç grupta da ilk on risk arasında yer almaktadır. Yenilikçi risk transfer teknikleri sunan yatırım bankaları ile sektörde ek kapasite yaratan yeni hedge fonlarının doğması, piyasaya yeni ancak deneyimsiz, doğru fiyatlandırma yapamayan ve katastrofik risklere cevap verme kapasitesi kesin olmayan rakiplerin girişi olarak görüldüğünden, sektörün güvenilirliği ve itibarını zedeleyebilecekleri düşüncesiyle hem hayat dışı hem de hayat şirketlerinde önemli riskler arasında değerlendirilmektedir.

Reasürans Şirketlerinde Riskler

1. Sigortalama dönemi
2. Doğal afetler
3. Risk yönetim teknikleri
4. Yönetim kalitesi
5. Uzun dönemli yükümlülükler
6. Aşırı mevzuat
7. Back office hizmetleri
8. Aşırı sermaye mevcudiyeti
9. Aktüeryal varsayımlar
10. Politik gerginlikler ve baskılar

SİGORTA SEKTÖRÜNDE ARTAN VE AZALAN RİSKLER

CSFI araştırmasında katılımcılara risklerin önceliği ve büyüklüğüne ilişkin düşüncelerinin yanı sıra var olduğunu düşündükleri risklerin öneminin arttığına veya azaldığına ilişkin görüşleri de sorulmuştur. Buna göre, sigorta sektöründe en çok artan risklerin son yıllarda ön plana çıkan iklim değişikliği ve doğal afet riskleri ile yeni tür rakiplerin ortaya çıkışı ve aşırı mevzuat gibi önde gelen riskler olduğu görülmektedir. Risk algılamasında henüz gerilerde olmasına karşın hızla arttığı düşünülen riskler arasında ise kirlilik, terörizm, demografik değişiklikler ve aşırı konsolidasyon riskleri yer almaktadır.

Aşırı sermaye mevcudiyeti ve yetersiz mevzuat ile artık güncelliğini kaybetmiş olan asbest riski ve 11 Eylül saldırılarının hemen ardından çıkışa geçen ancak günümüzde güncelliğini kaybeden işletmenin faaliyetlerine devam etmesine ilişkin riskler önemini kaybetmeye başlamıştır. Altüeryal varsayımlardan kaynaklanan hataların ve faiz oranlarının oynaklığından kaynaklanan risklerin de günümüzde büyük ölçüde yönetilebildiği düşünülmektedir.

RİSKLERE HAZIRLIKLI OLMA DURUMU

Avrupa Birliği başta olmak üzere gelişmiş ülke sigorta sektörlerinde risk bazlı sermaye yeterliliği hesaplamasına geçilmekte olduğu da dikkate alındığında, tüm şirketlerin kendilerine özgü risk profillerini çok iyi hesaplamaları ve karşı karşıya kaldıkları riskleri en iyi şekilde belirlemek suretiyle risk yönetim sistemlerini geliştirmeleri gerekmektedir.

CSFI araştırmasında katılımcılara, karşı karşıya olduklarını düşündükleri risklere ne ölçüde hazır oldukları da sorulmuştur. Buna göre, katılımcıların sadece % 3'ü rekabet ortamı ve personele ilişkin sıkıntılar nedeniyle karşılaşabilecekleri riskler konusunda yeterli hazırlığa sahip olmadığını, % 21'i ise tamamen hazırlıklı olduğunu düşünmektedir.

Katılımcıların geriye kalan % 76'sı ise, kendi şirketlerinin veya bağlı oldukları grupların riskleri belirlemede ve bunlarla başa çıkmada yeterince iyi olduklarını ancak özellikle sektöre yeni giren şirketler başta olmak üzere sektörün genelinin yeterince hazırlıklı olmadığını düşünmektedir. ■

Sigorta Sektöründe Artan Riskler

1. İklim değişikliği
2. Doğal afetler
3. Kirlilik
4. Terörizm
5. Yeni tür rakipler
6. Aşırı mevzuat
7. Dağıtım kanalları
8. Yeni karmaşık ürünler
9. Demografik değişiklikler
10. Aşırı konsolidasyon

Sigorta Sektöründe Azalan Riskler

1. Aşırı sermaye mevcudiyeti
2. Yetersiz mevzuat
3. Asbest (amyant)
4. Back office hizmetleri
5. İşletmenin devamlılığı
6. Aktüeryal varsayımlar
7. Faiz oranları
8. Risk yönetim teknikleri
9. Kurumsal yönetim
10. Reasürans kullanım imkanı

Avrupa Birliği Çevre Sorumluluk Direktifi 2004/35/CE

Av. Tolga CEYLANTEPE
TSRŞB Hukuk ve Mevzuat

Avrupa Birliği'nde çevre sorumluluğuna ilişkin ayrıntılı bir düzenleme yapılması uzun süredir tartışılmaktadır. Bu konuda yayımlanan 1993 tarihli Yeşil Kitap ve 2000 tarihli Beyaz Kitap'tan sonra, 2002 yılında Komisyon tarafından "Çevre Zararlarının Giderilmesine ve Çevre Zararlarından Doğan Sorumluluğa İlişkin Direktif Taslağı" yayımlamıştır. Daha sonrasında Avrupa Parlamentosu ve Konsey tarafından kabul edilen 2004/35/CE sayılı Çevre Sorumluluk Direktifi, 30 Nisan 2004 tarihinde Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nde yayımlanmıştır. Direktif'te, üye ülkelerin milli hukuklarını Direktif'le uyumlaştırmaları için 3 yıllık bir geçiş süresine yer verilmiştir.

Direktif, Kurucu Antlaşma'nın 174 üncü madde düzenlemesine paralel şakilde "kirleten öder" prensibini öngörmektedir. Sorumluluğun sınırına ilişkin bir azami sınır mevcut değildir. Direktif, başlangıçtaki eğilimin aksine sadece kamu hukukundan doğan sorumluluğa ilişkin düzenlemeler içermekte olup, üçüncü şahıslara yönelik hukuki sorumluluk Direktif'in kapsamı dışında bırakılmıştır. Burada vurgulanması gereken bu Direktif yayımlanmadan önce, üçüncü şahıslara verilecek bedeni ve maddi zararlar için bütün üye ülkelerde hukuki sorumluluk rejimi mevcut iken salt ekolojik zararlara yönelik tazminat yükümlülüğünün sadece belirli ülkeler için söz konusu olmasıdır. Bu ülkelerde dahi, idarenin kirlenmeden sorumlu işletmecilere başvuruda bulunup bulunmamak hususunda geniş bir takdir yetkisi vardır.

Direktif'in hükümleri geçmişe yönelik olarak uygulanabilir değildir. Bu itibarla kirletenin sorumluluğu ancak Direktif'in uygulanmasından sonra sebep olunan zararlar bakımından söz konusu olabilecektir.

Direktif, çevre zararının giderilmesine yönelik olarak alınacak tedbirlere ve yapılacak masrafların ne şekilde ve kim tarafından ödeneceğine ilişkin ayrıntılı düzenlemeler içermektedir. Bu kapsamda alınacak tedbirler, etkin ve orantılı olmak durumundadır. Direktif, kirletenin tespit edilemediği veya mali durumunun zararı karşılamaya yetmediği durumlarda, üye ülkelerin çevre zararlarını gidermelerini talep etmemektedir. Bu konuda karar verecek olan üye ülkelerin kendisidir. Ancak üye devletin kendisi veya bir kamu teşebbüsü kirleten konumunda ise tıpkı diğer kirleten işletmeciler gibi ilgili zararı tazminle yükümlüdür. Direktif'in 2 nci maddesi çevre zararını;

- Korunan türlere ve bölgelere verilen zararlar
- Suya verilen zararlar
- Toprağa verilen zararlar

olarak sınıflandırmaktadır. Bu sınıflara ilişkin olarak detaylı hükümler ve uygulama alanı bakımından sınırlar mevcuttur. Bu kapsamda, örneğin biyolojik çeşitliliğe ilişkin zararlar, Avrupa Birliği mevzuatı kapsamında korunan türler ve bölgelerle sınırlandırılmıştır.

Direktif, iki farklı ve fakat tamamlayıcı sorumluluk tipi öngörmektedir. Bu kapsamda, bazı hallerde kusursuz sorumluluk, bazı hallerde ise kusura dayanan sorumluluk söz konusudur. Aşağıda Direktif'in öngördüğü temel hususlara ilişkin bir tabloya yer verilmektedir.

Tablo 1: 2004/35/EC sayılı Direktifin Öngördüğü Temel Hususlar

Zararın Türü	Direktif'in Ek III'ünde Yer Alan Mesleki Faaliyetleri İfa Eden İşletmecilerin Sorumluluğu	Diğer Mesleki Faaliyetleri İfa Eden İşletmecilerin Sorumluluğu	İyileştirmenin Standartı	Uygulanabilir İyileştirmenin Türü
Korunan türler ve bölgeler	Kusursuz	Kusura dayalı	Çevrenin bir bütün olarak başlangıç konumuna getirilmesi ve insan sağlığına yönelik önemli risklerin yok edilmesi	Birincil Tamamlayıcı Telafi edici
Su	Kusursuz	Yok	Çevrenin bir bütün olarak başlangıç konumuna getirilmesi ve insan sağlığına yönelik önemli risklerin yok edilmesi	Birincil Tamamlayıcı Telafi edici
Toprak	Kusursuz	Yok	İnsan sağlığına yönelik önemli risklerin yok edilmesi	Mevcut ve gelecekte planlanan kullanımı dikkate alarak insan sağlığına yönelik önemli risklerin yok edilmesi

Kaynak: DEFRA (Department for Environment, Food and Rural Affairs), Environmental Liability Directive: Consultation on options for implementing in England, Wales and Northern Ireland, 2006,s.3.

Diğer taraftan, üçüncü kişiler Direktif kapsamında öngörülen zararlardan dolayı doğrudan dava açamıyorlar ise de yetkili merciilere harekete geçmeleri için talepte bulunabilmektedirler.

DİREKTİF'İN SİGORTAYA İLİŞKİN DÜZENLEMELERİ

Sigorta zorunluluğu, Avrupa Birliği Çevre Sorumluluk Direktifi hazırlanmadan önce ve Direktif'in hazırlık aşamasında en önemli tartışma konularından biri olmuştur. Bu tartışmalar esnasında, Avrupalı sigortacılar ve özellikle küçük ve orta boy işletmeler, Direktif'te öngörülen sorumlulukların sigorta veya diğer finansal teminatlar ile teminat altına alınmasının zorunlu tutulmasına karşı çıkmışlardır. Buna karşın çevreci gruplar zorunlu teminat uygulamasını desteklemişlerdir. Uzun tartışmalar sonunda metinde yer alan zorunlu sigorta maddesi çıkartılmış ve Direktif'te en azından bugün için herhangi bir finansal teminat zorunluluğuna yer verilmemiştir.

Bununla birlikte Direktif, üye devletlere, Direktif kapsamında öngörülen sorumlulukların teminat kapsamına alınabilmesinin sağlanabilmesine yönelik olarak sigorta ve diğer finansal teminatların geliştirilmesine uygun ortamı sağlama yükümlülüğü getirmektedir. Bu hususta Direktif'in düzenlemesi şu şekildedir; "Üye Devletler, işletmecilerin Direktif çerçevesindeki sorumluluklarının teminat altına alabilmelerini sağlamak amacıyla, uygun görülecek ekonomik ve finansal aktörler tarafından, mali yetersizlik durumunda kullanılacak olanlar da dahil olmak üzere finansal teminat sağlamaya yönelik enstrümanların ve piyasaların geliştirilmesini teşvik edecek önlemler almalıdır."

Diğer taraftan Direktif'te, Avrupa Komisyonu'nun, 30 Nisan 2010 tarihinden önce Direktif'in çevre zararlarının giderilmesindeki etkinliğini ve Direktif'in Ek III'ünde yer alan faaliyetlerden doğan sorumluluğun makul fiyat ve şartlar ile sigortalanmasının veya diğer finansal teminatlar ile teminat altına alınmasının söz konusu olup olmadığını inceleyen bir ra-

por hazırlayacağı ifade edilmektedir. Hazırlanacak rapor aynı zamanda finansal teminatlara ilişkin şu hususları da dikkate alacaktır: tedrici bir yaklaşım, finansal teminat için bir üst sınır ve düşük riskli faaliyetlerin kapsam dışında tutulması. Hazırlanacak bu raporun sonucu ve maliyet-fayda analizi de dahil olmak üzere gerçekleştirilecek geniş bir etki değerlendirmesi sonucunda eğer uygun görülürse, Komisyon tarafından, uyumlaştırılmış bir zorunlu finansal teminat sisteminin oluşturulmasına yönelik teklif sunulacaktır. Bunun anlamı, 2010 yılında Komisyon tarafından hazırlanacak raporun ve yapılacak diğer çalışmaların sonucuna göre Direktif kapsamında öngörülen sorumluluklar bakımından işletmecilerden zorunlu sigorta veya diğer finansal teminatlara sahip olmaları istenebilecektir.

Görüldüğü üzere, Avrupa Birliği Çevre Sorumluluk Direktifi, 10 yılı aşan bir süreç sonunda 2004 yılında yayımlanmış, üye devletler için öngörülen geçiş süreci 2007 yılında sona ermiş, ancak halen daha zorunlu sorumluluk sigortası konusu tam olarak çözümlenememiş sadece ertelenmiştir. Buradaki esas problem, Direktif'te öngörülen salt çevre zararının tazminine yönelik ürünlerin henüz Avrupa ülkelerinde mevcut bulunmamasıdır. Bu ürünlerin geliştirilmesi bakımından kapasite sorunları dışında, yeterli istatistiki verilerin mevcut olmaması da halen bir sorun olarak gözükmektedir. Bununla birlikte, bugüne kadar bu tip ürünler için işletmecilerin sigortacılardan herhangi bir talepte bulunmadıkları, buna ihtiyaç duymadıkları dikkate alındığında, Direktif'in uygulanması sürecinde ortaya çıkacak taleplerin sigorta ve reasürans şirketlerini uygun yeni ürünler geliştirmek konusunda teşvik etmesi muhtemel görünmektedir. Bu sigorta sektörünün yeni ürünler geliştirmesi ve sigorta pazarının büyümesi anlamında da bir şans olarak görülmelidir. ■

Şirketlerin Karşılaştırmalı Faaliyet Sonuçları

Erdinç YURTSEVEN
TSRŞB Genel Sekreter Yardımcısı

Dergimizin bu sayısının istatistikler bölümünde ağırlıklı olarak şirketlerimizin 2006 ve 2007 yıllarının üçüncü üç aylık dönem sonları itibariyle gerçekleşen faaliyet sonuçları hakkında bilgi verilecektir. 2007 yılı içerisinde Hazine Müsteşarlığı'ndan faaliyet ruhsatı almış olan yeni şirketlerle beraber Birliğe üye şirketlerin sayısında yaşanan değişim ile sektördeki yabancı sermaye yatırımları hakkında istatistiki bilgi vermenin de yararlı olacağı düşünülmektedir.

I- SEKTÖRDE FAALİYET GÖSTEREN ŞİRKET SAYILARI VE YABANCI SERMAYE PAYLARI

1- Şirket Sayıları

Aralık 2007 sonu itibariyle Birliğe üye 58 adet şirket bulunmaktadır. Bir şirket de Hazine Müsteşarlığından ruhsat almış ancak henüz Birliğe üyelik işlemleri sonuçlanmamıştır. Aşağıda bu şirketlerin faaliyet gösterdikleri alanlara göre dağılımı 2003 yılından başlayarak bir tablo halinde verilmiştir.

58 şirket içerisinde 7 adet sigorta şirketi ile 1 adet reasürans şirketinin faaliyet ruhsatı bulunmasına rağmen sigorta ve reasürans sözleşmesi akdetme yetkileri bulunmamaktadır. Diğer bir deyişle sektörde aktif olarak faaliyet gösteren şirket sayısı 1 adedi reasürans şirketi olmak üzere 50'dir.

Faaliyet Alanı	2003	2004	2005	2006	2007 *
Sigorta Şirketleri	55	53	53	53	56
Hayat Dışı	34	32	32	32	34
Hayat ve Emeklilik	21	21	21	21	10
Hayat	11	11	11	11	12
Reasürans Şirketleri	3	3	2	2	2
Toplam	58	56	55	55	58

2- Yabancı Sermaye Payı

Son zamanlarda sigorta sektörünü ilgilendiren diğer bir konu da yabancı yatırımcıların sektöre olan ilgisi ve yeni şirket kuruluşları ve mevcut şirketlerle yaptıkları ortaklıklar yoluyla sektördeki paylarını arttırmalarıdır. Eylül 2007 sonu itibariyle 31 şirkette yabancı sermaye ortaklığı mevcut olup bunlardan 22 adedinde bu pay %50 ve üzerindedir.

Konu ile ilgili olarak, 2007 yılının üçüncü üç aylık mali tablolarından yararlanılarak oluşturulan tablo aşağıda yer almaktadır.

Konu ile ilgili olarak, 2007 yılının üçüncü üç aylık mali tablolarından yararlanılarak oluşturulan tablo aşağıda yer almaktadır.

Hayat & Hayat Dışı	Sektör Toplamı	Yabancı Sermaye payı (%)
Toplam Nominal Sermaye	2.926.031.861	39
Toplam Prim	8.028.896.519	68
Hayat Dışı	**Sektör Toplamı**	**Yabancı Sermaye payı (%)**
Toplam Nominal Sermaye	2.212.346.161	38
Toplam Prim	6.719.275.719	68
Hayat	**Sektör Toplamı**	**Yabancı Sermaye payı (%)**
Toplam Nominal Sermaye	713.685.700	39
Toplam Prim	1.309.620.800	65

Tablodan da görüleceği üzere, sektörün 2.9 milyar YTL'lik nominal sermayesi içerisinde yabancı sermayenin payı %39'dur. Bu şirketlerin toplam prim üretimine katkıları ise %68 olarak görülmektedir.

II- BİLANÇO (HAYAT DIŞI BRANŞLARDA FAALİYET GÖSTEREN ŞİRKETLER)

1- Aktif

	2007 / 9	Aktifteki Payı (%)	2006 / 9	Aktifteki Payı (%)	Fark (%)
Cari Varlıklar	**7.476.208.367**	**70**	**5.795.710.546**	**69**	**29**
Nakit Ve Nakit Benzeri Varlıklar	2.295.099.542	22	1.576.511.797	19	46
Finansal Varlıklar İle Riski Sigortalılarına Ait Finansal Yatırımlar	2.072.775.721	19	1.710.702.330	20	21
Esas Faaliyetlerden Alacaklar	2.868.965.828	27	2.402.482.354	28	19
İlişkili Taraflardan Alacaklar	100.461.296	1	4.244.848	0	2267
Diğer Alacaklar	24.677.882	0	31.658.266	0	-22
Gelecek Aylara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları	40.689.146	0	25.090.531	0	62
Diğer Cari Varlıklar	73.538.952	1	45.020.420	1	63
Cari Olmayan Varlıklar	**3.155.208.724**	**30**	**2.660.495.786**	**31**	**19**
Esas Faaliyetlerden Alacaklar	15.335.655	0	5.445.834	0	182
İlişkili Taraflardan Alacaklar	1.500	0	731.880	0	-100
Diğer Alacaklar	296.632	0	1.388.524	0	-79
Finansal Varlıklar	2.703.481.798	25	2.208.203.951	26	22
Maddi Varlıklar	413.439.066	4	420.795.047	5	-2
Maddi Olmayan Varlıklar	20.754.497	0	18.926.306	0	10
Gelecek Yıllara Ait Giderler Ve Gelir Tahakkukları	109.743	0	309.369	0	-65
Diğer Cari Olmayan Varlıklar	1.789.832	0	4.694.874	0	-62
AKTİF TOPLAMI	**10.631.417.092**	**100**	**8.456.206.332**	**100**	**26**

Hayat dışı branşlarda faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin aktif toplamı geçen yılın aynı dönemine göre %26 oranında bir artış göstererek 10.631 milyon YTL' ye ulaşmıştır. Aktifler içerisinde yaklaşık %70 paya sahip olan cari varlıklar 2006 yılının aynı dönemine göre %29 oranında artış gösterirken, cari olmayan varlıklar %19 seviyesinde artmıştır.

2007 yılının ilk dokuz aylık dönemi sonunda aktifin %67'sini nakit ve nakit benzeri varlıklar ve finansal varlıklar oluşturmaktadır. Bu oran geçen yılın aynı döneminde %65 olarak gerçekleşmişti.

2- Pasif

	2007 / 9	Pasifteki Payı (%)	2006 / 9	Pasifteki Payı (%)	Fark (%)
Kısa Vadeli Yükümlülükler	**5.162.282.031**	**49**	**4.092.941.161**	**48%**	**26%**
Finansal Borçlar	2.077.633	0	2.105.295	0	-1
Esas Faaliyetlerden Borçlar	670.024.543	6	571.781.169	7	17
İlişkili Taraflardan Borçlar	27.753.175	0	49.957.582	1	-44
Diğer Borçlar	71.097.121	1	45.463.177	1	56
Sigortacılık Teknik Karşılıkları	4.177.981.499	39	3.290.698.447	39	27
Ödenecek Vergi Ve Benzeri Diğer Yükümlülükler İle Karşılıklar	142.601.177	1	88.970.796	1	60
Diğer Risklere İlişkin Karşılıklar	30.479.860	0	23.164.794	0	32
Gelecek Aylara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları	23.829.507	0	19.958.406	0	19
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	16.437.515	0	841.496	0	1853
Uzun Vadeli Yükümlülükler	**196.757.200**	**2**	**480.142.828**	**6**	**-59**
Finansal Borçlar	123.268	0	289.914	0	-57
İlişkili Taraflara Borçlar	80.146.706	1	20.000	0	400634
Diğer Borçlar	191.994	0	337.973	0	-43
Sigortacılık Teknik Karşılıkları	36.874.411	0	416.364.331	5	-91
Diğer Risklere İlişkin Karşılıklar	72.731.140	1	60.499.797	1	20
Diğer Uzun Vadeli Yükümlülükler	611.085	0	611.085	0	0
Özsermaye	**5.272.377.861**	**50**	**3.883.122.343**	**46**	**36**
Ödenmiş Sermaye	2.508.700.084	24	2.360.351.922	28	6
Sermaye Yedekleri	24.166.647	0	7.667.348	0	215
Kar Yedekleri	2.756.630.950	26	1.697.148.521	20	62
Geçmiş Yıllar Karları	28.346.278	0	68.721.583	1	-59
Geçmiş Yıllar Zararları(-)	-392.756.253	-4	-398.482.102	-5	-1
Dönem Net Karı	347.290.155	3	147.715.071	2	135
PASİF TOPLAMI	**10.631.417.092**	**100**	**8.456.206.332**	**100**	**26**

Bilânçonun pasif tarafına bakıldığında, özsermayenin geçen senenin aynı dönemine kıyasla %36'lık bir artış göstererek pasif toplamı içerisindeki payının %50 seviyesine çıktığı dikkati çekmektedir. Özsermayedeki artışın başlıca belirleyicisi, Hazine Müsteşarlığı tarafından yayımlanan 2007/3 sayılı Genelge gereği 14.06.2007 tarihine kadar Deprem Hasar Karşılıklarından elde edilen gelirler de dahil olmak üzere tüm DHK'nın özsermaye kalemleri içerisinde yer alan kar yedeklerine aktarılmasıdır. Bu tutarın toplamı yaklaşık 520 milyon YTL'dir.

Özsermaye artışının diğer önemli belirleyicisi, dönem net karında yaşanan %135'lik artıştır.

III- HAYAT DIŞI ŞİRKETLER KAR/ZARAR HESABI

1- Genel Bakış

	2007 / 9	2006 / 9	Fark %
Teknik Kar	216.670.235	52.049.957	316
Mali Kar	233.379.693	144.959.796	61
Brüt Kar	450.049.929	197.009.753	128
Vergi	102.759.774	49.294.682	108
Net Kar	347.290.155	147.715.071	135

Elementer şirketlerin 2007'nin üçüncü üç aylık dönemi sonundaki brüt karı 450 milyon YTL olmuş 103 milyon YTL'lik vergi karşılığından sonra net kar 347 milyon YTL olarak gerçekleşmiştir.

Bir önceki yıl ile karşılaştırıldığında net kar artışının %135 seviyesinde oluştuğu görülmektedir.

2- Teknik Sonuçlar

	Yazılan Primler			Teknik Kar		
	2007 / 9	2006 / 9	Fark %	2007 / 9	2006 / 9	Fark %
Yangın	1.064.406.955	969.254.388	10	76.253.570	86.901.577	-12
DASK	173.829.881	146.857.313	18	5.362.204	5.825.736	-8
Nakliyat	274.269.417	247.977.459	11	67.058.437	57.385.103	17
Kaza	2.622.627.104	2.160.950.647	21	57.536.592	-175.148.975	133
Mühendislik	384.737.573	295.996.629	30	28.052.891	24.249.658	16
Tarım	81.694.415	43.486.913	88	-4.129.189	714.206	-678
Sağlık	623.859.086	514.797.576	21	7.197.148	1.028.522	600
Seyahat Sağlık	7.527.081	5.161.080	46	2.861.959	2.775.527	3
Hukuksal Koruma	27.907.275	18.879.824	48	14.681.648	10.366.818	42
Ferdi Kaza	267.245.927	200.508.764	33	90.874.381	62.607.520	45
Kredi	12.552.758	5.622.237	123	883.697	244.838	261
KMA Mali Sorumluluk	1.178.618.247	1.156.030.968	2	-129.963.103	-24.900.571	422
Toplam	**6.719.275.719**	**5.765.523.797**	**17**	**216.670.235**	**52.049.957**	**316**
Trafik	1.148.841.523	1.013.078.168	13	-141.183.121	-60.801.256	132
Kasko	2.205.407.718	1.904.815.595	16	-516.763	-182.652.997	100

* Not: Sadece hayat dışı şirketlerin faaliyet sonuçları dikkate alındığından hayat şirketlerince yazılan sağlık ve ferdi kaza primleri ve teknik kar sonuçları hesaplamalara dahil edilmemiştir.

Adı geçen branşların toplam prim ve teknik kar karşılaştırması için aşağıdaki tablo hazırlanmıştır.

	Yazılan Primler			Teknik Kar		
	2007 / 9	2006 / 9	Fark %	2007 / 9	2006 / 9	Fark %
Sağlık	854.750.186	691.075.809	24	-983.281	-11.592.364	92
Seyahat Sağlık	10.731.135	8.080.709	33	3.801.752	3.192.263	19
Ferdi Kaza	287.755.937	214.966.525	34	97.478.951	67.538.167	44

Yazılan primlerde bir önceki yılın aynı dönemine göre %17'lik bir artış kaydedilmiş ve prim üretim tutarı 6.719 milyon YTL' ye ulaşmıştır.

Teknik kar geçen yılın aynı döneminde 52 milyon YTL iken bu dönemde %316'lık bir artışla 216 milyon YTL' ye ulaşmıştır.

Sektör prim üretiminin %38'ini oluşturan kaza branşındaki prim artışı %21 ile genel prim artışından daha yüksek gerçekleşmiştir. Bu branşta, geçen yılın aynı döneminde 175 milyon YTL olan teknik zarar bu dönemde 57 milyon YTL teknik kara dönüşmüştür. Kaza branşı prim üretiminin %84'ü kasko alt branşından elde edilmektedir.

Kasko branşı prim üretiminde %16'lık bir artış gerçekleşmiştir. 2006 yılı sonu itibariyle bu branşta yaşanan 250 milyon YTL'lik zarar rakamından sonra 2007 yılı içerisinde branşın teknik sonuçlarının iyileşmeye başladığı gözlemlenmiştir. Bu iyileşme, branş teknik sonucunun pozitif olarak gerçekleşmesinden ziyade geçen dönemlere kıyasla zarar rakamının çok yüksek gerçekleşmemiş olmaması boyutundadır.

Sektör prim üretimine kaza branşından sonra en fazla katkıyı sağlayan branş KMA mali sorumluluk branşıdır. Bu branştaki üretimin %97'sini trafik branşı oluşturmaktadır. Geçen yılın aynı döneminde trafikte 60 milyon YTL'lik bir teknik zarar gerçekleşmiş iken bu zarar miktarı %132'lik artışla 141 milyon YTL' ye ulaşmıştır.

Hazine Müsteşarlığı, 01.01.2008 tarihinden itiba-

ren uygulanacak yeni tarife esaslarını belirlemiş ve teminat limitleri ile primleri revize etmiştir. Buna göre, trafik sigorta poliçelerinin en fazla tanzim edildiği araç grubu olan "otomobil"de araç başına maddi teminat limiti 8.000 YTL'den 10.000 YTL'ye çıkarılmış ve özel araç primlerinde %6,7 ve tüzel kişilere ait primlerde de %8,1'lik bir artış gerçekleştirilmiştir. Ancak, bu artışların branşta yaşanan kötü gidişi durdurabilecek oranda gerçekleşmediği düşünülmektedir. Diğer taraftan, trafik primlerinin şirketler tarafından tamamen serbest bir şekilde belirlenebilmesine olanak sağlayacak Yönetmelik üzerinde yapılan çalışmaların devam ettiğini de belirtmek gerekir.

Yukarıdaki tabloda verilen branş prim üretimlerinin satış kanalları bazında dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Hayat Dışı Şirketlerin Yazılan Primlerinin Branş ve Satış Kanalı Payları (%)					
	Merkez	Acente	Banka	Broker	Toplam
Yangın	10,43	56,88	16,28	16,41	100,00
DASK	1,89	69,70	27,07	1,33	100,00
Nakliyat	12,20	62,84	7,48	17,48	100,00
KMA	2,31	94,94	1,06	1,68	100,00
Kaza	3,73	79,41	10,48	6,37	100,00
Ferdi Kaza	5,91	46,43	43,40	4,26	100,00
Kredi	48,42	15,64	24,50	11,44	100,00
Hukuksal Koruma	10,39	58,96	26,90	3,74	100,00
Mühendislik	20,98	52,30	10,80	15,92	100,00
Tarım	5,14	79,32	8,33	7,21	100,00
Sağlık	31,05	39,35	5,49	24,11	100,00
HAYAT DIŞI TOPLAM	8,59	70,89	10,94	9,58	100,00

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere, prim üretiminin %70'i acenteler tarafından sağlanırken Merkez, Banka ve Brokerler'ın prim üretimleri ise birbirine yakın seyretmektedir.

3- Mali Sonuçlar

	2007 / 9	2006 / 9	Fark %
Yatırım Gelirleri	**551.584.689**	**451.359.594**	**22**
Finansal Yatırımlardan Elde Edilen Gelirler	343.998.193	232.304.250	48
Finansal Yatırımların Nakde Çevrilmesinden Elde Edilen Karlar	38.605.997	23.697.075	63
Finansal Yatırımların Değerlemesi	23.698.997	34.359.085	-31
Kambiyo Karları	50.467.334	82.638.210	-39
İştiraklerden Gelirler	84.323.463	66.659.788	26
Bağlı Ortaklıklar Ve Müşterek Yönetime Tabi Teşebbüslerden Gelirler	7.449	1.363.552	-99
Arazi, Arsa İle Binalardan Elde Edilen Gelirler	8.118.804	8.665.375	-6
Türev Ürünlerden Elde Edilen Gelirler	470.685	1.316.336	-64
Diğer Yatırımlar	1.806.941	262.714	588
Hayat Teknik Bölümünden Aktarılan Yatırım Gelirleri	86.827	93.208	-7
Yatırım Giderleri (-)	**-306.709.442**	**-199.983.214**	**53**
Yatırım Yönetim Giderleri – Faiz Dahil (-)	-3.595.893	-3.146.495	14
Yatırımlar Değer Azalışları (-)	-2.529.401	-4.199.475	-40
Yatırımların Nakde Çevrilmesi Sonucunda Oluşan Zararlar (-)	-8.862.077	-6.316.465	40
Hayat Dışı Teknik Bölümüne Aktarılan Yatırım Gelirleri (-)	-146.732.349	-109.210.351	34
Türev Ürünler Sonucunda Oluşan Zararlar (-)	-6.417	-196.297	-97
Kambiyo Zararları (-)	-114.801.568	-39.963.337	187
Amortisman Giderleri(-)	-29.394.398	-36.279.308	-19
Diğer Yatırım Giderleri (-)	-787.338	-671.487	17
Diğer Faaliyetlerden Gelir Ve Karlar İle Gider Ve Zararlar	**-11.495.554**	**-106.416.584**	**-89**
Karşılıklar Hesabı (+/-)	-10.097.266	-103.426.742	-90
Reeskont Hesabı (+/-)	-1.288.549	-1.527.217	-16
Ozellikli Sigortalar Hesabı(+/-)	2.359.760	591.965	299
Ertelenmiş Vergi Varlığı Hesabı(+/-)	5.344	25.586	-79
Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü Gideri (-)	-1.481.369	-272.157	444
Diğer Gelir Ve Karlar	13.676.276	25.346.401	-46
Diğer Gider Ve Zararlar (-)	-14.986.117	-27.747.335	-46
Önceki Yıl Gelir Ve Karları	709.409	595.586	19
Önceki Yıl Gider Ve Zararları (-)	-393.043	-2.673	14607
Mali Kar/Zarar	**233.379.693**	**144.959.796**	**61**

552 milyon YTL'lik yatırım gelirlerine karşılık 307 milyon YTL'lik yatırım giderleri ve 11 milyon YTL'lik diğer faaliyetlerden kaynaklanan giderler sonucunda 2007 yılının ilk dokuz ayında sektörün mali karı 234 milyon YTL olmuştur. Bu tutar geçen yılın aynı dönemine göre %61'lik bir artışı ifade etmektedir.

IV - HAYAT ŞİRKETLERİ KAR/ZARAR HESABI
1- Teknik ve Mali Sonuçlar

	2007 / 9	2006 / 9	Fark %
Yazılan Primler	1.054.394.145	1.095.256.536	-4
Hayat Teknik Kar	153.216.167	123.400.895	24
Emeklilik Teknik Kar	-114.130.264	-105.552.409	8
Hayat / Emeklilik Mali Kar	144.951.697	92.413.139	57
Kar	184.037.600	110.261.625	67
Hayat Dışı Faaliyet Karı	-885.434	-7.273.502	-88
Toplam Kar (Vergi Öncesi)	183.152.166	102.988.123	78
Net Kar	137.862.832	85.002.518	62

Hayat branşı prim üretimlerinde geçmiş dönemlerde de görülen azalma devam etmektedir. Hayat branşında yazılan primlerde bir önceki yıla göre %4'lük bir düşüş yaşanmış ve prim üretimi 1.054 milyon YTL olarak gerçekleşmiştir. Bu branşın teknik karında ise bir önceki yılın aynı dönemine göre %24'lük bir artış kaydedilmiş ve teknik kar 153 milyon YTL olarak gerçekleşmiştir.

Emeklilik branşında ise teknik zarar bir önceki yılın aynı dönemine göre % 8 artarak 114 milyon YTL olarak gerçekleşmiştir.

Tüm bu veriler ışığında mali karlardaki artışa paralel olarak hayat/emeklilik şirketlerinin brüt bilânço karı % 78 artarak 184 milyon YTL' ye ulaşmıştır.

Satış kanallarının prim üretimleri içindeki payları ise aşağıdaki tabloda gösterilmektedir (%).

	Merkez	Acente	Banka	Broker	Toplam
Hayat	19,42	32,32	47,31	0,95	100,00

Hayat branşında en fazla üretimi gerçekleştiren kaynak banka satış kanalıdır. Bu kaynağı acente ve merkez üretimleri takip etmektedir. Hayat üretiminde brokerlerin payının çok düşük olduğu görülmektedir.

Faaliyet giderlerine baktığımızda, komisyonlar hariç masrafların hayat ve emeklilik branşı toplamında %37, hayat dışı branşlar toplamında da %16 oranında arttığı görülmektedir.

Faaliyet Giderleri			
	2007-9	2006-9	Fark %
Hayat Dışı	609.978.200	526.563.462	16
Hayat&Emeklilik	326.084.018	238.324.852	37
Toplam	936.062.218	764.888.314	22

Maddi Hasarlı Kazalarda Taraflarca Tutanak Düzenlenmesi Dönemi

Bilindiği üzere 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca ülkemizde trafik kazalarına kazanın oluş nedenleri, iz ve delillerini belirleyerek trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek üzere trafik zabıtasınca el konmaktadır. Kazaya karışan kişiler ise kazayı yetkili ve görevli memurlara bildirmek, bunlar gelinceye kadar veya bunların iznini almadan kaza yerinden ayrılmamak ile yükümlüdürler.

Ancak yine aynı kanunun 81 inci maddesinin 2 nci fıkrası,

"Yalnız maddi hasar meydana gelen kazalarda, kazaya dahil kişilerin tümü, yetkili ve görevli kişinin gelmesine lüzum görmezlerse, bunu aralarında yazılı olarak saptamak suretiyle kaza yerinden ayrılabilirler."

hükmünü amir olup konuya ilişkin olarak Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 152 nci maddesinin 2 nci fıkrası

"...Ancak; maddi hasarla sonuçlanan kazalarda;

Kazaya karışan kişilerin tümü, yetkililerin gelmesine gerek görmez ve anlaşırlarsa, durumu aralarında yazılı olarak tespit etmek suretiyle olay yerinden ayrılabilirler.

Bu şekilde bir anlaşma ile olay yerinden ayrılmış olan taraflar, meydana gelen zararın kendilerince doğrudan veya sigortaları tarafından karşılanacağını kabul etmiş sayılırlar.

Ayrıca, yazılı tespit yapmış olsun veya olmasınlar sonradan yetkililerden kaza tespit tutanağı düzenlenmesini isteyemezler."

hususlarını öngörmektedir.

Söz konusu mevzuat hükümleri ile yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında taraflara trafik zabıtasınca kaza tespit tutanağı düzenlenmeksizin yazılı anlaşma yoluyla olay yerinden ayrılabilme ve yazılı mutabakat çerçevesinde zararın kendileri veya sigortacıları tarafından tazmini imkânı tanınmıştır.

Ancak söz konusu mevzuat hükümlerine rağmen sadece maddi hasara neden olan trafik kazalarında gelişmiş ülkelerde yaygın olan taraflarca doldurulacak tutanaklar ile kazanın tespiti usulübir türlü hayata geçememiş ve kaza tespit tutanağı kamu görevlileri tarafından düzenlenmiştir. Bu durum özellikle yoğun trafik akışının olduğu yerlerde Emniyet Genel Müdürlüğü başta olmak üzere ilgili kamu kurumlarının asli işlevleri olan trafik düzenleme ve denetleme görevine yeterli personel ve kaynak ayıramamasına sebep olduğu gibi düşük bedelli maddi hasarlı trafik kazalarında dahi araçların yerleri değiştirilmeden trafik zabıtasının beklenmesine ve buna bağlı olarak iş ve zaman kaybına neden olmuştur.

Bu kapsamda maddi hasarlı trafik kazalarında taraflarca doldurulacak tutanak uygulamasının başlatılmasına karar verilmiş olup Hazine Müsteşarlığı, İçişleri Bakanlığı ve Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğinin ortak çalışmaları sonucunda, maddi hasarlı trafik kazalarında kazanın tespiti ile oluş şekline ilişkin tutanak tanzimi ve değerlendirilme esasları belirlenmiştir. Uygulama ile ilgili Hazine Müsteşarlığının 28.12.2007 tarih ve 2007/27 sayılı Genelgesi sektöre ve ilgili kurumlara iletilmiş olup uygulama 1.4.2008'de yürürlüğe girecektir.

Uygulamanın esasları aşağıdaki yer almaktadır.

Kazaya karışan taraflar kazanın aralarında dolduracakları tutanak suretiyle tespiti hususunda anlaştıklarında poliçe ile beraber kendilerine teslim edilen tutanağı dolduracaklar ve

MADDİ HASARLI TRAFİK KAZALARINDA TARAFLARCA DOLDURULACAK TUTANAK YOLUYLA TRAFİK KAZALARININ TESPİTİ VE KUSUR DEĞERLENDİRMESİ

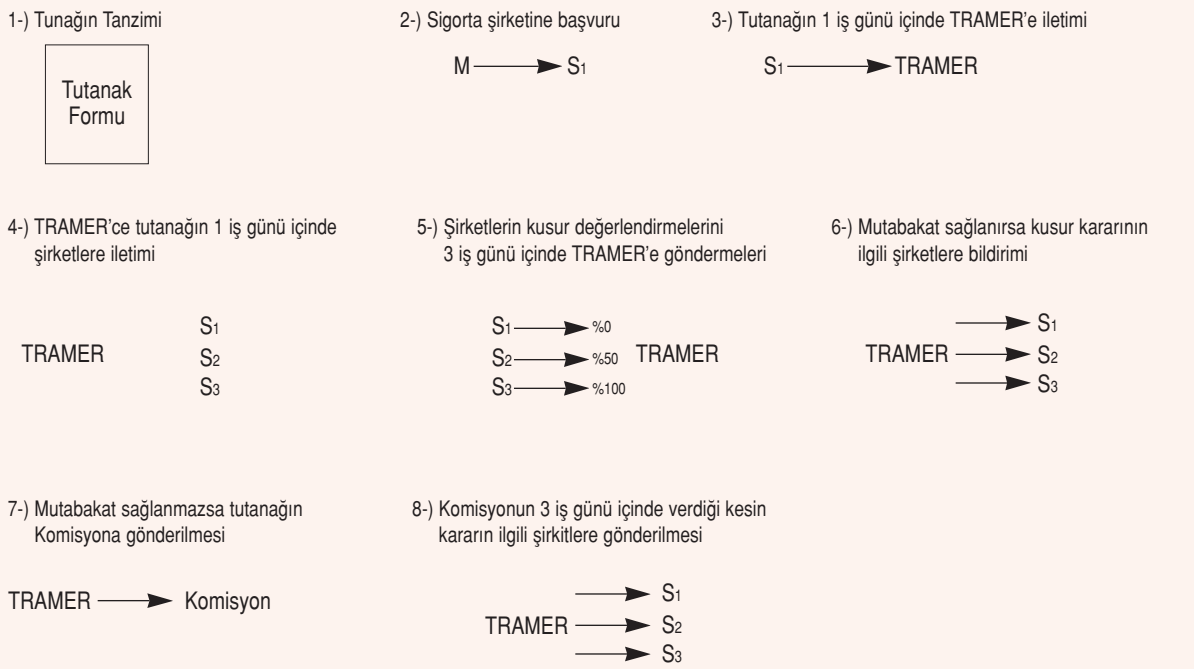

araçlar kaza yerinden kaldırılmadan mümkünse araçların fotoğraflarını çekeceklerdir. Tutanak doldurulmasının ön şartı tarafların anlaşması olmakla beraber bu anlaşma kazanın her ayrıntısında, özellikle kusurun dağılımında aranmayacaktır. Önemli olan tarafların kazanın, aralarında dolduracakları tutanak ile tespiti konusunda anlaşmaları ve kazanın oluş şeklini tutanağa geçirmeleridir.

Tutanağın doldurulmasından sonra taraflar tutanak ve varsa fotoğraflarla karşı tarafın Trafik Sigortası poliçesini düzenleyen şirkete veya Kasko Tazminatı talep edeceklerse kendi kasko sigortası şirketine başvuracaklardır. Şirket tutanağı ve fotoğrafları en geç bir iş gününde elektronik ortamda TRAMER'e iletecektir.

TRAMER hak sahiplerinin tutanak incelemesi başvurularının hangi aşamada olduğunu internet üzerinden öğrenmelerini sağlayacak altyapıyı kuracaktır.

TRAMER en geç bir iş gününde iletilen tutanağı ve fotoğrafları kaza ile ilgili trafik ve kasko şirketlerine iletecektir.

Şirketler tutanak kapsamında sorumluluk dağılımına ilişkin olarak değerlendirmelerini 3 gün içinde %0,50,100 oranlarına göre TRAMER'e iletecekler dir. Bu aşamada şirketler arasında mutabakat aranacaktır. Şirketler arasında mutabakat sağlanırsa belirlenen sorumluluk oranları sigorta şirketlerine TRAMER'ce bildirilecektir. Mutabakat sağlanamazsa tutanak TRAMER nezdindeki yetkili komisyona iletilecek ve bu komisyon 3 iş gün içinde %0,50,100 oranlarına göre kesin olarak sorumluluk oranlarını belirleyecektir.

Genelge ile mevcut uygulamada trfik zabıtası tarafından sağlanan uygulama birliğinin sigorta şirketlerinin de katkı sağladıkları bir süreç sonucunda en kısa yoldan halli amaçlanmıştır. Tutanağın ilgili sigorta şirketine iletilmesi ile tüm aşamalar elektronik olarak TRAMER tarafından yürütülecektir. Bu kapsamda TRAMER başvuru sahiplerinin taleplerinin ne aşamada olduğu internet üzerinden öğrenmelerini sağlayacak alt yapıyı da kuracaktır.

Genelge uyarınca kazaya karışan taraflar tutanak formunu kazaya ilişkin kendi görüşleri çerçevesinde dolduracaklar ve kaza yerini terkedebileceklerdir. Zira bu tutanak trafik zabıtasınca düzenlenen kaza tespit tutanağı hükmündedir. Uygulama ile, özellikle büyük şehirlerde trafiği aksatan, maddi hasarlı kazalarda trafik polisini bekleme süreleri yerine tutanak düzenleme süresinin gelmesi nedeniyle, artık trafik zabıtası beklenmeden tutanak düzenlenebileceğinden iş ve zaman kaybı ile trafik yığılmalarının ortadan kalkması beklenmektedir. ■

TSEV, Türk Sigorta Sektörünü Avrupa Birliği'ne Hazırlıyor

Nurhan SÜTLAŞ - TSEV - Tanıtım İletişim Yöneticisi

Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı, küresel değerler çerçevesinde oluşturduğu yeni kurumsal kimliği ile yeni vizyon, misyon ve hedefleri ışığında gerçekleştirdiği başarılı çalışmalarla dolu bir yılı, geride bıraktı.

TSEV yeniden yapılanma çalışmaları doğrultusunda; organizasyon yapısını yeniledi ve yapıya uygun personel aldı. TSEV renkleri seçilerek ve logosu belirlenerek basılı ve görsel materyallerde standartlar sağlanarak kurumsal kimlik çalışmaları yapıldı.

Vakıf merkezi restore edilerek yenilendi. TSEV eğitim programlarının ve projelerinin, yapacağı inceleme ve araştırma konuları ile içeriklerin sektörün ihtiyaçları doğrultusunda belirlenmesi konularında danışmanlık almak amacıyla TSEV komiteleri oluşturuldu. TSEV İktisadi İşletmesi kuruldu.

TSEV Yönetim Kurulu

Türk Sigorta Enistitüsü Vakfı Merkezi

TSEV, 2007 yılında eğitim, uluslararası ilişkiler, araştırma yayın ve projeler kapsamında Türk sigorta sektörüne büyük katkılar sağlayan pek çok ilki gerçekleştirdi.

TSEV Avrupa Birliği Uyum Çerçevesinde "Mevzuat Uyum Programları" Eğitimleri Düzenledi

Sigortacılığa ilişkin olarak Avrupa Birliği uyum çerçevesinde TSEV eğitim programları sektör tarafından büyük ilgi gördü.

2007 yılında çıkarılan yönetmelik, tebliğ, karar, muhasebe düzenlemeleri ve genelgelerde 36 adet yeni düzenleme yapıldı. TSEV bu doğrultuda, çıkarılan yeni kanun ve bu kanun doğrultusunda sektörün Avrupa Birliğine uyumunu sağlamak üzere, 2007 Mayıs ayından itibaren Mevzuat Uyum Programları başlattı.

Türk Sigorta Sektörü'nün Avrupa Birliği'ne uyumunu hızlandırmak, bu süreçte çıkarılan ilgili mevzuat hakkında sektörü bilgilendirmek ve geçiş sürecini kolaylaştırmak amacıyla düzenlenen Mevzuat Uyum Programları kapsamında, T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı ve ilgili kurumlar ile işbirliği yapıldı. Bu çerçevede, "Tek Düzen Hesap Planı, İlişkili Sigorta Muhasebesi ve İlgili Mevzuat" ve "Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) ve Uygulamaları" Mevzuat Uyum Programları açıldı. Eğitimler, konularında uzman, mevzuatların ve standartların hazırlanması sürecine bizzat dahil olan kişiler tarafından verildi.

TSEV aynı dönem içerisinde "Kısa Süreli Eğitim Programlarını"da aynı yoğun ilgiyle ve çeşitlilikle sürdürdü. Düzenlenen kısa süreli eğitim programlarından bazıları, "Sigorta Şirketlerinde Bağımsız Denetim Programı", "Türk Sigorta Hukukunda Mevzuat Gelişmeleri", "Özel Emeklilik Sigortalarında Kârlılığı Etkileyen Parametreler" vb.

Mayıs ayından itibaren düzenlenen 32 eğitim programına sigorta şirketlerinden, reasürans ve brokerlik şirketlerinden, acentelerden, ekspertiz şirketlerinden, bankalardan, bağımsız denetim danışmanlık şirketlerinden, yeminli mali müşavirlik şirketlerinden katılım sağlandı.

Bu yıl TSEV, bir ilk olarak, sektörün aktörlerinden gelen talepler doğrultusunda, şirket çalışanlarına yönelik talebe göre düzenlediği eğitim programları arasına, İngilizce ve Sigorta İngilizcesi eğitimlerini de ilave etti.

TSEV'in 25.'sini düzenlediği "Temel Sigortacılık Eğitim Programı" ise, 2007 yılında, sektörel ihtiyaçlara ve gelişmelere göre yeniden gözden geçirildi ve düzenlendi. Eğitim programı içerisine AB Tek Sigorta Piyasası, Finansal Piyasalar ve Risk Yönetimi gibi dersler de eklendi.

Geçmiş yıllara göre yoğun bir katılımın olduğu "Temel Sigortacılık Eğitim Programı", bu yıl ilk defa, sektörden gelen istek üzerine gece ve gündüz eğitimi olmak üzere iki ayrı program olarak açıldı.

Bunlara ilave olarak TSEV, Türk sigorta sektörünün Avrupa Birliği'ne uyumunun sağlanması, sigorta mesleğinin geliştirilmesi ve sektöre nitelikli işgücü yetiştirilmesi amacıyla, Türkiye'de sigortacılık eğitimi verilen üniversitelerin öğrencilerine yönelik, olarak da ücretsiz eğitim seminerleri düzenledi.

TSEV IGIE (Küresel Sigorta Eğitim Enstitüsü) ve eficert (Avrupa Finansal Belgelendirme Organizasyonu) ve Üyesi Oldu

TSEV, ulusal düzeyde sigortacılık eğitim programlarının geliştirilmesinde ve eğitim standartlarının yükseltilmesinde yardımcı olunması ve ulusal sigorta eğitim programlarının değerlendirilmesi amaçlarıyla kurulan **Küresel Sigorta Eğitim Enstitüsü (IGIE)**'nün ve Avrupa Piyasası finansal hizmetler sektöründeki mesleki eğitimde ortak standartlar oluşturmak amacıyla kurulan, "Finansal Danışman" ve "Finansal Planlamacı" sertifikaları veren **Avrupa Finansal Belgelendirme Organizasyonu (eficert)**'nun aktif üyesi oldu. eficert üyeliği ile TSEV, 2008'den itibaren Türkiye'de "Finansal Danışman" ve "Finansal Planlamacı" eğitimlerine başlayacaktır.

TSEV Ulusal Sigorta Enstitüleri Avrupa Konferansı'nda

TSEV, ayrıca Avrupa'daki sigorta enstitülerinin katılımıyla her yıl bir katılımcı ülkenin ev sahipliğinde düzenlenen ve katılımın kapalı olarak sadece davet üzerine gerçekleştiği "Ulusal Sigorta Enstitüleri Avrupa Konferansı"na davet edildi. Ulusal Sigorta Enstitüleri Avrupa Konferansı süresince yapılan ikili görüşmelerde gerek TSEV'in gerekse Türk sigorta sektörünün tanıtımı yapıldı ve önemli bir işbirliği ağının temelleri atıldı.

TSEV, Society of Actuaries (SOA) ile Casualty Actuarıal Society'nin (CAS) Düzenli Sınav Merkezi Oldu

TSEV, düzenledikleri sınavlar ile dünya çapında geçerliliği bulunan aktüerlik unvanın kazanılmasında karar verici kurumlar olma özellikleri bulunan SOA (Society of Actuaries – Aktüerler Derneği) ve CAS (Casualty Actuarial Society – Kaza Aktüerleri Derneği) gibi iki önemli kuruluşun Türkiye'deki düzenli sınav merkezi oldu.

TSEV'in tanıtımı, ikili ilişkilerin geliştirilmesi, eğitim programlarının belirlenmesi, içeriğinin oluşturulması ve eğitmen desteği alınması ve çalışmalarını ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde sürdürebilmek için ulusal ve uluslararası kurumlarla işbirliği çalışmaları yaptı. Eğitim programları, araştırmalar, projeler ve konferans çalışmalarında Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü, Hazine Müsteşarlığı Sigorta Denetleme Kurulu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Mesleki Yeterlik Kurumu, Türkiye İş Kurumu, Milli Eğitim Bakanlığı gibi ulusal kurum ve kuruluşlar ile sürekli işbirliği ve/veya iletişim içerisinde çalıştı.

TSEV, İngiliz Sigorta Enstitüsü Ziyaret Çalışması Vakıf Müdürü Doç.Dr. Suna (Oksay) Özyüksel ve Sigorta Enstitüsü Uluslararası Operasyon Müdürü Susan Divall, Dip CII

Diğer taraftan,, "Temel Sigortacılık Eğitim Programı"nın akredite edilmesi, öğrenci değişiminin gerçekleştirilebilmesi, çift diploma verilmesinin sağlanması ve ortak eğitim programlarının düzenlenmesi amacıyla, gelişmiş ülkelerin deneyimli sigorta eğitim enstitüleriyle işbirliği anlaşmaları için uluslararası kuruluşlarla görüşmeler gerçekleştirdi. Bu çerçevede İngiliz Sigorta Enstitüsü (Charterd Insurance Institute-CII), Alman Sigorta Enstitüsü (German Insurance Institute-DVA), Alman Mesleki Sigorta Eğitimi Birliği (German Insurance Association for Vocational Training- BWV Canada Sigorta Enstitüsü (Insurance Institute of Canada-IIC) ile görüşmeler başlatıldı.

Bunlara ilaveten, Türk sigorta sektörünün ve TSEV'in deneyimlerinin aktarılması amacıyla, Bosna Hersek, Azerbaycan ve Mısır sigorta birlikleri, Sigorta denetleme kurulu başkanları ve ilgili kurumlarla görüşmeler ve işbirliği anlaşmaları yapıldı.

TSEV'in Azerbaycan Sigorta Denetleme Kurulu ve Azerbaycan Sigortacılar Birliği Çalışma Ziyareti.

TSEV Araştırma, Yayın, Konferans Çalışmalarında Uluslararası Standartlarda

2007 Yılı içerisinde, sigortacılık sektörünün rekabet seviyesinin arttırılabilmesi açısından önem taşıyan konularda, ülkemizin ve Avrupa Birliği ülkelerindeki sigorta sektörlerini inceleyen ve Türk sigorta sektörünü gelişmiş ülkelerle mukayese ederek gelişimi için çözüm önerileri sunan çalışmalardan oluşan yayınlar çıkarıldı. Sigorta İnceleme ve Araştırma Yayınlarından "TDHP Sisteminde Sigorta Muhasebesi", "En Büyük Karadelik: Sosyal Güvenlik Açıkları ve Reform Tartışmalarının Sosyo-Ekonomik Yansımaları", "Taşıyıcının Mali Sorumluluğu ve CMR Sigortaları" ve "Türkiye'de Mortgage Sistemi ve İlgili Mevzuat"

isimli bir kitap ve konferans kitaplarından TSRŞB, OECD, Türk Japon Hükümetleri Desteği ve TSEV işbirliği ile düzenlenen II. Uluslararası Sigorta Sempozyumu "Risk ve Sigorta Bilinci ve Eğitimi" isimli kitabın Türkçe ve İngilizcesi yayımlanmıştır.

Ayrıca 2007 yılında yapılan çalışmalardan biri de TSEV'in eğitim ve faaliyetleriyle ilgilenen herkese sunulmak üzere hazırlanan e-bültendir. "TSEV'den Haberler", "Eğitimler", "Araştırma-Yayınlar", "Uluslararası İlişkiler" bölümlerinden oluşan @-TSEV isimli e-bülten, tüm sektör ilgililerine gönderildi.

TSEV 2007'de geçtiğimiz yıl, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ile birlikte düzenlediği, sigorta sektörü açısından iki önemli organizasyona imzasını attı.

TSEV, TSRSB III. Ulusal Sigorta Sempozyumu

Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ve OECD işbirliği ile düzenlenen "Risk ve Sigorta Bilinci ve Eğitimi" konulu, *II. Uluslararası Sigorta Sempozyumu*, "Risk ve Sigorta Konularında Artan Bilinç ve Eğitimin Önemi: Sigorta Sektörünün Özellikleri ve Karşılaşılan Zorluklar", "Risk ve Sigorta Konularında Bilinç ve Eğitimin Önemi ve OECD İyi Uygulama Örnekleri", "Risk Bilincinin Artmasında ve Uygun Sigorta Teminatının Sağlanmasında Hükümetlerin Rolü", "Bilinç ve Eğitim Sürecinde Sigorta Piyasası Aktörlerinin ve Sigorta Birliklerinin Rolü", "Araçlar ve Programlar" başlıklarından oluştu.

Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği işbirliği ile "2010 Yılında Türk Sigorta Sektörü" konulu birinci oturumunun küresel ısınmaya ayrıldığı III. Ulusal Sigorta Sempozyumu'nun oturum başlıkları, "Küresel Isınma ve Sigorta Sektörü", "Mortgage ve Mortgage Sigortaları", "Sigortacılık Kanunu ve İlgili Yönetmeliklerin Sigorta Sektörünün Gelişimi Açısından Değerlendirilmesi" idi.

Her iki sempozyuma da çok sayıda davetli, sigortacılıkla ilgili tüm çevreler, basın mensupları ve sektör çalışanları katılım gösterdi.

TSEV Kütüphanesi Sektörün En Kapsamlı ve En Güncel Kütüphanesi Oldu

Yeniden yapılanma ile birlikte TSEV Kütüphanesi, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'nden devralınan kütüphane ile birleşerek sektörün en kapsamlı kütüphanesi haline geldi. Kütüphanemizde kitaplar, Dewey On'lu Sınıflama Sistemi (DOS)'ne göre tasnif edildi. Tüm kitap ve materyallerin katalog bilgilerine ve içeriklerine kütüphane programıyla internet üzerinden erişim sağlandı. Sektöre daha fazla kaynak sağlayabilmesi amacıyla her yıl yerli ve yabancı yayınlarla zenginleştirilen TSEV Kütüphanesi son derece günceldir. Kısaca TSEV Kütüphanesi, sigorta konusunda Türkiye'nin en güncel ve en kapsamlı kütüphanesi oldu.

TSEV Kurumsal Sosyal Sorumluluk Çalışmalarına da Önem Verdi

TSEV, topluma karşı hissettiği sorumluluğunu çevresel, kültürel ve gelişmeye yönelik sosyal sorumluluk projeleri ile ortaya koydu. TSEV Temel Sigortacılık Eğitim Programından mezun olan her öğrenci için TEMA Vakfı işbirliği ile bir ağaç dikildi ve sertifikaları öğrencilere verildi. Ayrıca, küresel ısınmayı yavaşlatmak için kurumsal önlemler alındı: Yayınların geri dönüşümlü kağıt ile basılması, enerji tasarruflu ampuller kullanılması ve bilgisayar, yazıcı gibi elektronik aletleri bekleme durumunda bırakılmaması gibi. TSEV, 2008 yılında da yeni vizyonu, misyonu ve hedefleri doğrultusunda stratejisini belirleyerek çalışmalarına devam etmektedir.

Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası kapsamında yapılacak ödemeler

Kadir KÜÇÜK
Garanti Sigorta Hesabı Müdürü

14 Haziran 2007 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile Garanti Sigortası Hesabı'nın yerini, kapsamı daha da genişletilmiş olan Güvence Hesabı almıştır.Güvence Hesabına mevcut Karayolu Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasına ilaveten bundan önceki yazımızda bahsettiğimiz dört yeni branş daha ilave edilmiş ve ayrıca yeşil kart ödemeleri de Hesap kapsamına dahil edilmiştir.

Güvence Hesabı'na dahil edilen sigorta branşlarını ve bu sigortaların, kapsamlarını, özelliklerini ve Güvence Hesabı ile olan ilişkilerini buradan açıklamaya çalışacağız.

Güvence Hesabı kapsamına dahil edilen branşlardan Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası, (Kısaca Zorunlu Taşımacılık Sigortası) 10 Temmuz 2003 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 18 inci maddesi ile taşımacı firmalara yaptırılması zorunlu tutulmuştur.

Karayolu Taşıma Kanunu'nun 17 inci maddesiyle şehirlerarası ve uluslararası yolcu taşımacıları, duraklamalar dahil olmak üzere yolcunun kalkış noktasından varış noktasına kadar geçecek süre içinde meydana gelecek bir kaza nedeniyle yolcunun ölümü, yaralanması ve sakat kalması halinde ya da eşyasının zarara uğramasından dolayı sorumlu tutulmuştur. 18 inci madde ile de taşımacılara, eşyaya gelen zararlar hariç yolculara gelebilecek her nevi bedeni zararlar için Zorunlu Taşımacılık Sigortası yaptırma zorunluluğu getirilmiştir.

ZORUNLU TAŞIMACILIK SİGORTASI

Karayolu Taşıma Yönetmeliği ile faaliyetin kapsamı, "kamuya açık karayolunda motorlu taşıtlarla yapılan yolcu ve eşya taşımalarını, taşımacı, acente, taşıma işleri komisyonculuğu, nakliyat ambarı işletmeciliği, kargo işletmeciliği, lojistik işletmeciliği, taşıma işleri organizatörlüğü, terminal işletmeciliği, oto kiralama işlemeciliği, dağıtıcılık ve benzeri faaliyet yapanlar ile taşıma işlerinde çalışanlar, taşımalarda yararlanılan her türlü taşıt, araç, gereç yapılan ve benzerlerini kapsar" şeklinde çok geniş olarak tanımlanmıştır.

Ancak, özel otomobillerle ve bunların römorklarıyla yapılan taşımalar, genel ve katma bütçeli dairelerle, il özel idareleri, belediyeler, üniversiteler ve kamu iktisadi teşebbüslerine ait taşıtlarla yapılan ticari olmayan taşımalar, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait motorlu taşıt ve bunların römorkları ile yapılan taşımalar, lastik tekerlekli traktörlerle çekilen römorklarla yapılan taşımalar bu Yönetmelik kapsamı dışında tutulmuştur.

Karayolu Taşıma Kanunu'nun kapsamında da belirtildiği gibi Zorunlu Taşımacılık Sigortası, Türkiye'de faaliyet gösteren ve Kanunun 5. inci maddesine göre yetki belgesi almış taşımacıların yolcu taşımacılığı faaliyetlerinde kullandıkları araçlar için yaptırılması zorunlu bir sigortadır. Yetki Belgesi almanın şartları K.Taşıma Yönetmeliği'nin 12 inci maddesinde açıklanmıştır. Maddenin (a) ve (b) bendlerine göre taşımacılık yapacakların; a) Gerçek kişi olmaları halinde Tür-

kiye Cumhuriyeti tabiiyetinde olmaları, b) Tüzel kişi olmaları halinde Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş ve Türk Ticaret Siciline tescil edilmiş olmaları esastır.

Takip eden maddelerde aranacak diğer şartlar belirlenmiştir.

YÖNETMELİK KAPSAMI DIŞINDAKİ KONULAR

Yurt içinde yapılacak yolcu taşımacılığında, taşıma mesafesine bakılmaksızın il sınırları içinde yapılan yolcu taşımaları, 100 kilometreye kadar olan şehirlerarası yolcu taşımaları ile belediye sınırları ile mücavir alanı içindeki şehiriçi taşımalar, bu Yönetmeliğin kapsamı dışında tutulmuştur. Bunlar için Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelik yürürlüğe konuluncaya kadar, il sınırları içinde yapılan yolcu taşımaları ile 100 kilometreye kadar olan şehirlerarası yolcu taşımaları il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle ilgili valiliklerce, belediye sınırları ile mücavir alanı içindeki şehiriçi taşımalar il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle, ilgili belediyelerce bu Yönetmeliğin taşımacılar için getirdiği sorumluluk ve yükümlülükler dikkate alınarak düzenleme yapılır.

Zorunlu Taşımacılık Sigortasında, diğer zorunlu sorumluluk sigortalarında olduğu gibi sigortalı tarafından ileri sürülecek talepler kapsam dışında tutulmuştur. Sürücü, hizmetliler ve sigortalının eylemlerinden sorumlu olduğu diğer kişiler ile ilgili talepler de kapsam dışına dahil edilmiştir.

Biletsiz yolcu talepleri ile yolcuların beraberinde, taşıtta veya çekilen romorklarda taşınan eşyalara gelebilecek zararlara ilişkin talepler kapsam dışında bırakılmıştır.

MANEVİ TAZMİNAT TALEPLERİ

Her nevi manevi tazminat talepleri, çalınma veya gasbedilme olaylarında taşıtın çalındığını veya gasbedildiğini bilerek taşıta binen kişilerin uğrayacakları zararlar nedeniyle ileri sürecekleri talepler kapsam dışında kalmaktadır.

Savaş hali, nükleer, biyolojik, kimyasal rizikoların meydana getirdiği zararlar, grev, lokavt hallerinde meydana gelecek zararlar, terör, cinayet ve cürüm gibi olaylar sonucu meydana gelecek zararlar, deprem, yanardağ püskürmesi, sel ve su baskınları, yer kayması ve fırtına gibi doğal afetler neticesi meydana gelecek zararlar, tehlikede bulunan şahıs ve malları kurtarmak için bile bile tehlikeye maruz kalınması sonucu meydana gelecek zararlar ile dolaylı şekilde uğranılan zararlardan dolayı yöneltilecek tazminat talepleri kapsam dışında tutulmuştur.

Sonuç olarak, yukarıda kapsamı açıklanan taşımacılık faaliyetlerinde bulunan araçlar için taşımacıların Zorunlu Taşımacılık Sigortası yaptırma zorunluluğu bulunmaktadır. Bu kapsama girdiği halde sigortası yaptırılmamış araçlar ile seyahat esnasında meydana gelen kazalarda bedeni zararlara ilişkin talepler, yeni Sigortacılık Kanunu ile birlikte 14 Haziran 2007 Tarihinden itibaren Güvence Hesabı' ndan karşılanacaktır. ■

Trafik sigortası 1.3 milyar üretimle % 16 büyüdü

Mehmet ÜST
Merkez Müdürü

SEKTÖR ÜRETİM VERİLERİ

Değerli okuyucular, Merkezimiz' in istatistiklerine göre (Bknz. Tablo 1) Kasım 2007 sonu itibariyle, trafik sigortaları üretiminde 2006 yılını 1.1 milyar YTL ile kapatan sektörümüz, 1.3 milyar YTL üretim gerçekleştirerek önceki yıla göre %16 büyüme sağlamıştır. UWY bazında ise 2006 yılı poliçeleri için 736.4 milyon YTL ödenen + 228.3 milyon YTL muallak olmak üzere 965 milyon YTL hasar gerçekleşmiştir. Hasar/Prim oranı ise birinci yılın sonunda %79.3 olarak sonuçlanmıştır. (Bknz.Tablo: 3). Bu yılın prim üretiminin 1.5 milyar YTL'ye yakın gerçekleşeceğini ve trafik sigortasında %16-17 büyüme gerçekleştirilerek kapanacağını tahmin etmekteyim. Bir sonraki sayıda 2007 yılı sonu rakamları ile bunları tekrar irdeliyor olacağız.

Tablo 1. 2006- 2007 Yılı Tarife Basamağı Bazında Trafik Sigortası Poliçe Adetleri ve Prim Üretimi Farkı (Ocak-Kasım Kümülatif) – Bin YTL

	2006		2007		Fark			
BASAMAK	Poliçe Adedi	Poliçe Primi (*)	Poliçe Adedi	Poliçe Primi (*)	Adet Fark	Adet Yüzde	Prim Fark	Prim Yüzde
1. Basamak	545.734	84.721	565.193	90.338	19.459	3,57%	5.617	6,63%
2. Basamak	371.892	56.042	377.697	59.924	5.805	1,56%	3.881	6,93%
3. Basamak	551.188	81.400	576.547	91.352	23.359	4,60%	9.952	12,23%
4. Basamak	2.853.950	351.450	2.985.394	425.445	131.444	4,61%	73.995	21,05%
5. Basamak	1.804.800	232.504	1.474.503	208.136	-330.297	-18,30%	-24.368	-10,48%
6. Basamak	812.495	100.761	1.324.250	177.378	511.754	62,99%	76.617	76,04%
7. Basamak	1.835.289	216.318	1.954.491	251.074	119.202	6,49%	34.756	16,07%
Genel Toplam	**8.775.349**	**1.123.198**	**9.258.075**	**1.303.647**	**482.726**	**5,50%**	**180.449**	**16,07%**

SİGORTASIZLIK ORANLARI

TÜİK tarafından yayınlanan Eylül ayı araç verileri ile yürürlükte olan poliçe bilgileri karşılaştırıldığında 2003 yılı sonunda %31 olan sigortasızlık oranının, 2007 Eylül sonu itibariyle %24,7'ye gerilediği görülmektedir (Bknz. Tablo 2). Sigortasızlık oranının halen yüksek olmasında ki en büyük payı %67 ile Traktör ve % 69.4 ile Motosiklet türü araçlar paylaşmaktadır. Traktör ve Motosiklet araç grubuna ait bilgiler dikkate alınmadığında ise Türkiye genelinde ki sigortasızlık oranının %9.6 seviyesinde olduğu görülmektedir (Bknz. Tablo 5).

Tablo 2: Araç bazında sigortasızlık oranları (Eylül 2007)[1]

Araç Türü	Poliçe Adedi	Yürürülükteki Poliçe Adedi	Tescilli Araç Adedi	Sigortasızlık Oranı
Otomobil	5.169.675	5.900.486	6.373.305	7.42%
Minibüs (8-14 Koltuk)	274.104	314.248	368.913	14,82%
Otobüs	139.043	150.166	185.591	19,09%
Kamyonet	1.400.642	1.635.058	1.837.788	10,98%
Kamyon	526.468	591.375	723.971	18,32%
Traktör	333.176	433.049	1.317.180	67,12%
Motosiklet ve Yük Motosikleti	523.699	602.056	1.970.314	69,44%
Özel Amaçlı Taşıt	16.464	17.885	37.313	25,07%
Genel Toplam	**8.383.271**	**9.645.323**	**12.814.375**	**24,73%**

Aşağıda illere ait sigortasızlık oranları yeşilden kırmızıya doğru artan renk skalasında Türkiye haritası üzerinde görülmektedir.

Trafik Sigortası Sigortasızlık Oranları -Türkiye Geneli (İl Bazında/Eylül 2007)

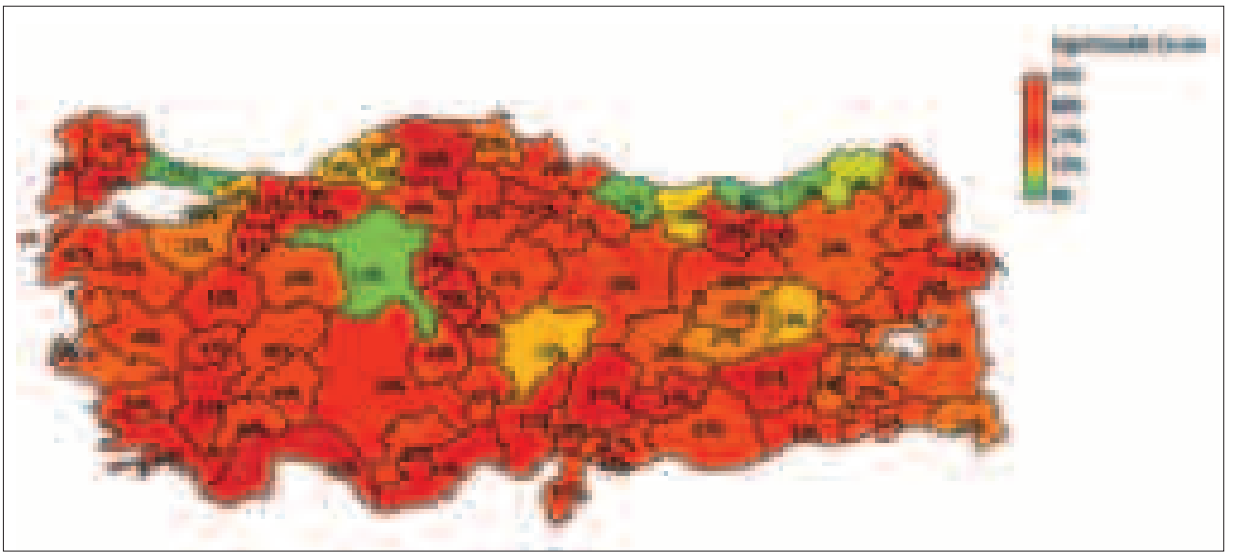

[1]Poliçe Adedi: Eylül sonu itibariyle toplam poliçe adedini ifade etmektedir.(Ekim ve Kasım aylarına ait araç adetlerinin TÜİK tarafından henüz yayınlanmamış olması nedeniyle, poliçe adedi de Eylül sonu itibariyle alınmıştır.)
Yürürlükteki Poliçe Adedi: 30 Eylül 2007 tarihi itibariyle yürürlükte olan poliçeleri ifade etmektedir.
Araç Adedi: TÜİK tarafından yayınlanan Eylül 2007 araç verisidir.
Sigortasızlık Oranı: ((Araç Adedi-Yürürlükteki Poliçe Adedi)/Araç Adedi)*100 olarak bulunmaktadır.
Otomobil : Otomobil ve Taksi araç gruplarının toplamını kapsamaktadır.
Otobüs : Otobüs(15-25 koltuk) ve Otobüs(26 ve üstü koltuk) araç gruplarının toplamını kapsamaktadır
Kamyon : Kamyon, İş Makinesi, Römork, Tanker, Çekici ve Diğer Araçlara ait toplamı ifade etmektedir

SEKTÖR HASAR VERİLERİ

Aşağıdaki raporda "Chain Ladder" metodu kullanılarak, geçmiş verilere dayanılarak geleceğe yönelik bir tahmin yapılmıştır (renklendirilmiş alan).

Tablo 3: Yıllar Bazında Trafik Sigortası Poliçe Üretimi ve Ödenen Birikimli Hasar Tazminat Tutarı Dağılımı – (Bin YTL) (poliçe yılı –UWY bazında)[1]

YIL	PRİM ÜRETİMİ	ÖDEME DURUMU	0.YIL	H/P	1.YIL	H/P	2.YIL	H/P	3.YIL	H/P	4.YIL	H/P
2003	470.937	MUALLAK	9.746	19,80%	27.908	72,92%	36.900	85,75%	40.896	89,08%	43.565	91,46%
		ÖDENEN	83.503		315.516		366.917		378.607		387.139	
2004	803.627	MUALLAK	17.925	19,13%	68.127	67,89%	78.579	77,52%	85.189	80,35%	90.749	82,61%
		ÖDENEN	135.820		477.453		544.399		560.498		573.130	
2005	1.045.907	MUALLAK	53.111	22,91%	117.215	72,28%	138.500	82,05%	151.219	85,36%	161.089	87,90%
		ÖDENEN	186.471		638.735		719.630		741.575		758.287	
2006	1.216.462	MUALLAK	53.553	22,70%	228.268	79,30%	271.866	91,31%	296.833	95,47%	316.207	98,66%
		ÖDENEN	222.571		736.424		838.908		864.490		883.972	
2007	1.328.323	MUALLAK	214.021	32,46%	703.426	109,38%	837.776	127,35%	914.714	135,10%	974.416	141,09%
		ÖDENEN	217.219		749.496		853.800		879.835		899.663	

Sektör genelinde, 2003 yılı başlangıç tarihli poliçelerden 470.937 bin YTL prim üretimi elde edilmiş, ilgili poliçeler için 2007 yılı Kasım ayı itibariyle toplam 430.704 bin YTL hasar tazminatı gerçekleşmiş, hasar/prim oranı %91,46 olmuştur. 2004 yılı başlangıç tarihli poliçeler değerlendirildiğinde ise; 803.627 bin YTL prim üretimine karşılık 2007 yılı Kasım ayı itibariyle toplam 645.687 bin YTL hasar tazminatı gerçekleşmiş ve hasar/prim oranı %80,35 olmuştur. 2005 yılı başlangıç tarihli poliçeler değerlendirildiğinde ise; 1.045.907 bin YTL prim üretimine karşılık 2007 yılı Kasım ayı itibariyle toplam 858.130 bin YTL hasar tazminatı gerçekleşmiş ve hasar/prim oranı %82,05 olmuştur. 2006 yılında üretilen poliçeler için ise 2007 yılı Kasım ayı itibariyle elde edilen hasar/prim oranı ise %79,30 olarak gerçekleşmiştir.

"Chain Ladder" metodu ile yapılan tahminler doğrultusunda ise, 2006 yılında üretilen poliçeler için 2010 yılında hasar/prim oranının ise %98,66 civarında, 2007 yılı başlangıçlı poliçeler için ise 2011 yılında %141,09 olarak tahmin edilmiştir.

2007 başlangıçlı poliçelerde hasar/prim oranının çok yüksek çıkmasının nedeni, muallak hasarların çok yüksek olmasıdır.

[1]Poliçe yılı-UWY bazında değerlendirme yapılmış olup, poliçe başlangıç yılı içinde gerçekleştirilen hasarlar 0. yıl sütununda belirtilmiştir. Poliçe başlangıç yılını takip eden yıllarda ödemesi gerçekleşen hasarlar ise 1. yıl, 2. yıl...yıl sütunlarında gösterilmiştir. 1. yıl sütununda 0. yıl ve 1. yıl içinde yapılan ödemeler toplanarak yansıtılmıştır. (0. yıldan sonraki rakamlar kümülatiftir.) Ödeme rakamlarında hasar tazminat tutarları, ekspertiz ve dosya diğer masraf ödemeleri dikkate alınmıştır. Raporda Ankara Sigorta, Birlik Sigorta, Ticaret Sigorta'ya ait üretim ve hasar verilerine yer verilmemiştir.

TRAMER'İN BAŞARILARI

● TRAMER 2007 e-TR Ödülünü Aldı.

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) ve Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) tarafından bu sene beşincisi düzenlenen "eTürkiye (eTR) Ödülleri ve Kongresi" yarışmasının birincileri Ankara Hilton Otelinde gerçekleştirilen Kongre de sahiplerini buldu. Kamudan Vatandaşa, Kamudan İş dünyasına, Kamudan Kamuya olmak üzere üç kategoride 18 proje değerlendirilmiştir.

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü' nün bir projesi olarak 9 finalist arasına giren Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi - TRAMER, `Kamudan İş Dünyasına' kategorisinde ödüle layık bulunmuştur.

Ödülü, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sn. Prof. Dr. Nazım EKREN, Hazine Müsteşar Yardımcısı Sn. Burhanettin AKTAŞ' a takdim etmiştir.

Ödülü alan Sn. AKTAŞ, yaptığı konuşmada TRAMER projesinin aslında üç kategoriyi de kapsadığını ve Win, Win, Win modeline uygun olarak hem kamuya hem iş dünyasına hem de vatandaşa kazandırdığını ve başarılarının devam edeceğini vurgulamıştır.

TRAMER'DEN GELİŞMELER

● Yeşil Kart

11/04/2007 tarihli 26490 numaralı Resmi Gazete'de yeni Yönetmeliğimiz yayınlanmış ve yeni Yönetmelik gereği, Yeşil Kart sigortalarına ait kayıtların Merkezimizde toplanması söz konusu olmuştur. Bu doğrultuda; Yeşil Kart poliçeleri online olarak Tramer sistemi üzerinden düzenlenecektir.

TRAMER, 02 Kasım 2007 Cuma günü saat 14:00'de, T.S.R.Ş.Birliği konferans salonunda `Yeşil Kart Poliçeleri Uygulamalarında Yeni Dönem' konulu toplantıda 2008 yılı başında devreye girecek olan yeni uygulamanın tüm iş akışları ve teknik detayları konusunda sektör yetkililerini bilgilendirmiştir.

● OSD ve ODD işbirliği ile Otomotiv sektörü yetkililerine sunum yapılmıştır.

TRAMER, Otomotiv Sanayicileri Derneği (OSD) ve Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD) işbirliği ile 05 Kasım 2007 tarihinde KOZYATAĞI - BY OTELL Konferans salonunda `Pazarlama ve Satış Sonrası Hizmetler Alanında Kurumlar Arası İş Birliğinin Geliştirilmesi ` konulu toplantı düzenlemiştir.

Saat: 09:00 – 12:00 arasında kahvaltı ile başlayan toplantıda, TRAMER aracılığı ile Sigorta ve Otomotiv Sektörünün nasıl bir işbirliği oluşturabileceği tartışılmıştır.

Toplantıya, Otomotiv yetkililerinden 50 kişilik katılımcının yanı sıra T.S.R.Ş. Birliği Yönetim Kurulu üyelerinden de katılım gerçekleşmiştir. TRAMER' in hizmetlerinin ve sektördeki etkilerinin anlatıldığı sunum sonrasında her iki sektörün paylaşabileceği bilgiler konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

● Rehber Tarife çalışmaları tamamlanmıştır.

TRAMER verilerine dayanılarak hazırlanan istatistiki verilerle, Kaza Sigortaları İnceleme ve Araştırma Komitesi ile birlikte rehber tarife çalışmaları yapılmış, T.S.R.Ş. Birliği Yönetim Kurulu' na sunulmak üzere raporlar tamamlanmıştır. ■

2007 Yılında Doğal Afet Sigortaları Kurumu...

Kurumumuzda 2007 yılında da poliçe üretimini artırmaya ve deprem bilincini yaygınlaştırmaya yönelik çalışmalara devam edilmiştir. Kurumun ülke genelinde reklam ve tanıtım faaliyetleri için hazırlık çalışmalarına başlanılmış ve 2008 yılının ilk yarısında kampanya çalışmalarına başlanılması hedeflenmektedir.

2008 yılı Kurum olarak yazılımlarımızı tamamıyla yenilediğimiz bir yıl olacak...

Kurumumuz, yeni yazılım çalışmalarında hızlı adımlarla ilerlemektedir; 2007 yılı başında, gelişen ihtiyaçlarını karşılanması, yaşanan sistemsel problem ve hataların giderilmesi, daha hızlı bir erişim sağlanması ve genel olarak yazılım mimarisinin iyileştirilmesi amacıyla yazılımın geliştirilmesi kararı alınmış ve bu kapsamda 2006 Eylül ayında Yeni Yazılım Projesi hakkında ilgili şirketler ile toplantılar yapmış ve proje içeriğini paylaşmıştır.

Yılsonu itibariyle yeni yazılım projemizin önemli bir bölümü tamamlanarak, Kurum tarafından üretim modülünün test çalışmaları sonuçlandırılmıştır. Planlar doğrultusunda Ocak ayının ikinci yarısında şirketlerle yapılacak toplantılarda detaylar aktarılarak, yeni yazılımın geçiş süreci için iş planlarını yapmaları istenecektir.

Reklam-Tanıtım Faaliyetlerine ağırlık verilmiştir.

Doğal Afet Sigortaları Kurumunun Kamu İhale Kanunu kapsamından çıkarılması sonrasında yayımlanan 29 Kasım 2006 Tarihli Doğal Afet Sigortaları Kurumu Yönetim Kurulu Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair, Yönetmelik gereği Mal ve hizmet satın alma esasları ve usulleri belirlenmiştir. Bu çerçevede yapılan çalışmalar sonrasında Reklam ve Tanıtım stratejisi belirlenerek, bu işi yapacak iletişim firması netleştirilmiştir. Seçilen iletişim firması ile yapılan anlaşma kapsamında Dask profesyonel bir iletişim kampanyası yürütmeye başlamıştır.

DASK'ın ve Zorunlu Deprem Sigortasının ülke genelindeki algıyı, ilgili sosyal paydaş grupları üzerinde ölçmeye yönelik bir araştırma gerçekleştirilmesi amacıyla bu faaliyetleri yürütecek bir Araştırma Şirketi seçimi yapılmıştır. Araştırma verilerinden yola çıkarak, DASK için entegre bir "Stratejik İletişim Planı" hazırlanması hedeflenmektedir. Bu nedenle yapılacak araştırma bundan sonraki kontrol araştırmaları için de temel teşkil edecektir.

Konut sahipleri, Zorunlu Deprem Sigortası satan acenteler, Medya mensupları ve Akademisyenler olmak üzere, 4 ayrı sosyal paydaş grubu üzerinde gerçekleştirilecek olan araştırmadan, DASK'ın ve Zorunlu Deprem Sigortası'nın belirlenen sosyal paydaşlardaki algılamaları ölçülecektir.

Bu çalışmanın sonucundan Zorunlu Deprem Sigortası'nın,

- Bilinirliği,
- Yaptırma / yaptırmama nedenleri
- Sigorta şirketi tercih etme kriterleri
- Özdeşleştirdikleri kavramlar ve ünlüler
- Zorunluluk bilinci
- Sigorta yaptırma konusunda motive edebilecek kriterler

İle ilgili verilerin elde edilmesi beklenmektedir.

DASK Uluslararası Deprem Sempozyumunda...

22-24 Ekim 2007 tarihlerinde Kocaeli Üniversitesi öncülüğünde düzenlenen ve Yurtiçi ve yurt dışından toplam 650 araştırmacı ve 400'e yakın vatandaşın katılımı ile gerçekleştirilen Uluslararası Deprem Sempozyumuna Doğal Afet Sigortaları Kurumu da katılımda bulunmuştur.

Gerçekleşen sempozyumda 3 gün boyunca deprem, etkileri ve meydana gelecek zararların en aza indirilebilmesine ilişkin konularda çeşitli oturumlar gerçekleştirilmiştir. Sempozyuma Dask Yönetim Kurulu Başkanı İdris Serdar, Dask Koordinatörü İsmet Güngör, Dask Genel Sekreteri Serpil Öztürk Yakut katılmıştır. Sn. Serdar yaptığı sunumda Dask'ın kuruluşu, çalışma şekli, faaliyetleri, teminat kapsamı ve Dask uygulaması, kuruluşundan bu yana ve tüm yıllarda Dask` a ait rakamlar hakkında aktarım yapılmıştır.

Kocaeli Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sezer Komşuoğlu konuşmalarında depreme hazırlıklı olmanın ve Zorunlu Deprem Sigortasının öneminden bahsetmiş ve Kuruma katılımından dolayı plaket verilmiştir.

12-19 Kasım 2007 Deprem Haftası...

Büyük kayıplara sebep olan 1999 yılı Marmara ve Düzce depremleri sonrasında deprem haftası olarak ilan edilmiş olan 12-19 Kasım haftasında, çeşitli radyo ve televizyon programlarında Dask hakkında ve ülkemizdeki deprem gerçeği hakkında bilgilendirme programlarına katılımlar ve çeşitli gazetelerde röportajlar gerçekleştirilmiştir.

Dask Genel Koordinatörü İsmet Güngör'ün 12 Kasım 2007 Pazartesi Radyo Marmara'da, aynı gün Business Chanel `Seans Arası' programında ve yine aynı gün NTV de, 14 Kasım Çarşamba Kanal B'de, 26 Kasım Pazartesi Habertürk'te `Emlakta Bugün` programına katılarak soruları cevaplandırmış, Zorunlu Deprem Sigortasının gelişimi ve deprem öncesinde / sonrasında alınacak tedbirler hakkında bilgilendirmelerde bulunmuştur.

Ayrıca 12 Aralık 2007 tarihinde Less Ottomans' da `Depremden Sonra da Hayat Devam Ediyor' ana fikri ile gerçekleşen Basın Sohbet toplantısında Dask'ın 2007 yılı faaliyetleri, 2008 yılı hedefleri ve Kurumun vizyonundan bahsedilmiştir. Gündemi `Türkiye'de Deprem Gerçeği' olan Basın Sohbetine 15 Dergi ve Gazetenin mensupları katılmıştır. Toplantı da DASK Yönetim Kurulu Başkanı İdris Serdar, Yönetim Kurulu Başkan Vekili Erhan Tunçay ve Kurum İdarecisi Genel Müdürü Okan Utkueri hazır bulunmuşlardır. Sn. İdris Serdar'ın yaptığı sunum sonrasında, medya mensuplarının soruları cevaplandırıldığı sohbet ortamı oluşturulmuş ve işleyiş açısından pek çok ülkeye örnek olan Kurumun mali ve ödeme gücünün yüksek olduğu belirtilmiş ve olası bir depremde hasarları ödeyebileceği bilgisi verilmiştir.

Sistemde yer alan sigortalı konut sayısının artırılmasıyla hem ekonomik hem de sosyal refah açısından önemli bir başarı elde edileceğine değinilmiş ve "her konutun Zorunlu Deprem Sigorta poliçesine sahip olması için acenteler, sigorta şirketleri, bankalar, eğitim kurumları, kamu kurumları ve yerel yönetimlerin işbirliği içerisinde olmasının büyük önem taşıdığını belirtmiştir.

Serdar, deprem sonucunda meydana gelebi-

lecek mal kayıplarının birincil güvencesinin sigorta olmasına rağmen ilginin halen istenilen düzeyde olmadığını ifade ederek Kurumun bugüne kadar 178 depremde yüzde 97'si kısmi hasarlar olmak üzere yaklaşık 10 bin konuta 18,7 milyon YTL hasar ödemesinde bulunduğunun altını çizmiştir.

2008 yılında da Türk toplumunun bilinçlendirilmesine yönelik olarak hayata geçirilecek yeni projelerle Zorunlu Deprem Sigortası yaptırma oranlarının yükseleceğine değinen Serdar, hedeflerinin Anadolu'da sigortalılık oranlarının artırılması olduğunu söyleyerek, hedeflerinin toplam poliçe sayısının 2008 yılı sonunda 3,4 milyon adede ulaşmak olduğunu belirtmiştir.

Ayrıca Kurum İdarecimiz Eureko Sigorta Genel Müdürü Okan Utkueri' nin Cumartesi günleri CNNTurk TV'de gerçekleştirdiği ''Bakış'' programı yayınları bu dönemde de devam etmektedir. Programda aynı şekilde Deprem Sigortası hakkında detaylı bilgiler verilerek, canlı yayında tüm sorular yanıtlanmaktadır. Yayın süresince canlı yayına katılamayan seyircilerin isimleri ve telefon numaraları alınarak DASK'a iletilmektedir. Seyirciler en geç programın yayınlandıktan sonraki hafta içinde aranarak soruları yanıtlanmaktadır.

2007 yılı son çeyreğinde Hakkari'de meydana gelen depremler...

Hakkari ili ve çevresinde 21.09.2007'de 4.3 ve 4.5 büyüklüğünde, 25.09.2007 tarihinde 3.9 büyüklüğünde, 09.11.2007' de 4.4 büyüklüğünde meydana gelen depremlerde Kurumumuza gelen ihbarlar sonucu toplam 418 adet hasar dosyası açılmış, bu dosyalara toplamda 102.970 YTL ödeme yapılmıştır.

Meydana gelen depremler sonucunda, Kurumumuza gelen hasar ihbarları ve ardından yapılan hasar ödemeleri ile depremin oluştuğu ilde yaşayan kişilerin bilinçlenme düzeyindeki artış, sigortalılık oranlarına paralel olarak yansımakta ve poliçe adetlerinde artış gözlenmektedir.

Hakkari depreminden önce ildeki poliçe sayısı 887 adetken depremden sonra 936 adete yükselmiştir. Deprem riskinin yüksek olduğu bu ilde bulunan *16.314 konuttan sadece 936 konut için Zorunlu Deprem Sigortası düzenlenmiştir.

**DİE 2000 yılı konut sayımları esas alınmıştır.*

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ
SİGORTALILIK ORANLARI

İller	Toplam Konut	Sigortalı Konut	Sigortalılık Oranı %
Gaziantep	223.694	22.522	10,07
Diyarbakır	160.281	12.653	7,89
Şanlıurfa	126.916	10.967	8,64
Adıyaman	60.552	5.387	8,90
Kilis	16.318	955	5,85
Mardin	70.134	3.281	4,68
Siirt	24.195	1.467	6,06
Hakkari	16.314	936	5,74
Batman	44.462	22.522	7,87
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	742.865	61.668	8,30

İSTATİSTİKLER
BÖLGELERE GÖRE SİGORTALIK ORANLARI

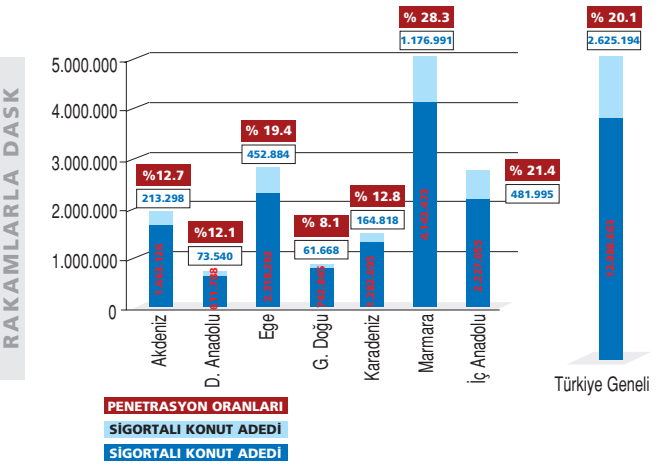

YILLAR VE AYLAR BAZINDA POLİÇE ÜRETİM ADETLERİ

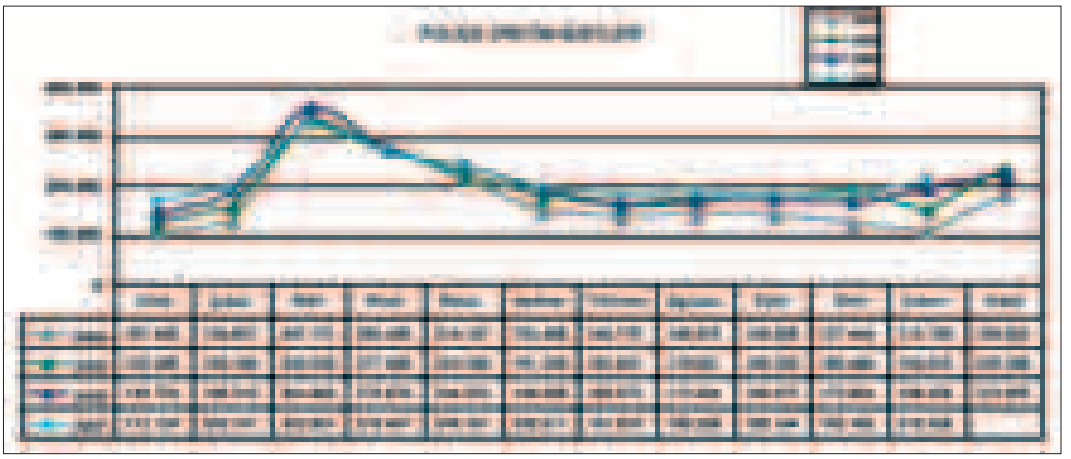

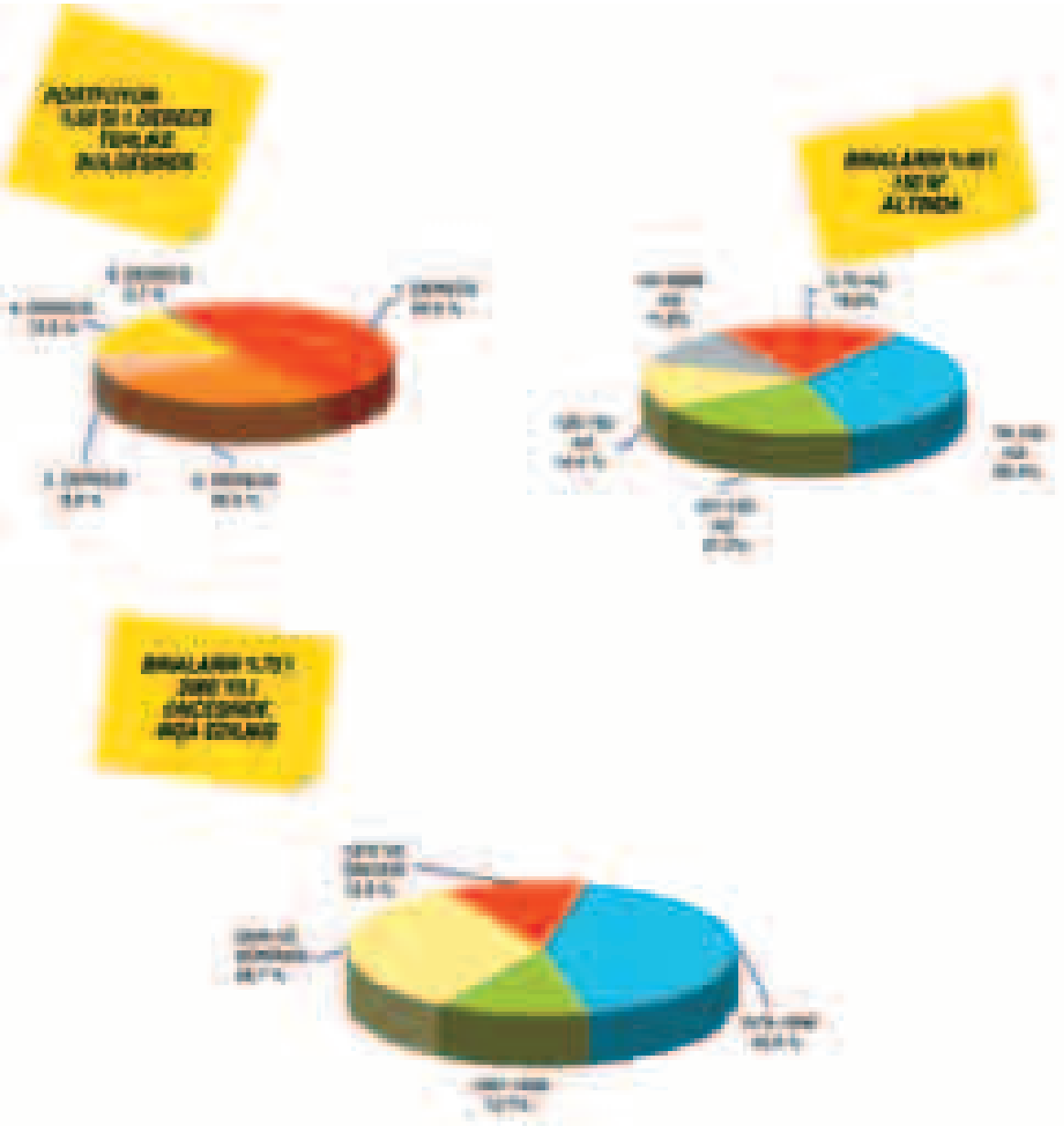

Yeni Tarım Sigortası Sisteminin Sürdürülebilirliği ve Gelişimi Konusunda Düşünceler

M. Haşim ALTINÖZLÜ
TARSİM Genel Müdür Yardımcısı

GİRİŞ:

Toprak, topografya, coğrafik konum, uygulanan tarımsal metodlar, bakım koşulları, ürün çeşitliliği, risk çeşitliliği gibi nedenlerle bitkisel üretimde görülen önemli düzeydeki bireysel ve bölgesel farklılıklar ile kırsal kesimin sosyo-ekonomik yapısı, kırsal kesime ulaşılabilirlik, iklim değişikliği nedeniyle artan belirsizlikler, bireysel verim kayıtlarının olmayışı, yetersiz hasar ve meteorolojik veriler, reasürans temini gibi faktörler nedeniyle tarım sigortası günümüzde çok karmaşık ve sürdürülebilirliği zor olan bir branştır.

Bu yazıda doğal afet sigortalarının genel karakteristik özellikleri ile Tarım Sigortalarının gelişmesi ve sürdürülebilmesi açısından ağırlıklı olarak devletin rolü konusunda bazı düşüncelerin paylaşılması amaçlanmaktadır.

TARIMSAL AFETLER VE SİGORTA

Bilindiği gibi sigorta sistemi, risk transfer mekanizmaları sağlayarak, toplumun ve iş çevrelerinin olası yükümlülüklerini ekonomik olarak en etkin şekilde yönetmesini sağlamaktadır. Bu mekanizmalar günümüzde iklim değişikliği gibi olayların da etkisiyle doğal afet riskinin daha da artığı bir ortamda son derece önemli hale gelmiştir. Sigorta, fırtınalar ve seller gibi doğal afetlerden kaynaklananlar da dahil olmak üzere, karşı karşıya kalınan riskler nedeniyle oluşabilecek muhtemel maddi kayıpları en aza indirmek için kişiler ve kuruluşlar tarafından en sık başvurulan yöntemlerden biridir.

Sigorta sistemi, idari harcamaları, tahmini kayıpları ve tazminat taleplerinin gerçekleşme sıklığını tahmin etmek için genellikle geçmiş verileri ve bilimsel modelleri kullanmaktadır. Primler, olası risklerin gerçekleşmesiyle birlikte tazminat talepleri alınmadan, diğer bir ifadeyle maliyet bilinmeden önce belirlenir. Ancak, doğal afetlerden kaynaklanan risklerin kendine özgü özellikleri bulunmaktadır. Bu tür risklerin gerçekleşme sıklıklarının tahmin edilmesi son derece zordur. Doğal afetler seyrek olaylar olup, bazı yıllar çok büyük hasarlara neden olurken bazı yıllar hiçbir hasara neden olmayabilir. Ayrıca, geçmiş yıllarda yaşanan kayıplar gelecek yıllardaki kayıplar için güvenilir tahminlerde bulunulmasını da sağlamaz. Bununla birlikte, doğal afetler genellikle birçok poliçe sahibini aynı anda etkilemekte ve büyük kayıplara yol açarak sigorta sistemi için önemli bir finansal tehdit yaratmaktadır. Doğal afet riskleri doğru şekilde fiyatlandırılmadığı ve risklerin bir kısmı devredilmediği, diğer bir ifadeyle riskler birçok kurum ve kuruluş tarafından ortaklaşa yönetilmediği takdirde sigorta sisteminde mali bünye zafiyetine ve hatta iflaslara neden olabilmektedir. İşte bu özellikleri nedeniyle doğal afet risklerinin ölçülmesi ve bu risklerin iyi yönetilmesi için yeni yaklaşımlar özel yöntemler geliştirilmektedir.

Tekrarlanan doğa ve insan kaynaklı felaketler sigortacılık ve özellikle de reasürans sektörü üzerinde büyük baskı oluşturmaktadır. Rasyonel beklentilerimizi aşan riskin ölçe-

ği, tahmin edilebilirliği ve küresel boyutları artmaya devam ettiği taktirde sigorta sektörünün geleceği ciddi olarak tartışılmaktadır.

ÖNERİLER

Günümüzde devletin, bireylerin riski paylaşmadığı, diğer bir anlatımla şu veya bu şekilde içinde olmadığı sigortacılığın doğal afetler karşısında başarı şansı hiç yok gibidir. Bu açıdan bakıldığında;

Poliçe sahipleri olası hasarları asgari düzeye indirecek önlemleri almalı ve yeterli risk primi ödemeli, sigorta sektörü de yeterli risk primi talep etmeli ve mümkün olduğunca sigortalanan toplam miktar kadar kapasite yaratmalıdır. Buna karşın devlet; Doğal afet riskleri ve tarımsal üretim ve hasarlar konusunda bilgi toplama, paylaşma ve kazanılan bilgileri uygulamaya geçirebilme konularında gerekli alt yapıyı hazırlamalı, arazi kullanımının belli bir plan çerçevesinde gerçekleştirilmesi ve dolayısıyla toplumun doğal afet riskine daha az maruz kalması sağlanmalı, ülkeler arası işbirliği gerektiren riskler (sel, nehir taşkınları vb.) içinse diğer ülkelerle yakın temas halinde bulunulmalı, risk haritalandırılması ve bölgelendirilmesi gibi konularda özel sektörün geliştirdiği projeler desteklenmelidir.

Devlet desteğinin miktarı, şekli ve uygulama kriterlerinin önümüzdeki yıllarda; riskler, bölgeler, ürünler, işletme ölçekleri ve devletin tarımsal üretimde verimlilik ve sosyo-ekonomik öncelikler dikkate alınarak tarım sigortalarının sağlıklı bir şekilde geliştirecek şekilde belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Devletin prim desteği esasları belirlenirken yüksek riskli bölgelerde, verimsiz ve ekonomik önceliği olmayan ürünlerin yetiştirilmesine ve sigorta edilmesine teşvik edilmemelidir.

Diğer tarımsal destekler için de gerekli olan üretim verilerinin temini Çiftçi Kayıt Sisteminde çiftçilerin çeşit bazındaki verim bilgilerini doğru girmesini sağlayacak bir düzenleme yapılmalıdır.

Yeterli büyüklükte havuzların oluşturulamadığı durumlarda büyük sayılara ulaşabilmek için gerekli kamusal teşvikler sigorta uygulamalarında çözüm olarak kullanılmalı, örneğin, çiftçilerin tarımsal destekleri alabilmesi için sigorta yaptırmaları ön koşul olarak getirilmelidir.

Ayrıca, yine yapılacak yasal bir düzenleme ile çiftçilerin prim borçlarının yapılacak devlet desteğinden (örneğin, DGD'den) mahsup edilmesi, primlerin poliçe süresinin sonunda toplanması problemini çözmüş olacaktır.

Doğal afet risklerini sadece sigorta sektörünün karşıladığı örneklerde, maliyeti poliçe sahipleri arasında adil bir şekilde dağıtmak için, poliçelerde risk temelli fiyatlandırma uygulanarak riske daha fazla maruz kalanların riskin daha büyük bölümünü karşılamalarını teminen daha yüksek fiyat ödemesi sağlanmaktadır. Devletin riski karşılamak üzere doğrudan veya son merci olarak devreye girdiği örneklerde ise, maliyeti, riske maruz kalıp kalmadıklarına bakılmaksızın tüm vergi mükellefleri beraberce karşılamış olmaktadır.

Prim desteğinin yıllık olarak Bakanlar Kurulunda belirlenmesi, bu desteğin miktarının politik nedenlerle her an değişebileceği veya çok az bir orana indirilebileceği gibi bir endişeyi de beraberinde getirmektedir. Tüm otoritelerce en iyi tarım sigortası havuz sistemi uygulaması olduğu ifade edilen İspanya modeli incelendiğinde, mevut devlet desteğinin 28 yıllık süreçte oran olarak sabit kaldığı ve bütçede ayrılan kaynak olarak ta ciddi oranlarda artış gösterdiği görülecektir. Uygulamanın başladığı 1980 yılında 700.000 ABD Doları olan destek tutarı 2005 yılında 508.000.000 ABD Doları'na ulaşmıştır. Türkiye uygulamasının benzer bir yapıda gelişeceği ilk yıl sonuçları dikkate alındığında görülecektir. Bu bağlamda %50 devlet desteği oranının değişmeyeceği varsayılmalı ve bütçe desteği yıllar itibariyle beklentilere uygun olarak belirlenmelidir. Aşağıda yıllar itibariyle ve ABD doları bazında İspanya uygulamasının istatistikleri yer almaktadır.

AGROSEGURO / İSPANYA

Yıl	Devlet Desteği (milyon $)	Çiftçinin Ödediği (milyon $)	Toplam Prim (milyon $)	Yıl	Devlet Desteği (milyon $)	Çiftçinin Ödediği (milyon $)	Toplam Prim (milyon $)
1980	0.7	1.0	1.7	1994	150.1	102.3	252.4
1981	12.2	12.1	24.3	1995	139.2	106.3	245.5
1982	14.7	12.6	27.4	1996	174.4	142.8	317.2
1983	22.0	20.8	42.9	1997	162.6	149.9	312.4
1984	44.2	39.0	83.2	1998	190.2	208.7	398.8
1985	37.1	44.4	81.4	1999	173.7	185.4	359.1
1986	26.1	42.5	68.6	2000	210.2	204.0	414.2
1987	33.2	48.1	81.3	2001	221.0	198.3	419.4
1988	45.1	59.3	104.4	2002	319.7	230.4	550.2
1989	73.0	59.6	132.6	2003	341.6	252.4	594.0
1990	87.6	66.0	153.7	2004	344.9	273.6	618.5
1991	109.2	78.6	187.9	2005	508.2	361.4	869.7
1992	135.0	91.7	226.7	**TOPLAM**	**3.709**	**3075.6**	**6.784.5**
1993	133.0	84.2	217.2				

Tarım Sigortaları Kanununa göre; Havuz tarafından üstlenilen risklerin transferi amacıyla ulusal ve uluslararası piyasadan koruma sağlanması gerekmektedir. Bu korumanın yeterli bulunmaması halinde Bakanlar Kurulunca belirlenecek kısım Devlet tarafından taahhüt edilmektedir. Sağlanacak koruma ve hasar fazlası desteğinin İspanyadaki C.C.S.(Consorcio De Compensacıon De Seguros) örneğinde olduğu gibi ülkemizde de yasal bir düzenleme ile Doğal Afet Sigortası Kurumuna (DASK) devredilmesi sağlanmalıdır.

İyi tarım tekniklerinin yanı sıra risk yönetimi konusunda da çiftçiler için Eğitim ve Yayım faaliyetlerinin etkin bir şekilde yürütülmelidir. Tarım danışmanları bu konuda büyük bir potansiyeli oluşturmaktadır. Bu danışman ordusundan yararlanılmalıdır.

Tarım Sigortaları Havuzunun (TARSİM) yürütmeyi planladığı projelerden Coğrafi Bilgi Sistemi (GBS) projesinin ana bileşenleri incelendiğinde bu projenin hayati önemi çarpıcı bir şekilde ortaya çıkmaktadır:

- **Uydu Resimleri ve Veri Alma:** Geçmiş verileri kullanarak Ülkenin RİSK HARİTASINI oluşturmak ve katastrofik bir hasar öncesi ve sonrası uydu görüntülerinden hasar tespit çalışmalarına destek,
- **Meteorolojik istasyonlar - Araziden Veri Toplama:** Arazide oluşan meteorolojik hareketlerin verilerinin toplanarak hasar oluştuğunda meteorolojik tespit yapabilmek,
- **Modelleme ve Tahminleme Çalışmaları:** Eldeki verileri kullanarak model oluşturma ve tahminleme yapabilme

Bu proje hayata geçirilinceye kadar TARSİM-TKB (Tarım ve Köyişleri Bakanlığı) merkez ve taşra teşkilatı ve diğer ilgili kamu kuruluşlarının marifetiyle temin edilmesi muhtemel verilere örnekler aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Coğrafi Bilgiler	Ölçek	Açıklama
Koordinatlar	Köy bazında	Sayısal ve CBS
Yükseklikler	Köy bazında	Sayısal ve CBS
Toprak Tipi Haritası	Köy bazında	Sayısal ve CBS
İşlenebilir Arazi Haritası	Köy bazında	Sayısal ve CBS
Ürün ve İdeal toprak Tipi Haritası	Köy bazında	Sayısal ve CBS
Topografik Harita	Köy bazında	Sayısal ve CBS
Arazi kullanım haritası	Köy bazında	Sayısal ve CBS
Sel bölgelerini gösteren harita	Köy bazında	Sayısal ve CBS
Tarihsel Meteorolojik Veriler	Veri Sıklığı (Belde bazında)	
Hava Sıcaklığı	Günlük Ortalama, En düşük, En yüksek	Sayısal
Yağışlar (dolu, kar, yağmur)	Günlük, Haftalık, Aylık, Yıllık Kümülâtif	Sayısal
Rüzgâr	Günlük Ortalama, En düşük, En yüksek	Sayısal
Nispi Nem	Günlük Ortalama, En düşük, En yüksek	Sayısal
Toprak nemi	Ürünlerin Kök Bölgesinde Haftalık Ortalama	Sayısal
Tarımsal Üretim Bilgileri	Kapsam	Birim
Tarla Ürünleri Verimleri	Ürün Tür, Çeşit ve Çiftçi bazında	(kg/dekar)
Sebze Verimleri	Ürün Tür, Çeşit ve Çiftçi bazında	(kg/dekar)
Meyve Verimleri	Ürün Tür, Çeşit ve Çiftçi bazında	(kg/ağaç) Ağaç yaşlarına göre
Üretim Alanları	Ürün Tür, Çeşit ve Çiftçi bazında	Dekar
Üretim Miktarları	Ürün Tür, Çeşit ve Çiftçi bazında	Ton
Üretim Maliyetleri	Ürün Türleri ve İlçe bazında	YTL/dekar
Tarımsal Araştırma Bilgileri Ürünlerin Çeşitli Riskler	Kapsam	
Karşısındaki Dayanımları Uzaktan Algılama Bilgileri	Ürün Tür, Çeşit ve Bölge bazında Dolu, Don, Fırtına, Kuraklık riskleri için Sıklık	
Fenolojik Bilgiler	Haftalık (Mart, Nisan, Mayıs)	Ürün Tür, Çeşit, Köy bazında
En Düşük Hava Sıcaklığı	Don uyarısından sonra 7 gün süreyle günlük	Köy bazında

Sonuç:

Kamu-özel sektör işbirliğinin en güzel örneklerinden birisi olan devlet destekli tarım sigortası sistemi bilinç arttırma, riskin haritalandırılması ve bölgelendirilmesi, bilgi paylaşımı, finansal maliyetlerin ve risklerin analizi gibi konulardır.

Sistemin kapsamı planlı ve sistemli bir şekilde her türlü ürün ve bölge ile kuraklık, sel ve orman yangını dahil riskler, tropik ve alt tropik ürünler ile epidemik hayvan hastalıklarını içerecek şekilde genişletilmelidir. Sistem, sigortayı zamanla bir gelir garantisi aracı haline getirmeyi ve Avrupa Birliği müktesebatına uygun olarak, sahip olduğu tarımsal planlama politikası aracısı rolünü güçlendirmeyi amaçlamalıdır. Sistem ayrıca, yeni tarımsal eğilimleri kapsamına dahil etmeyi ve uydu teknolojisi uygulamasını geliştirmeyi hedeflemelidir. Son olarak, sistem coğrafi bilgi sistemi aracılığıyla denetim sistemlerini geliştirmelidir.

KAYNAKLAR:

Anonim, 1999. Türkiye Tarımında Sürdürülebilir Kısa, Orta ve Uzun Dönem Stratejileri. Başb. DPT. Ankara.
Anonim, 2005a. Türk Tarımının AB Ortak Tarım Politikasına Uyumu
(http://www.atb.gov.tr/arastirma/tarimabortaktarim.htm)
Anonim, 2005c. Ulusal Programda Tarım(http://www.polatliborsa.org.tr/tr/Haberler2.htm).
Agroseguro, 2005, Spain: The Multiperil Crop Insurance In Figures.
Karlı, B., 2001. GAP Bölgesi Tarımının Sosyo-Ekonomik Yapısı.GAP II. Tarım Kongresi, Cilt 1, HR.Ü. Ziraat
Fakültesi ve Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Şanlıurfa.Karlı, B., 2002. GAP Alanındaki Tarıma Dayalı Sanayi İşletmelerinin Gelişimi, Sorunları ve Çözüm Yolları.
T.C.Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Yayın No: 88, Ankara.
Sayın, C. 2003. Türkiye'de Tarımsal Destekleme Politikaları. TOBB, Ankara.
TKB, 2004c. Tarım Stratejileri 2006 – 2010 DPT ve Dünya Bankası İnceleme Raporu, Ankara.
TKB, 2004d. Türkiye'de Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) ve Doğrudan Gelir Desteği (DGD) Uygulamaları, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Ankara
Acar, O, Gelişmiş Ülkelerin Sigorta Sektörlerinde Doğal afet Risklerinin Finansmanı Ve
Katastrofik Tahviller: TSRSB, Yılı Analizi Bilim Kurulu Onaylı Eserler, 2005
TSRSB, I. Uluslararası Sigorta Sempozyumu Doğal afet Riskleri Için Sigorta ve Reasürans TSRSB yayın No:17, 2006,
TOBB, 1992. Tarım Özel İhtisas Komisyonu Raporu. TOBB Yayınları, Genel No: 245, Ankara.
TOBB, 2003. Ticaret Borsaları 2002 Yılı Faaliyetleri. TOBB Yayınları, Ankara
Yavuz, F. 2001. Tarım Politikası II, Genel Politikalar ve Uluslararası Ticaret, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Erzurum
Yavuz, F., Güneş, H.,Yılmaz, H., 2004. Tarımsal Girdi ve Destekler Komisyonu Raporu, II. Tarım Şurası, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Ankara.
Yavuz, F, 2005 Türkiye'de Tarım, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı,, Ankara

Avrupa Birliği, doğal afetlere karşı acil müdahale gücü oluşturulması çalışmalarına hız verdi

Avrupa Komisyonu, Yunanistan'da meydana gelen büyük orman yangınları sonrasında, doğal afetlere karşı Avrupa Birliği genelinde bir "Acil Mücadele Gücü" oluşturulması için çalışmalara başladı. Doğal afetlerle mücadele etmek amacıyla 2001 yılında kurulan AB Sivil Savunma Mekanizması'nın istenen düzeyde etkili olamadığı belirtilirken, farklı kriz durumları için sabit bir müdahale gücünün oluşturulmasının gerekliliğini vurgulanıyor. Avrupa Komisyonu'nun Çevreden Sorumlu Üyesi Stavros Dimas, Avrupa çapında kurulacak bir Acil Müdahale Gücü'nün özellikle yangın ve sel gibi olaylara daha hızlı müdahale edebileceğini söyledi.

(Kaynak: İKV e-bülten, 1–7 Eylül 2007)

Eurostat, Avrupa Birliği'nin 2007 yılı ikinci çeyreğine ilişkin büyüme rakamlarını açıkladı

Büyüme rakamları tahminlerine göre 2007 yılı ikinci çeyreğinde Euro Alanı GSYİH'si % 0,3, AB-27 GSYİH'si % 0,5 arttı. Büyüme artışı 2007'nin ilk çeyreğinde Euro Alanı ve AB-27'de % 0,7 duzeyinde gerçekleşmişti. 2007 yılı ikinci çeyreğinde hane halkı tüketim harcamaları Euro Alanı'nda % 0,5, AB-27'de % 0,6 artarken, yatırımlar Euro Alanı ve AB-27'de % 0,2 azaldı. İhracat Euro Alanı'nda % 1,1, AB-27'de % 0,7'lik bir artış gösterirken, ithalat Euro Alanı'nda % 0,6, AB-27'de % 0,4'lük bir artış gösterdi.

(Kaynak: İKV e-bülten, 1–7 Eylül 2007)

Avrupa Parlamentosu'nda Türkiye Karar Taslağı görüşüldü

Avrupa Parlamentosu (AP) Dışişleri Komitesi 13 Eylül 2007 tarihinde AP Türkiye raportörü Hollandalı Parlamenter Ria Oomen-Ruijten (Hıristiyan Demokrat) tarafından hazırlanan Türkiye ile ilgili karar taslağını görüştü. Oomen-Ruijten karar taslağı ile, Avrupa Komisyonu'nun Kasım ayında açıklayacağı Türkiye İlerleme Raporu öncesinde AP görüşünün ortaya konmasının hedeflendiğini belirtti. Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Eşbaşkanı Joost Lagendijk, Cumhurbaşkanı seçimi ve yeni hükümetin kurulmasının ardından, Türkiye'den AB yolunda kararlı reformların devam ettirilmesinin beklendiğini dile getirirken, tartışılan yeni anayasayla sivil-asker ilişkileri ve demokratikleşmeyi ilgilendiren birçok ideolojik sorunun çözülebileceğini kaydetti.

(Kaynak: İKV e-bülten, 8–14 Eylül 2007)

CEA verileri, Avrupa genelinde toplam sigorta prim gelirlerinin 1 065 Milyar Euro seviyesine ulaştığını gösteriyor

Son CEA verileri, Avrupa sigorta sektörünün toplam prim gelirlerinin 2006 yılında ilk kez 1 000 Milyar Euro seviyesini aştığını gösteriyor. Rakamlar, dünyanın en büyük sigorta sektörü olan ve yüksek rekabet şartlarında faaliyetlerini sürdüren Avrupa sigorta sektörünün 2006 yılı performansının oldukça iyi olduğunu ortaya koyuyor. Buna karşın kaydedilen %4,8'lik büyüme oranı 2005'te görülen büyüme oranından daha düşük.

Sermaye piyasalarında anahtar rolü üstlenen Avrupalı sigorta şirketlerinin yatırımları % 5,3 oranında büyüme gösterip 6,910 Milyar Euro değerine ulaşmış durumda. Bu büyüme, toplam yatırımların %82'sini oluşturan hayat sigortası işlemlerindeki gelişimle sürdürülüyor.

Avrupa hayat sigortası sektöründeki büyümede Doğu Avrupa'daki etkili büyümenin ve Batı Avrupa'daki daha büyük ve olgun ekonomilerin istikrarlı büyümesinin önemli payı bulunuyor. Bu gelişmeler, hayat sigortası alanında toplam prim gelirlerinde % 4,4'lük bir artışı beraberinde getiriyor.

Hayat dışı sigorta alanında gözlenen % 5,8'lik büyüme oranı ise 2005 yılındaki % 1,6'lık büyüme oranıyla karşılaştırıldığında oldukça büyük bir artış ortaya koyuyor.

Ne var ki, bu büyüme oranı Avrupa sigorta çevrelerinde istisnai bir durum olarak tanımlanıyor ve Hollanda'da sağlık sigortası sektörünün özelleştirilmesine bağlanıyor.

Hayat dışı sigorta primlerinin %32'sini oluşturan motorlu taşıt sigortaları, 128,9 Milyar Euro'luk prim geliriyle hayat dışı branşlarda en büyük sınıf olma özelliğini sürdürüyor.

(Kaynak: CEA Executive Update, Sayı 68, Eylül 2007)

Avrupa Birliği KDV'ye ilişkin mevzuatında değişikliğe gitmeyi planlıyor

Finans hizmetlerinde vergi kanunlarını daha basit hale getirmek ve modernize etmek için, Avrupa Birliği Komisyonu, Avrupa Birliği KDV yasası değişikliği teklif etmeye hazırlanıyor. Teklif, sigorta hizmetleri için Avrupa düzeyinde bir tanım getirmeyi hedefliyor. Komisyonun, bu yasa teklifini Kasım ayı içerisinde yayımlaması bekleniyor.

Değiştirilmiş KDV Direktifi, sigorta hizmetleri için bir tanım getirmenin yanı sıra sigorta hizmetlerindeki risk düzeyi için bir eşik de belirleyecek. Kasım ayında, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi bu girişimi değerlendirmeye alacak. Vergilendirme alanında olduğu gibi, süreçte Avrupa Parlamentosu istişari bir rol üstlenirken nihai karar Konsey tarafından alınacak. KDV teklifinin kabul edilmesi için Konsey'de oybirliğine ulaşılması gerekiyor.

(Kaynak: CEA Executive Update, Sayı 68, Eylül 2007)

Allianz, Kazakistan piyasasında faaliyete başlıyor

Alman sigorta şirketi Allianz'dan yapılan açıklamada; Münih merkezli sigorta şirketinin, Kazakistan'ın lider sigorta şirketlerinden ATF-Polis'i satın alarak Kazakistan sigorta piyasasında faaliyet göstereceği belirtildi. Açıklamada ayrıca; ATF-Polis'in 2006 yılında 42 milyon dolarlık prim üretimi gerçekleştirerek Kazakistan'ın en iyi beş sigorta şirketi arasında yer aldığı ifade edildi. Mal ve kaza sigortaları branşlarında faaliyet gösteren ATF-Polis, ülke genelinde iyi gelişmiş bir satış ağına sahip bulunuyor.

2006 yılında 600 milyon dolara ulaşan Kazak sigorta piyasası prim büyüklüğünün, 2010 yılında 2 milyar dolara ulaşacağı tahmin ediliyor. Kazakistan, Rusya ve Ukrayna'nın ardından 15 milyonluk nüfusu ile Bağımsız Devletler Topluluğu (CIS) ülkeleri arasında üçüncü en büyük ekonomiye sahip ülke konumunda bulunuyor. Allianz'ın gelişen piyasalardan sorumlu yönetim kurulu üyesi Werner Zedelius ise Kazakistan piyasasına girmelerinin bu piyasadaki pozisyonlarından emin olmalarını garanti edeceğini söyledi.

(Kaynak: www.businessinsurance.com, 24 Eylül 2007)

Hindistan'da, hayat sigortası primlerinde yüzde 54'lük artış görüldü

Hayat Sigortası Kurulu'nun açıkladığı rakamlara göre geçen bir yıllık dönemde hayat sigortası poliçelerinde yüzde 15'lik artış görülürken hayat sigortası primleri toplamı da yüzde 54'lük artışla 37.8 milyar dolara ulaştı. Kurul'dan yapılan açıklama; hayat sigortası primler toplamı içerisinde; yeni sigorta sözleşmelerinden kazanılan primler, poliçe yenileme primleri ve emeklilik primlerinin yer aldığı ifade edildi.

Hayat Sigortası Kurulu Genel Sekreteri SV Mony ise hayat sigortası endüstrisinin karşılaştığı zorluklar arasında büyümeyi yönetebilmenin, işgücünün ihtiyaçlarını karşılayabilmenin ve müşteri hizmetleri kalitesinin sürdürebilmenin ilk sıralarda yer aldığını söyledi.

(Kaynak: www.asiainsurancereview.com, e-Weekly India, 21 Eylül 2007)

Avrupa Mütüel ve Kooperatif Sigorta Birlikleri birleşti

Avrupa mütüel ve kooperatif sigorta birlikleri AISAM ve ACME sektör için yeni bir Birlik kurma amacıyla güçlerini birleştirme kararı aldı. 21 ülkede 120 doğrudan üyeye sahip AISAM ile 19 ülkede 57 üyeye sahip ACME birleşerek "Avrupa Mütüel Sigortacılar ve Sigorta Kooperatifleri Birliği"ni (The Association of Mutual Insurers and Insurance Cooperatives in Europe-AMICE) kurdular. AMICE, Avrupa sigorta piyasasının % 30'unu oluşturan mütüel ve kooperatif sigorta sektörünü temsil ediyor. Birliğin ilk kongre toplantısı Haziran 2008'de Helsinki'de gerçekleştirilecek. AMICE başkanlığına, Finlandiya'nın önde gelen mütüel sigorta şirketi Tapiola'nın Genel Müdürü Asmo Kalpala getirildi.

(Kaynak: AMICE Basın Bülteni, Brüksel, 3 Ekim 2007)

Almanya, yeni Sigorta Sözleşme Kanunu'na hazırlanıyor

Temel amacı tüketici haklarının korunması olan yeni Alman Sigorta Sözleşme Kanunu 1 Ocak 2008 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek tüm sigorta sözleşmelerine uygulanacak. Yeni Kanun, AB Sigorta Aracıları Direktifi'nin uygulanmasından sonra Alman sigorta hukuk kurallarının reformu açısından önemli bir adım oluşturuyor.

Yeni kanun çerçevesinde sigortacıların tüketicilerin talep ve ihtiyaçlarını dikkatlice inceledikten sonra ihtiyaca uygun tavsiye ve dokümantasyon sunmaları ve tüketicilerin sigorta sözleşmesine ilişkin olarak teminat bağlayıcılık kazanmadan bilgilendirilmeleri gerekiyor. Sigortalanan riske ilişkin hangi bilgilerin açıklanabileceğinin değerlendirilmesi sigortacılara bırakılıyor. Sigortalıların sözleşmeyi iki hafta içerisinde (hayat sigortasında 30 gün) iptal hakkı ise tüm branşlar ve dağıtım kanalları için aynı şekilde uygulanmaya başlanacak. Kanun çerçevesinde, sigortacının iflâs etmesi veya nerede olduğunun bilinmemesi gibi durumlarda tüm zorunlu sigorta branşlarında zarar gören tarafların sigortacıdan doğrudan tazminat talep etme hakkı da bulunuyor.

(Kaynak: Insurance Day, 5 Ekim 2007)

Avrupa Komisyonu finansal eğitim atağı başlattı

Avrupa Birliği, Mayıs 2007'de Finansal Eğitim Politikası üzerine yayınladığı yasa önergesinde bireylerin finansal risk ve fırsatlardan haberdar olarak finansal hizmetlerden yararlanmaları gerekliliğine dikkat çekti.

Avrupa Konseyi, üye devletlerin yatırımcıların korunması ve yatırım açısından en iyi karar alabilmelerini sağlayacak politikaları teşvik etmelerini istiyor. Avrupa Birliği'ne göre finansal eğitimlerin üye devletlerce desteklenmesi tüketici bilincini artırarak ekonominin gelişmesine katkı sağlayacak.

(Kaynak: CEA News Update, 18 Aralık 2007)

IAIS, sermaye yeterliliğinin değerlendirmesine ilişkin kılavuzları yayımladı

IAIS (Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği) sermaye yeterliliğinin değerlendirilmesine ilişkin üç ayrı kılavuz hazırladı. Kılavuzlar, iyi düzenlenmiş sigorta piyasalarının oluşturulması ve korunması için denetçilerin sermaye yeterliliği rejimlerini denetlemede yararlanacakları temel hususları belirliyor. Kılavuzlar sermaye yeterliliği değerlendirmesinin nitel ve nicel yönlerini içerirken düzenleyici sermaye gerekliliklerinin yapısı, sermaye yeterliliği için şirket risk yönetimi ve sigortacılar tarafından risk ve sermaye yönetiminde iç modellerin kullanımı gibi alanlarda da denetçilere rehberlik ediyor.

IAIS'in sermaye yeterliliğine ilişkin kılavuzlarına www.iaisweb.org adresinden ulaşmak mümkün.

(Kaynak: www.insurance journal.com, 22 Ekim 2007)

Sigorta şirketlerini rekabete sürükleyecek yeni tehlike: İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Günümüzde giderek kötü etkileri hissedilmeye başlanan iklim değişikliği, sigorta şirketlerini stratejik bir yol ayrımına getirmiş bulunuyor. Sektördeki bazı şirketler iklim değişikliğinin sigorta şirketlerini gereksiz risklere sokacağı ve cirolarını tehlikeye atacağını savunurken bazıları bunu talep yaratma ve yeni ürün fırsatı olarak algılıyor.

Sigortacılık alanında yapılan araştırmalar kişisel ürün satan markaların yükselişlerinin ardındaki nedenin sosyal ve çevresel koşulları göz önüne alarak ürettikleri ürünler olarak gösteriyor. Raporlar, tüketici seçimlerinin sadece fiyat odaklı olmayıp çevreye saygılı ürünler üzerinde yoğunlaştığını gösteriyor.

Ticari sigortacılık alanında ise iklim değişikliği, şirketler için yeni gelişmekte olan pazarda diğerleri ile rekabet etmek için müşteri taleplerine yönelik yeni ürünler yaratmak anlamını taşıyor.

Sigorta şirketlerinin yanında broker şirketleri de iklim değişikliğinden payını alma potansiyeli olan şirketler için kriz yönetimi üzerine danışmanlık hizmetlerine başlamış durumda.

Uzmanlara göre iklim değişikliği sigorta şirketleri için bireysel ya da ticari müşterilerinin taleplerine yönelik yeni ürünler geliştirmeleri gereken yeni bir tehlike olarak kapıda bekliyor.

(Kaynak: CEA Daily Press Review, 21 Kasım 2007)

Sigorta sektörü için yeni bir genetik protokolü hazırlanıyor

Sigortacıların kritik bir hastalığa genetik olarak yatkın olunduğunu ortaya koyan test sonuçları hakkında bilgilendirilip bilgilendirilmeyecekleri konusunda alevlenen tartışma devam ediyor.

Merkezi Strasburg'da bulunan Avrupa Konseyi'nin 47 üyesi sigortacılık ve istihdam alanında genetik testlerin kullanımını düzenleyen uluslararası bir anlaşmanın taslağına son şeklini vermek üzere çalışmalarını sürdürüyor.

Yasal olarak bağlayıcılığı bulunacak olan kuralların, 1997 Avrupa Biyoetik Konvansiyonu'na bir protokol olarak eklenmesi planlanıyor.

Konvansiyon, her ne kadar genetik mirasa bağlı olarak ayrımcılık yapılmasını engellemek üzere genel ilkeler belirlemiş olsa da, hükümetler ileride hazırlanacak olan protokollerle konuya ilişkin daha detaylı kurallar belirlenebileceği üzerinde uzlaşıya varmışlardı. Sigortacılık ve istihdama ilişkin nihai taslağın Aralık 2007'de Strasbourg'da düzenlenecek olan Avrupa Konseyi Konferansına sunulması planlanıyor.

(Kaynak: World Insurance Report, Sayı 823, 12 Ekim 2007)

Münih Re Midland Co.'yu satın aldı

Dünyanın en büyük reasürans şirketlerinden Münih Re, iştiraki Münih-Amerikan Holding aracılığıyla Amerika'nın en büyük sigorta şirketlerinden Midland'le bir anlaşma yaptığını bildirdi. Bu anlaşma çerçevesinde Münih Re Midland'in hisselerinin yüzde yüzünü satın alacak. Satın alma fiyatı hisse başına 65 USD'den toplam 1.3 Milyar USD (916.77 Milyon) olarak açıklandı. 2006 yılında prim gelirleri toplamı 832 Milyon USD (679 Milyon) olarak açıklanan Midland, ABD'nin 50 eyaletinde perakende ev sigortacılığı gibi uzmanlaşılmış segmentlerde faaliyet gösteriyordu.

(Kaynak: Münih Re, www.munichre.com)

AB'de "Tek Finansal Pazar"a doğru önemli adımlar atıldı

Mali Hizmetler alanında Avrupa Birliği'nin amacı, Avrupa genelinde belirli yasa ve uygulamalar çerçevesinde işleyen Tek Pazar içerisinde sermaye ve hizmetlerin sınırlar arasında serbest dolaşımını pratik hale getirmek olarak tanımlanıyor.

1990'ların sonunda Tek Finansal Pazar'ın önündeki teknik ve düzenleyici engelleri kaldırmak üzere kabul edilen "Finansal Hizmetler Eylem Planı" dahilindeki kararların büyük kısmı 2005 itibariyle adapte edilmiş durumda bulunuyor.

Bu alandaki entegrasyonu sağlamak için Avrupa Birliği, bankacılık, sigortacılık ve yatırım hizmetleri gibi sektörlerde çeşitli yeni düzenlemeler çıkarmaya da devam ediyor.

(Kaynak: CEA Daily Press Review, 13 Kasım 2007)

Aviva, Polonyalı BZ WBK ile ortaklık anlaşması imzaladı

Hayat Sigortası Şirketi Aviva, Polonyalı Bank Zachodni WBK ile 15 yıllık bankassürans ortaklık anlaşması imzaladı. Yapılan anlaşma ile Aviva ürünlerini Polonya'da BZ WBK'nin sahip olduğu banka ağı aracılığıyla satmayı hedefliyor.

Anlaşma gereğince, her iki taraf da ortak girişimle kurulacak iki şirketin %50 hissesine sahip olacak ve 13.2 milyar pound sermayenin %50'sini karşılayacak.

2008'in 3.çeyreğinde faaliyet göstermeye başlayacak olan ortak girişim, Aviva'ya Polonya'da Bank Zachodni WBK'nin 1.4 milyon müşterisine ulaşma imkanı verecek.

Aviva Finans diretörü Philip Scott'a göre Polonya ekonomisinin yükselişte olması ve yapılan ortaklık Aviva'nın her geçen gün büyüyen sigortacılık pazarında rekabet üstünlüğüne sahip olmasını sağlayacak.

(Kaynak: Digital Look News, 21 Kasım 2007)

Avrupa Komisyonu, Mortgage Pazarı'nın Bütünleşmesine yönelik Beyaz Kitap yayınladı

Komisyon, Avrupa Birliği ekonomisinde önemli bir paya sahip olan Mortgage Kredisi pazarını gözden geçirme kararı aldı. AB finansal sisteminin etkin ve rekabet içerisinde çalışmasına yardımcı olması açısından Komisyon, mortgage kredi pazarı için yeni bir önlemler paketi hazırladı.

Hazırlanan pakete göre sınırlararası mortgage kredisi için finansman sağlama, ürün çeşitliliğinin artırılması ile tüketici güveninin hareketliliğinin sağlanması Avrupa Birliği'nde mortgage kredi pazarının rekabetçi ve etkin olması için gerekli önlemler olarak gösteriliyor.

Komisyon, bu önlemlerin sözleşme öncesi bilgileri ve ödemeler ile ilgili yasaların değerlendirilmesi, tapu sicili usullerinin etkin şekilde çalışması ve konu ile ilgili ihlaller için etkin politikalar oluşturulmasını öngörüyor.

(Kaynak: CEA News Update, 18 Aralık 2007)

Göç Eden Kuşlar

Yazı ve Fotoğraflar: Mustafa BAŞHAN

Yer kürenin hiç bilmediğin bir köşesinde yapayalnız, pusulasız, sadece yıldızlara bakarak yön bulmaya çalışıyorsun, önce kuzey yıldızını belirle de yolunda ilerlemeye başla,; En çok parlayanı olacaktı, hangisi, hangisi ??.... Tanrım bu sakin ve bulutsuz gecede yıldızların hepsi birden ne de çok parlıyor, hepsi kuzey yıldızına benziyor!!

Gece göç eden kuşların bir kısmı, yıldızların konumuna bakarak yönlerini saptarlar. Planetaryumlarda (tavanında kaplı ışıklar ile yıldız görüntüsü veren yapay gökyüzü mekanları) yapılan deneylerde, yapay olarak kuzey-güney ekseni değiştirildiğinde kuşların da yönlerini aynı şekilde çevirdikleri görülmüştür. Nitekim araştırmalar sonucunda kuş yavrularının, Kutup Yıldızı, Büyük Ayı, Küçük Ayı gibi takım yıldızların konumlarını daha henüz yuvadayken ezberledikleri anlaşılmıştır. Güvercin ve üveyik gibi türler ise yıldızlar yerine tıpkı pusulalar gibi manyetik alanları kullanarak yönlerini bulmaktadırlar. Kuşların dünyası mucizeler ve inanılmaz olaylarla doludur onlar binlerce kilometreyi, dağları ve denizleri aşar ve dünyanın ücra köşesinde bir yıl önce bıraktıkları bir bölgeyi, hatta bir yuvayı elleriyle koymuş gibi bulabilirler.

Kabul etmek gerekir ki yerleşik insan yaşamı ile karşılaştırıldığında kuşlarınki kompleks bir yaşam biçimidir. Plastik bir okul cetveli büyüklüğündeki Kuzey Sumrusu (Sterna paradisaea) göç sırasında o küçücük gövdesine sığdırdığı enerji ile 36.000 km yol kat edebilir. Leylek ve benzeri büyük kuşlar ise böylesi uzun mesafeleri aşmak için termallerden (güneşin ısıtması ile yerden havaya yükselen ılık hava akımları) yararlanırlar, termaller sadece karalar üzerinde oluşabildiğinden leylekler denizüstü geçişleri az olan yolları seçerler. Bu yüzden göç eden binlerce Leyleğin (Ciconia ciconia) denizin en dar olduğu İstanbul Boğazı üzerinden geçtiğini görebilirsiniz, bunlar gökyüzünde 30-50km uzunluğunda, binlerce bireyden oluşan hareketli

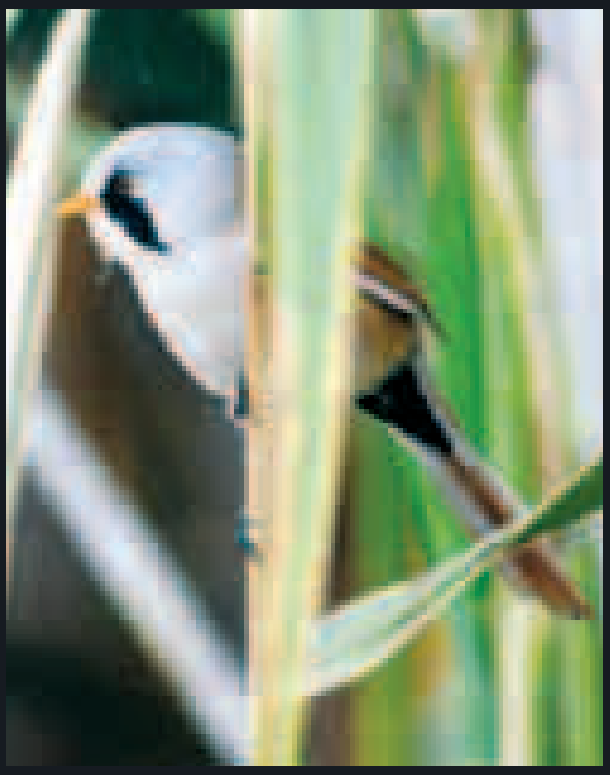

kitleler oluşturabilirler; Böylesi muhteşem bir göçe şahit olmak, "leyleği havada gördü" deyişini anlamsız kılabilir.

Öte yandan denizler üzerinde güçlü termaller bulunmadığından albatroslar gibi süzülen kuşlar, sadece dalgaların ve havanın yarattığı rüzgarlar koridorlarını kullanarak ilerlerler, 9 kg lık bir albatros vücut ağırlığının sadece %1 ini kullanarak ve kanat çırpmaksızın 100 km süzülebilir. Ancak göç eden kuşların büyük bir kısmı gereksinim duydukları enerjiyi deri altında yağ olarak depolarlar. Bu depolama öylesine yoğun olabilir ki vücut ağırlıklarının %50 sine yaklaşabilir. Ağırlının %50 ye yakını yağ olan bir göçmen kuş 100 saat boyunca durmadan uçabilir ve bu sürede yaklaşık 2500 km kat edebilir. Göç bittiğinde yağ da yakılmış olur vücut ağılığı eski haline döner.

Kuşlar, insanoğluna pek çok konuda ilham vermiştir, insanoğlunun uçma sevdası onları izleyerek başlamıştır. Kanat takarak Galata

kulesinden süzülen Hazerfen Çelebinin kurduğu uçma rüyası sonunda gerçek olmuş ve aya yolculukla sürmüştür. Sadece kuşlar değil, tüm doğal yaşamdan insanoğlunun öğreneceği pek çok şey vardır. Kuşların sadece yıldızları değil, güneşi ve yeryüzündeki manyetik alanları kullanarak yarattıkları kusursuz navigasyon (yön bulma) sisteminin gizemi halen insanlar tarafından keşfedilmeyi beklemektedir. Kuş göçleriyle ilgili bilgilerinizi artırmak için www.mig-b.org adresinde bulunan Kıtalararası Kuş Göçlerini izleme Derneği'nin web sitesini ziyaret edebilirsiniz.
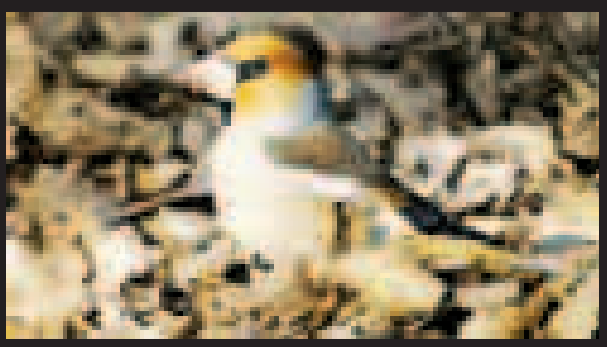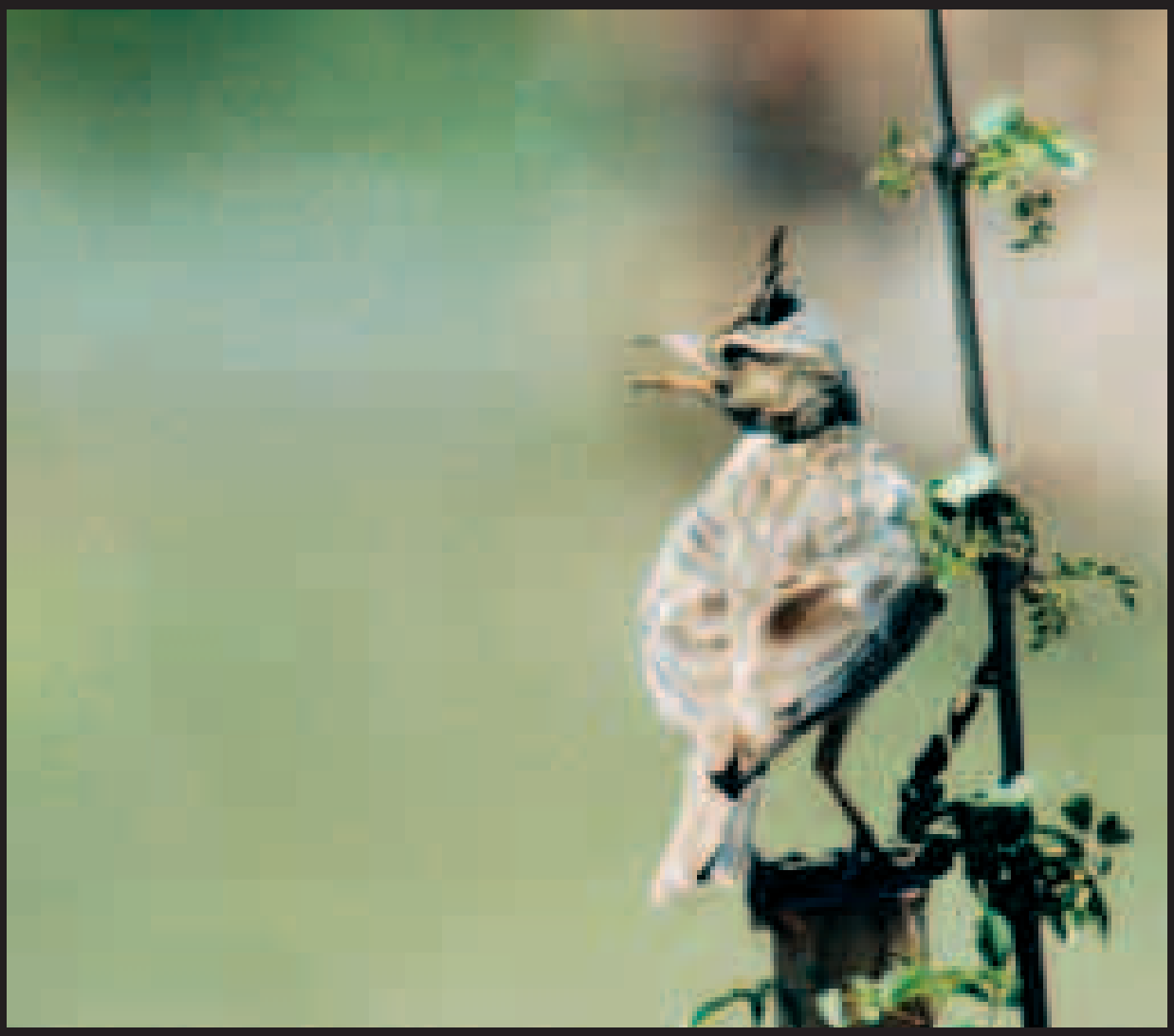
Kuşlarla ilgili göç mucizesini bir parçası olmak için beklemeyin, haydi açın gökyüzüne doğru kollarınızı ve kuşlarla birlikte uçun hayallerinizde.. ■